

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

SPRÁVA

**o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu
Slovenskej republiky za rok 2013**

Bratislava marec 2014

Obsah

Ú v o d.....	4
1 Kontrolná činnosť NKÚ SR v roku 2013.....	5
1.1 Strategické zameranie kontrolnej činnosti.....	5
1.2 Výsledky kontrol vo výdavkovej časti verejného rozpočtu.....	6
1.2.1 Výsledky kontrol čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ	6
1.2.2 Výsledky tematických kontrol.....	9
1.2.3 Výsledky kontrol výkonnosti	16
1.2.4 Výsledky finančných kontrol	26
1.3 Výsledky kontrolnej činnosti v príjmovej časti verejného rozpočtu	27
1.4 Výsledky kontrol v oblasti územnej samosprávy	28
1.5 Výsledky kontrol v oblasti informačných systémov	38
1.6 Výsledky medzinárodných kontrol.....	40
1.7 Výsledky kontrol plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami	41
1.8 Realizácia výsledkov kontrol a odporúčania NKÚ SR	42
2 Ostatné činnosti NKÚ SR.....	48
2.1 Správa a stanoviská NKÚ SR pre Národnú radu SR.....	48
2.2 Činnosť NKÚ SR vo funkcii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006 za rok 2013.....	48
2.3 Výkon funkcie audítora EUROSAI.....	49
2.4 Medzirezortné pripomienkové konanie	49
2.5 Vybavovanie podaní fyzických osôb a právnických osôb.....	50
2.6 Medzinárodné aktivity.....	51
2.7 Styk s verejnosťou a médiami	54
3 Ľudské zdroje, hospodárenie a vnútorný audit NKÚ SR	55
3.1 Ľudské zdroje	55
3.2 Rozpočtové hospodárenie NKÚ SR v roku 2013.....	56
3.3 Vnútorný audit.....	57
Z á v e r.....	58

Zoznam používaných skratiek

DÚ	daňový úrad
EDA	Európsky dvor audítorov
EK	Európska komisia
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
EUROSAI	Európska organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
CHF	švajčiarsky frank
INTOSAI	Medzinárodná organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií
IS	Informačné systémy
ISSAI	medzinárodné štandardy najvyšších kontrolných inštitúcií
ISVS	Informačné systémy verejnej správy
KF	Kohézny fond
KIS NKÚ SR	Kontrolórsky informačný systém Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
MDVaRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MPaRR SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NFP	nenávratný finančný príspevok
NKI	najvyššie kontrolné inštitúcie
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OP KaHR	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
PO	platobný orgán
PPA	Poľnohospodárska platobná agentúra
RO	riadiaci orgán
SORO	sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SR	Slovenská republika
ŠF	Štrukturálne fondy
ŠFM	Švajčiarsky finančný mechanizmus
ŠR	štátny rozpočet
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
VÚC	vyšší územný celok
VZN	všeobecne záväzné nariadenie
ŽoP	žiadosť o platbu

Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky za rok 2013

Úvod

NKÚ SR, ako štátny orgán, ktorý je vo svojej kontrolnej činnosti nezávislý, viazaný len zákonom, vykonáva kontrolu a s ňou súvisiace ostatné činnosti v súlade so základnými princípmi medzinárodných kontrolných štandardov ISSAI a podľa zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NKÚ SR“) z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti.

Správu o výsledkoch svojej kontrolnej činnosti za rok 2013 **NKÚ SR** predkladá NR SR podľa čl. 62 Ústavy SR a § 5 ods. 5 zákona o NKÚ SR.

Predložená správa obsahuje informácie o strategickom zameraní a pláne kontrolnej činnosti NKÚ SR v roku 2013, o vykonaných kontrolných akciách a najzávažnejších zisteniach, resp. najčastejšie zisťovaných nedostatkoch v činnosti kontrolovaných subjektov, o spôsobe realizácie výsledkov kontrolných akcií a odporúčaní NKÚ SR na odstránenie nedostatkov a zlepšenie stavu v kontrolovanej oblasti predložených kontrolovaným subjektom a zainteresovaným stranám. Správa obsahuje tiež informácie z ostatných činností NKÚ SR, ktoré v roku 2013 vykonával podľa príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, resp. v súlade s medzinárodnými záväzkami.

1 Kontrolná činnosť NKÚ SR v roku 2013

1.1 Strategické zameranie kontrolnej činnosti

NKÚ SR v roku 2013 v kontrolnej činnosti vychádzal zo Strategického zamerania kontrolnej činnosti na roky 2012 – 2014. V ňom zohľadnil aktuálny ekonomický a hospodársky vývoj, ako aj závery a odporúčania medzinárodných organizácií INTOSAI, EUROSAI a dohody o spolupráci so zahraničnými najvyššími kontrolnými inštitúciami.

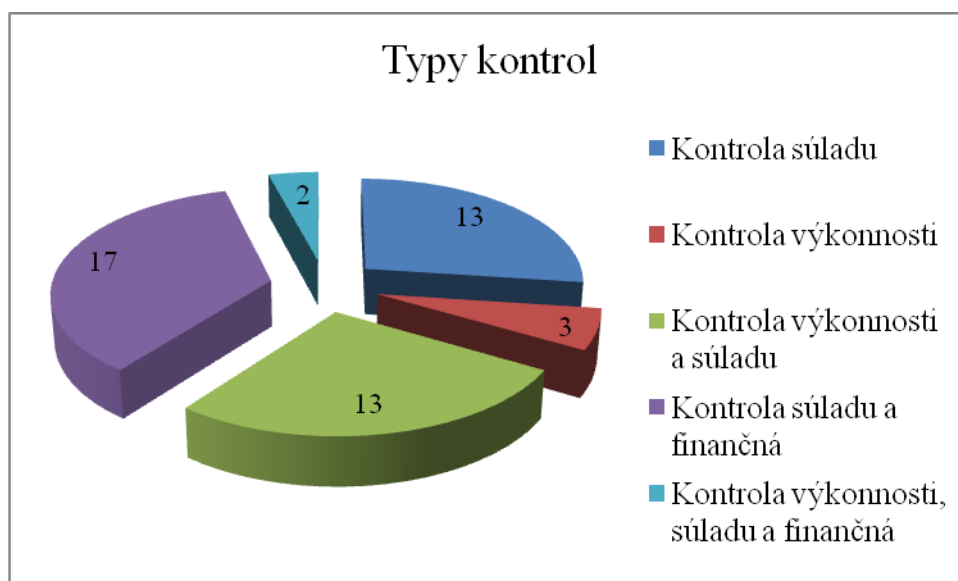
Plán kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2013 obsahoval aj úlohy, ktoré vyplývali zo zákonných povinností vypracovať pre NR SR stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012 a stanovisko k návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2014.

Pre roky 2012 - 2014 NKÚ SR stanovil strategické zameranie svojej kontrolnej činnosti na nasledovné hlavné tematické okruhy (nosné oblasti), podoblasti a parciálne tematiky:

- **zdravotníctvo**
- **doprava**
- **veda a výskum / školstvo**
- **efektívna verejná správa**
 - **samospráva**
 - spokojný občan
 - stav reformy v samospráve
 - **Unitas** – reforma daňovo-odvodového systému
 - **vybrané témy na základe rizikovej analýzy**
 - marginalizované rómske komunity
- **kontrolné akcie, ktorých realizácia vyplývala zo zákona o NKÚ SR**

Plán kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2013 obsahoval 47 kontrolných akcií. V uvedenom roku NKÚ SR v skutočnosti vykonal spolu 48 kontrolných akcií v 268 kontrolovaných subjektoch.

Z metodiky kontrolnej činnosti NKÚ SR vyplývajú tri základné typy kontroly, ktorými sú kontrola výkonnosti, kontrola súladu a kontrola finančná. Počet týchto troch základných typov kontrol, zahrňujúc aj viaceré typy kontrol súčasne (kombinované kontroly), za rok 2013 je znázornený v nasledujúcom grafe:

1.2 Výsledky kontrol vo výdavkovej časti verejného rozpočtu

1.2.1 Výsledky kontrol čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ

Kontrolou realizácie opatrení spojených s poskytovaním priamych platieb a podpôr hradených z finančných prostriedkov Európskej únie a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vykonanou v PPA za obdobie finančných rokov 2011 a 2012 bol z analýzy čerpania verejných zdrojov na priame platby a podpory zistený mierny nárast vynaložených verejných zdrojov do uvedených oblastí.

Kontrolou účinnosti a spoľahlivosti systému riadenia a kontroly PPA a súladu s požiadavkami ustanovenými v platných predpisoch EÚ a SR dospel **NKÚ SR** k záveru, že boli dodržané požiadavky ustanovené v platných predpisoch a systém funguje dostatočne na to, aby bola zabezpečená zákonnosť a správnosť financovania priamych platieb a podpôr.

Na vybranej vzorke jednotlivých platieb vybraných opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013 osi 2, **NKÚ SR** preveril systém financovania a čerpania finančných prostriedkov, zákonnosť a správnosť ich vyplácania. Spôsob výpočtu pomoci **NKÚ SR** nepovažoval za štandardný, pretože v procese výpočtu neboli použité rovnaké matematické zásady zaokrúhľovania. Kniha dlžníkov v informačnom systéme PPA nebola vedená presne a úplne a nie v každom prípade zobrazovala reálny stav pohľadávok a sankcií.

V rámci **kontroly vybraných ukončených dopravných projektov financovaných z prostriedkov Európskej únie** v ŽSR **NKÚ SR** preveril zákonnosť a správnosť použitia finančných prostriedkov na ukončené vybrané projekty železničnej dopravy (Modernizácia trate Žilina – Krásno nad Kysucou a Žilina – Teplička zriaďovacia stanica, 2. stavba, 2. etapa financované v rámci Operačného programu Doprava v programovom období 2007 – 2013).

Zistenia **NKÚ SR** pred stavebnou realizáciou uvedených projektov sa týkali nestanovenia kritérií a dôvodov prednostného výberu ŽSR zo zásobníka projektov. **NKÚ SR** zistil niekoľko nedostatkov v oblasti verejného obstarávania, a to najmä pri archivovaní dokumentácie z priebehu verejného obstarávania, pri plnení informačných povinností voči ÚVO, pri uvoľňovaní zábezpeky a najmä pri určovaní podmienok účasti vo verejnom obstarávaní v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní. Za rozhodujúcu skutočnosť, v prípade stanovenia podmienok účasti v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, možno považovať rozhodnutie ÚVO potvrdené rozsudkom Najvyššieho súdu SR, ktorým nariadil kontrolovanému subjektu ŽSR zrušiť diskriminačné podmienky vo verejnej súťaži na predmet zákazky „ŽSR, Žilina – Teplička zriaďovacia stanica, 2. stavba, 2. etapa“. To viedlo ŽSR k zrušeniu súťaže a jej opätovnému vyhláseniu so stanovením obdobných diskriminačných podmienok účasti, ktoré boli opäť, napriek rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR, v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní.

Na základe kontrolou zistených skutočností **NKÚ SR** požiadal ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR o skoré riešenie otázky súvisiacej s listom Európskej komisie Ref. Ares (2012)353687 – 27/03/2012, ktorým boli výdavky pre prijímateľa ŽSR pozastavené a nezaraďujú sa do výkazu výdavkov predkladaných Európskej komisii. **NKÚ SR** odporúčal venovať väčšiu pozornosť plneniu cieľov globálnych, špecifických, ako aj indikátorov a ukazovateľov pre napĺňanie Operačného programu Doprava.

Kontrola mechanizmu hodnotenia, monitorovania a priebežného napĺňania cieľov vybraného operačného programu Národného strategického referenčného rámca 2007 – 2013 bola vykonaná v rámci OP KaHR - „Zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti“ na MH SR a v Slovenskej inovačnej a energetickej

agentúre. Na základe výsledkov kontroly **NKÚ SR** poukázal na potrebu výrazného zvýšenia úsilia riadiaceho orgánu pre dosiahnutie cieľovej hodnoty ukazovateľa počtu vytvorených pracovných miest, ktorého stav plnenia bol k 30.09.2013 len na úrovni 16,8 %, ako i na vysoké riziko nenaplnenia cieľovej hodnoty uvedeného ukazovateľa.

Proces hodnotenia a monitorovania, ako i dodržiavanie zmluvy o NFP preveril **NKÚ SR** aj na vzorke projektov v sprostredkovateľskom orgáne pod riadiacim orgánom. Zistil, že vo viacerých prípadoch nebola dodržaná zmluva o NFP. Ďalej **NKÚ SR** zistil, že nebol správne nastavený kontrolný mechanizmus na overovanie naplnenia merateľného ukazovateľa výsledku – počet novovytvorených pracovných miest.

NKÚ SR preveril aj stav čerpania finančných prostriedkov v rámci OP KaHR, ktorý bol k 30.09.2013 na úrovni 46,7 % záväzku EÚ na obdobie 2007 – 2013. **NKÚ SR** napriek prijatým opatreniam riadiaceho orgánu, zameraným na urýchlenie procesu spracovania žiadostí o NFP, indikoval riziko možného nedočerpania finančných prostriedkov EÚ alokovaných pre OP KaHR v oprávnenom období pre financovanie do 31.12.2015.

V rámci každoročnej **kontroly vybraných projektov financovaných z prostriedkov Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce** **NKÚ SR** skontroloval v Úrade vlády SR, ktorý vykonáva funkciu Národného kontaktného bodu a Platobného orgánu, ako aj na úrovni piatich vybraných projektov u konečných prijímateľov, systém riadenia, kontroly ŠFM a implementáciu piatich vybraných projektov, ktoré sú financované z prostriedkov ŠFM. **NKÚ SR** nadobudol primerané uistenie o správnosti pravidiel a postupov implementácie ŠFM a o tom, že schválené projekty boli realizované v súlade s Rámcovou dohodou, Zmluvou o projekte, Zmluvou o realizácii projektu, ako aj so stanovenými cieľmi, na ktoré boli určené a s predpismi a pravidlami Švajčiarskej konfederácie a SR. **NKÚ SR** nezistil finančné chyby v projektoch. V nadväznosti na vykonané kontroly u konečných prijímateľov **NKÚ SR** identifikoval riziko vyšších súm výdavkov a požadovaných výnimiek v budúcich obdobiach z dôvodu oneskorenej implementácie projektov financovaných zo ŠFM, a tým spojenej administratívnej záťaže a možnej chybovosti.

NKÚ SR zhodnotil aktuálny stav využívania finančných prostriedkov alokovaných pre ŠFM. Z celkovej alokácie ŠFM v sume 63 516 tis. CHF dosiahlo celkové čerpanie príspevku ŠFM k 31.10.2013 sumu 2 646 tis. CHF, čo predstavuje 4,2 % celkovej alokácie príspevku ŠFM, ktorý môže byť využitý SR (bez švajčiarskej technickej asistencie vo výške 3 350 tis. CHF).

V rámci kontroly plnenia opatrení **NKÚ SR** zistil pri štyroch vybraných projektoch oneskorenie v implementácii jednotlivých aktivít oproti schváleným harmonogramom z dôvodu procesných úkonov súvisiacich s verejným obstarávaním a meškania spôsobeného konaním dodávateľa. Ostatné opatrenia boli splnené, resp. boli priebežne plnené.

Kontrolou projektu č. 11110200025 – Priemyselný park Trebišov, ktorá bola vykonaná u konečného prijímateľa v Meste Trebišov, **NKÚ SR** nadobudol primerané uistenie, že projekt bol dokončený v súlade s pôvodnou zmluvou o NFP a jej dodatkami obojstranne odsúhlasenými s agentúrou SARIO v pozícii SORO.

Kontrolou verejného obstarávania k realizácii diela neboli zistené porušenia predpisov platných v čase, v ktorom sa vykonalo. Funkčnosť projektu, na základe kontroly na mieste v Priemyselnom parku Trebišov, podľa **NKÚ SR**, umožňuje jeho využívanie na objem plánovaných cieľov a indikátorov stanovených v Zmluve o poskytnutí NFP a jej dodatkov. Problémy z nedoriešených zmluvných vzťahov medzi konečným prijímateľom a prenajímateľom pozemkov pretrvávajú v rôznych oblastiach dlhšie obdobie, čo sťažuje príjemcovi pomoci, mestu Trebišov, získavanie nových investorov. Nájomná zmluva vrátane

jej dodatkov, uzatvorená medzi prenajímateľom pozemkov a Mestom Trebišov bola uzatvorená na dobu 15 rokov od dňa účinnosti Zmluvy o NFP. Projekt však bol ukončený so sklzom, čo akceptovalo SORO podpísaním dodatkov k zmluve o NFP, Mesto Trebišov však nedoriešilo zmluvné predĺženie nájomnej zmluvy s prenajímateľom na obdobie 15 rokov po ukončení realizácie projektu stanovené v zmluve o NFP. **NKÚ SR** odporučil doriešiť zmluvné vzťahy na spoločnom stretnutí s riadiacim orgánom, čo aj bolo zrealizované.

Kontrola financovania vedecko-výskumnej činnosti zo zahraničných zdrojov vo vybraných vysokých školách a univerzitách bola vykonaná v MŠVVaŠ SR a v 19 vybraných fakultách verejných vysokých škôl na Slovensku za kontrolované obdobie rokov 2009 – 2012.

Kontrolou bolo zistené, že MŠVVaŠ SR nesleduje ako prispievajú programy vedecko-výskumných projektov financovaných zo štátnych programov, štrukturálnych fondov a zahraničných zdrojov na plnenie prioritných cieľov vedecko-výskumnej činnosti v SR. Neexistuje model, ktorý by definoval, ktorý finančný nástroj a akým spôsobom prispieva k vedecko-výskumnému pokroku. Nebola nastavená súčinnosť finančných nástrojov v oblasti vedy, výskumu a inovácií, a teda nebolo možné vyhodnotiť účinnosť programov, ani efektívnosť použitia finančných prostriedkov.

Systém podpory v oblasti získavania zahraničných grantov pre výskum a vývoj verejným vysokým školám zo strany ministerstva nie je efektívny. V rámci celoštátneho meradla chýbala systémová podpora riešiteľom projektov, ktorá by zahrňovala financovanie prípravných fáz projektov, právnu podporu, financovanie patentov a ochranných známk. Systémová podpora by mala zahŕňať aj aktivity v oblasti marketingu, prezentácie výsledkov, ktoré by mali byť štandardnou súčasťou podporných aktivít súvisiacich s projektovou činnosťou a aktivít zameraných na šírenie výstupov vedecko-výskumnej činnosti.

Nebol vytvorený systémový nástroj, ktorý by zabezpečil stabilizáciu kvalitných vedeckých pracovníkov a zabránil tak „odlivu mozgov“. V prípade, ak existuje motivačný prvok, tak je vytvorený len individuálne na úrovni univerzít (fakúlt).

V roku 2011 z každého zaplateného eura, ktoré odišlo z rozpočtu SR do rozpočtu EÚ, sa späť (formou financovania konkrétnych projektov) vrátilo iba 18 centov. Z toho vyplýva, že Slovensko v prípade 7. Rámcového programu pre výskum a vývoj viac prispelo, ako získalo z rozpočtu EÚ.

Aby bolo verejné vysoké školstvo pripravené na čerpanie zahraničných zdrojov je nevyhnutná podpora kľúčových oblastí, ktoré sú v súčasnosti poddimenzované. Údaje poskytnuté vybranými fakultami verejných vysokých škôl ukázali, že systém financovania vedy a výskumu zo zahraničných grantov verejnými vysokými školami sa nedá riešiť bez systémového prepojenia na rozvoj a stabilizáciu ľudských zdrojov vo vysokom školstve; na podporu samotného financovania aktivít spojených so získavaním a implementáciou zahraničných grantov; na podporu mobility programov; na zlepšenie vybavenia a infraštruktúry, ale aj na zabezpečenie prenosu výsledkov výskumu do praxe.

Na základe **kontroly oprávnenosti výdavkov v rámci Operačného programu Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013 a Operačného programu Technická pomoc**, ktorá bola vykonaná na MF SR a ktorej predmetom bolo overiť na MF SR plnenie podmienok podľa čl. 16 vykonávacieho nariadenia Komisie (ES) č. 1828/2006, **NKÚ SR** konštatoval, že MF SR má v rámci svojich interných dokumentov nastavený systém riadenia a kontroly, ktorý je primerane uplatňovaný pri zostavovaní žiadostí o NFP a ŽoP, pri ktorých vystupuje v úlohe prijímateľa. **NKÚ SR** nadobudol primerané uistenie, že systém uplatňovaný

pri vypracovávaní a schvaľovaní relevantných dokumentov je dostatočný a zabezpečuje minimalizáciu vzniku neoprávnených výdavkov.

Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s verejnými prostriedkami poskytnutými na financovanie veľtrhov a výstav v Slovenskej agentúre pre cestovný ruch zistila, že v roku 2011 Slovenská agentúra pre cestovný ruch prezentovala SR na 34 medzinárodných veľtrhoch a výstavách cestovného ruchu. Celkové finančné prostriedky na veľtrhy a výstavy dosiahli v roku 2011 sumu 2,0 mil. eur. V roku 2012 prezentovala Slovensko na 30 medzinárodných veľtrhoch a výstavách cestovného ruchu, pričom celkové finančné prostriedky na veľtrhy a výstavy dosiahli sumu 2,1 mil. eur. Celková suma čerpania prostriedkov EÚ - Žiadosti o platbu už preplatená platobnou jednotkou k 31.05.2013 bola 17,8 mil. eur, t. j. 65,41 %.

Nedostatky zistené kontrolou **NKÚ SR** sa týkali najmä porušenia zákona o účtovníctve, a to zúčtovaním nepreukázateľných nákladov v prípade účasti hostesiek na výstavách, akceptovanie dokumentu, ktorý nespĺňal náležitosti účtovného dokladu v prípade zakúpenia letenky. Porušenia zákona o cestovných náhradách sa týkali nedodržania lehoty zo strany zamestnancov na predloženie dokladov zo zahraničnej pracovnej cesty, nedodržania lehoty na zúčtovanie pracovnej cesty zo strany zamestnávateľa, akceptovania dovolenky v čase nástupu na zahraničnú pracovnú cestu. Ďalej bolo zistené nedodržanie zmluvných podmienok tým, že oficiálne propagačné predmety boli zabezpečené v inom rozsahu ako bolo dohodnuté.

Slovenská agentúra pre cestovný ruch akceptovala, že prílohy dodávateľských faktúr z realizovaných výstav v troch prípadoch neobsahovali podrobný rozpis položiek vykonaných prác. Pri kontrole dokumentácie súvisiacej s vybranými veľtrhmi a výstavami boli akceptované dokumenty, ktorých obsah nebol jednoznačne preukázateľný.

NKÚ SR v súlade so zákonom o NKÚ SR listom informoval predsedu vlády SR, podpredsedu vlády SR pre investície, ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR, ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR o najčastejšie zisťovaných systémových nedostatkoch, ktoré zistil v roku 2013 v oblasti čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ, ako aj o aktuálnych zámeroch kontroly v nasledujúcom roku v súlade so Strategickým zámerom kontrolnej činnosti NKÚ SR na roky 2012 – 2014. **NKÚ SR** rovnakým spôsobom informoval predsedu výboru NR SR pre financie a rozpočet, predsedu výboru NR SR pre európske záležitosti, predsedu výboru NR SR pre vzdelanie, vedy, mládež a šport, predsedu výboru NR SR pre hospodárske záležitosti.

1.2.2 Výsledky tematických kontrol

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami vo vybraných oblastiach so zameraním najmä na odmeňovanie vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bola vykonaná v 12 zdravotníckych zariadeniach. Zistené nedostatky sa týkali najmä predĺženia pracovného pomeru na dobu určitú bez uvedenia dôvodu predĺženia v dodatku k pracovnej zmluve, obsadenia a vykonávania funkcie zástupcu prednostu kontrolovanej nemocnice, ktoré nebolo v súlade so zákonom o výkone práce vo verejnom záujme a pracovným poriadkom. Viaceré platové dekréty, resp. dohody o mzde, ktoré boli súčasťou pracovných zmlúv, neboli opatrené dátumom a podpisom zamestnanca. Priznanie osobného príplatku zamestnancovi nebolo v súlade s kolektívnou zmluvou. V jednom zdravotníckom zariadení bol zistený nesúlad medzi internou smernicou a Zákonníkom práce vo výpočte náhrady za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti mimo pracoviska. Nesúlad bol zistený aj medzi uvedenou internou smernicou a kolektívnou zmluvou. Rozhodnutia o plate neobsahovali podpis štatutárneho

orgánu a niektoré rozhodnutia neboli prevzaté zamestnancami; v jednom prípade sa v spise zamestnanca rozhodnutie nenachádzalo vôbec. V jednom zdravotníckom zariadení v rozhodnutiach o mzde nebola uvádzaná platová trieda v kategórii lekár. Ďalej bolo zistené, že pracovné zmluvy na dobu určitú neobsahovali dobu trvania pracovného pomeru, osobný príplatok nebol upravený podľa Kolektívnej zmluvy, novoprijatej zamestnankyni – absolventke bola priznaná pohyblivá zložka mzdy, v jednom prípade bol zamestnancovi v rozpore s kolektívnou zmluvou vyplatený náborový príspevok a v mzdových výkazoch boli opravy vykonávané nesprávnym spôsobom.

Kontrola vynakladania verejných prostriedkov na úhradu nákladov z činnosti vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bola, za obdobie roka 2012, vykonaná v piatich zdravotníckych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a v dvoch zdravotníckych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti príslušného samosprávneho kraja. Vykonanou analýzou hospodárskych výsledkov vo vybraných subjektoch bolo zistené, že len v dvoch zdravotníckych zariadeniach bol v sledovanom období rokov 2010-2012 dosahovaný kladný hospodársky výsledok. V roku 2011 bol dosiahnutý kladný hospodársky výsledok takmer vo všetkých vybraných zdravotníckych zariadeniach. Táto skutočnosť bola ovplyvnená najmä finančnou výpomocou na oddĺženie prostredníctvom MZ SR. V priebehu roku 2012 sa však dve zdravotnícke zariadenia dostali opäť do záporného hospodárskeho výsledku, pričom v jednom prípade bol záporný hospodársky výsledok v roku 2012 väčší ako v roku 2010, čo predstavovalo priemernú mesačnú stratu z hlavnej činnosti v sume 192 tis. eur.

Na hospodárenie zdravotníckych zariadení vplývali nielen vysoké pohľadávky ale aj záväzky. Medzi najväčších dlžníkov patrili zdravotné poisťovne, voči ktorým dosahovali pohľadávky zdravotníckych zariadení takmer 100 %. Najväčšie záväzky kontrolovaných subjektov predstavovali záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia a záväzky voči dodávateľom, ktoré v niektorých prípadoch dosahovali v priemere 60 % podiel zo všetkých záväzkov. V dvoch prípadoch bolo zistené, že celkové pohľadávky subjektu boli vyššie ako celkové záväzky.

Zlepšením platobnej disciplíny zdravotných poisťovní by sa vo všetkých kontrolovaných zdravotníckych zariadeniach zlepšila platobná schopnosť a zdravotnícke zariadenia by výrazným spôsobom znížili svoje záväzky, najmä však záväzky po lehote splatnosti, ktoré následne vytvárajú ďalšie neproduktívne náklady ako sú pokuty, penále a iné sankčné postihy za oneskorené úhrady. Podiel celkových nákladov na celkových výnosoch vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bol v sledovanom období v rozpätí 92,5 % až 98,5 %.

Analýzou tržieb a výrobných nákladov z účtovných závierok Záchrannej a dopravnej zdravotníckej služby Bratislava bolo zistené, že v roku 2010 bol podiel tržieb na výrobných nákladoch vo výške 98,69 %, v roku 2011 vo výške 99,47 % a v roku 2012 vo výške 98,09 %.

V štyroch kontrolovaných subjektoch bolo zistené nehospodárne konanie podľa zákona o rozpočtových pravidlách v celkovej sume 970 976,00 eur. V jednom prípade subjekt za oneskorené úhrady svojich odberateľov nepenalizoval, čím nekonal v súlade so zákonom o správe majetku štátu. Kontrolované subjekty nepostupovali podľa zákona o verejnom obstarávaní pri obstarávaní tovarov a služieb rozdelením predmetu zákazky za účelom vyhnúť sa pri zadávaní zákaziek postupom podľa zákona o verejnom obstarávaní a nestanovením predpokladanej hodnoty zákazky. V jednom prípade bolo zistené, že boli uzatvorené rámcové zmluvy v rozpore so súťažnými podmienkami, ako aj s ponukami úspešných uchádzačov.

Kontrola hospodárenia a kontrola účtovných a finančných výkazov vo vzťahu k vykázaným výsledkom hospodárenia vybraných vysokých škôl za rok 2012 bola vykonaná v dvoch verejných vysokých školách a v jednej štátnej vysokej škole, a to

v Slovenskej technickej univerzite, Bratislava, Vysokej škole výtvarných umení Bratislava a Slovenskej zdravotníckej univerzite Bratislava.

NKÚ SR pri kontrole dodržiavania všeobecne záväzných právnych a interných predpisov zistil viacero nedostatkov. Zákon o rozpočtových pravidlách bol porušovaný napríklad nevykonávaním rozpočtovej klasifikácie; nezabezpečením operatívnej evidencie o rozpočtových opatreniach; nedodržaním pravidla menej ako 50 % výrobných nákladov pokrytých tržbami. Nesprávnym vykonávaním predbežnej finančnej kontroly bol porušený zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite. Zákon o účtovníctve bol porušený napríklad nezabezpečením súladu medzi Súvahou a Poznámkami k účtovnej závierke a pri vykonaní inventarizácie majetku.

Pri správe majetku štátu správca pohľadávky štátu nekonal tak, aby sa úroky z omeškania alebo poplatky z omeškania riadne a včas uplatnili a vymáhali, ak je dlžník v omeškaní s plnením peňažného dlhu. V oblasti nakladania s majetkom kontrolované subjekty nepostupovali v súlade s ustanoveniami zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií tým, že pri zmluvách o prenájme nadbytočného majetku prenajímateľ vystavoval faktúry neskôr ako to bolo dohodnuté v zmluve a nevymáhal úroky z omeškania.

Nedostatky boli zistené aj v oblasti verejného obstarávania. Súťažné podklady neboli všeobecne dostupné; nebol dodržaný princíp nediskriminácie záujemcov alebo uchádzačov; verejný obstarávateľ žiadal od uchádzačov čestné prehlásenie nad rámec zákona. Doklady z procesu verejného obstarávania od jeho prípravy až po samotnú realizáciu sa v dokumentácii nenachádzali a výsledok vyhodnotenia ponúk nebol bezodkladne oznámený úspešnému uchádzačovi. Právne služby a služby v oblasti verejného obstarávania neboli realizované verejným obstarávaním pre podprahové zákazky. Pri inventarizácii pokladníc Slovenská zdravotnícka univerzita Bratislava neodviedla finančné zostatky k 31.12.2011 a k 31.12.2012 na príslušné účty v Štátnej pokladnici, čím nekonala v súlade so zákonom o Štátnej pokladnici.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu vo vybraných krajských prokuratúrach a Generálnej prokuratúre SR bola vykonaná v Generálnej prokuratúre SR a v 8 krajských prokuratúrach.

Kontrolou bol zistený nesúlad zákona o prokuratúre so skutočnosťou vyplývajúcou zo zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákona o účtovníctve. Podľa zákona o prokuratúre sú krajské a okresné prokuratúry rozpočtové organizácie, v skutočnosti sú však okresné prokuratúry preddavkovými organizáciami krajských prokuratúr.

Rozpočet príjmov v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia bol podhodnotený, pretože nebol stanovený ani v takej výške, v ktorej boli v niektorých prípadoch každoročne získavané finančné prostriedky z prenájmu nehnuteľného majetku.

V oblasti verejného obstarávania bolo zistené, že postupy pri verejnom obstarávaní v podmienkach Generálnej prokuratúry SR a krajských prokuratúr neboli upravené žiadnym vnútorným predpisom, okrem postupu pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou z roku 2006, ktorý obsahoval finančné limity neaktuálne pre kontrolované obdobie. Aj v nadväznosti na túto skutočnosť, ako aj formálne plánovanie verejného obstarávania boli vo viacerých prípadoch prekročené finančné limity určené zákonom o verejnom obstarávaní. Niektoré zákazky boli dokonca zabezpečené bez použitia akejkoľvek formy verejného obstarávania. Bolo zistené aj rozdelenie predmetu obstarávania a nedodržanie princípu transparentnosti úspešnosťou uchádzača, ktorý nesplnil podmienky účasti v súťaži. Nesprávny postup, ktorý bol v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, bol uplatnený aj uzatvorením dodatkov k neplatnej zmluve. Okrem toho niektoré prokuratúry porušili zákon o verejnom obstarávaní

nevypracovaním správy o zákazke, neurčením lehoty viazanosti ponúk, nedodržaním povinnosti voči úradu pre verejné obstarávanie, ako aj iných povinností vyplývajúcich zo zákona.

Porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy bolo zistené pri neoprávnenom použití prostriedkov štátneho rozpočtu na dodávky, ktoré neboli v skutočnosti realizované. Týmto konaním bola zároveň porušená finančná disciplína. Finančná disciplína bola porušená aj poskytnutím preddavkov, ktoré neboli vopred v zmluve písomne dohodnuté a neboli ani finančne vysporiadané do konca rozpočtového roka. Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy nebol dodržaný aj podpísaním zmluvy v čase, keď neboli na bežný rozpočtový rok na úhradu kapitálového výdavku zabezpečené v rozpočte finančné prostriedky. Na viacerých krajských prokuratúrach boli niektoré výdavky zatriedené na nesprávnych podpoložkách. Na niektorých kontrolovaných subjektoch nebola pri čerpaní finančných prostriedkov dodržaná hospodárnosť v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Niektoré prokuratúry nepostupovali v súlade so zákonom o účtovníctve, keď bola zaúčtovaná a uhradená faktúra bez súpisu vykonaných prác, v účtovníctve nebolo vedené zrealizované technické zhodnotenie. Nedostatky boli zistené aj pri inventarizácii majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov. Nedodržanie zákona o účtovníctve bolo zistené aj v nadväznosti na nedodržanie zákona o cestovných náhradách. Tento zákon bol porušený najmä nevystavovaním cestovných príkazov, uplatnením dvoch pracovných ciest v jeden deň, schválením cesty až po jej uskutočnení a inými nesprávnymi postupmi.

Kontrolou stavu a ochrany majetku bolo zistené nedodržanie zákona o správe majetku štátu nevyužívaním zvereného majetku na plnenie úloh, účtovaním nesprávnej (nižšej) sadzby za ubytovanie, neevidovaním majetku a nesprávnym postupom pri prenechaní majetku štátu do prenájmu. Krajská prokuratúra Bratislava prenajala pre Okresnú prokuratúru Pezinok budovu od súkromnej firmy na 10 rokov, u ktorej bolo porovnaním výmery nových prenajatých priestorov s pôvodnými zistené, že plocha v súčasnosti prenajatých kancelárskych priestorov aj ostatných priestorov bola dvojnásobná. Taktiež cena nájmu za m²/rok za tieto priestory bola dvojnásobná oproti cene nájmu v predtým prenajatých priestoroch, čím bolo ročné nájomné takmer štvornásobkom sumy oproti predchádzajúcemu nájomnému. Prenájomom väčších priestorov došlo aj k vyšším platbám za kúrenie a ďalšie služby spojené s nájmom. Počet zamestnancov Okresnej prokuratúry Pezinok pritom vzrástol v porovnaní s predchádzajúcim obdobím len asi o jednu tretinu. Uzatvorené nájomné zmluvy neboli predložené na odsúhlasenie MF SR a nebolo v nich dohodnuté právo upraviť cenu nájmu o percentá rastu spotrebiteľských cien, resp. výšku inflácie. Bol zistený aj nesprávny postup pri vyradovaní neupotrebitel'ného majetku.

V niektorých prípadoch nepostupovali krajské prokuratúry v súlade s Občianskym zákonníkom, keď pri úprave zmluvných vzťahov neodstránili všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov.

V nadväznosti na jednotlivé zistenia a porušenia príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov nebola v kontrolovaných subjektoch dostatočne vykonávaná predbežná finančná kontrola, čím nebol dodržaný ani zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Kontrolou bolo zistené aj nedodržanie zákona o slobodnom prístupe k informáciám nezverejnením rámcovej dohody na dodávku tovaru Generálnej prokuratúre SR, oneskoreným zverejňovaním zmlúv Krajskej prokuratúry Bratislava a neuvedením celkovej hodnoty objednaného plnenia pri troch zverejnených objednávkach Krajskej prokuratúry Prešov v Centrálnom registri zmlúv.

V rámci **kontroly opodstatnenosti vynakladania finančných prostriedkov na externé právne služby a obstaranie informačných systémov v Slovenskej pošte, a. s.** bolo zistených viacero nedostatkov, ktoré sa v prevažnej miere týkali obstarávania externých právnych služieb.

Nedostatky boli zistené najmä v nedodržiavaní zmluvných podmienok, v ktorých dochádzalo k neopodstatneným zmenám odmeňovania, ktoré v konečnom dôsledku zvyšovalo pôvodne dohodnutú odmenu. Niektorým právnym zástupcom boli pridelené nové súdne spory nad rámec uzavretých zmlúv. Kontrola dospela k zisteniu, že dodávateľské faktúry právnych služieb boli uhrádzané bez preukázateľnej časovej špecifikácie. K nehospodárnemu konaniu prispelo aj obstaranie právnych služieb v konaniach s vysokým predpokladom ich neúspechu, pri ktorých vznikali Slovenskej pošte, a. s. zbytočné náklady. Kontrolou boli zistené prípady, v ktorých pri zadávaní nadlimitných zákaziek nebolo preukázané výberové konanie, čím Slovenská pošta, a. s. neumožnila iným uchádzačom zúčastniť sa hospodárskej súťaže, nevedla kompletnú dokumentáciu z obstarania služieb preukázateľným spôsobom a písomnosti z obstarania neboli zaregistrované evidenčným číslom.

Kontrolou obchodných verejných súťaží bolo zistené, že v niektorých prípadoch doklady neobsahovali preukazujúci spôsob výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky a v dvoch prípadoch obchodnej verejnej súťaže kontrola zistila vzhľadom na predmet zákazky nedostatočné zdôvodnené použitie certifikátu ISO – Systém manažérstva informačnej bezpečnosti, ako podmienku účasti v súťaži.

Kontrola vynakladania verejných prostriedkov určených na výstavbu diaľnic, rýchlostných ciest, vrátane súvisiacej infraštruktúry realizovaných v rokoch 2011-2012 na Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.

Preverením dodržiavania Dohody o účelovosti použitia finančných prostriedkov zo ŠR v roku 2011 (ďalej aj „Dohoda“) a Zmluvy o poskytnutí dotácií z rozpočtovej kapitoly MDVRR SR pre rok 2012 (ďalej aj „Zmluva“) medzi MDVRR SR a Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s. (ďalej len „NDS“) pri financovaní investičnej výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, bolo zistené nízke čerpanie (menej ako polovičné) finančných prostriedkov na výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest v rokoch 2011 a 2012. Nízke čerpanie bolo spôsobené najmä neukončenými verejnými obstarávaniami na stavebné práce a stavebný dozor a zdĺhavým procesom majetkovoprávneho vysporiadania pozemkov.

Ďalej bolo zistené nesplnenie plánovaných cieľov programu 053 Cestná infraštruktúra pri prvku 0530305 Diaľnice a rýchlostné cesty stanovených na obdobie rokov 2011 a 2012, (najmä v nevybudovanej dĺžke diaľnic a rýchlostných ciest a v nezačatej výstavbe diaľnic a rýchlostných ciest). MDVRR SR a NDS zmenili Dodatkom č. 1 k Dohode rozsah plánovaných úloh (znížením o 1 úlohu v oblasti investičnej výstavby) 87 dní po ukončení obdobia (rok 2011), v rámci ktorého mali byť úlohy splnené.

Národná diaľničná spoločnosť, a.s. v roku 2011 pri predkladaní žiadostí o poskytnutie dotácie, ktoré sú výstupom z nákladového účtovníctva, nepostupovala v súlade s Dohodou a nepredkladala žiadosti o dotácie v mesačných, dekadných alebo týždňových intervaloch ale v odlišných nepravidelných intervaloch.

Obdobne z frekvencie predkladaných žiadostí o poskytnutie kapitálového transferu v roku 2012 **NKÚ SR** zistil, že Národná diaľničná spoločnosť, a.s. nepostupovala v súlade so Zmluvou a nepredkladala žiadosti štvrtročných, mesačných, alebo týždňových intervaloch, ale v odlišných nepravidelných intervaloch a to až v mesiacoch september, november a december.

NDS za prvý štvrtrok nezaslala informáciu o plnení, resp. o neplnení použitia finančných prostriedkov v zmysle Zmluvy, podľa ktorého je prijímateľ povinný v štvrtročných intervaloch informovať poskytovateľa o plnení použitia finančných prostriedkov.

Kontrolou dodržania podmienok Zmluvy o poskytnutí NFP pre projekt D1 Dubná Skala – Turany bolo zistené, že Národná diaľničná spoločnosť, a.s. zmluvne nezabezpečila, aby zhotoviteľ do 1 mesiaca od podpísania zmluvy na dodanie tovaru, poskytnutie služieb alebo uskutočnenie stavebných prác písomne oznámil údaje o počte zamestnancov potrebných za účelom splnenia zmluvných záväzkov. Príčinou nesplnenia uvedenej zmluvnej povinnosti bola skutočnosť, že zmluvy na dodanie tovaru, poskytnutie služieb alebo uskutočnenie stavebných prác boli podpísané ešte pred podpisom Zmluvy o poskytnutí NFP.

Kontrola hospodárenia s prostriedkami rozpočtu a majetkom Exportno-importnej banky Slovenskej republiky za obdobie rokov 2011 – I. polrok 2013 bola zameraná na preverenie procesu obstarávania tovarov, prác a služieb v zmysle zákona o verejnom obstarávaní, príslušných častí rozpočtu a čerpanie nákladov na prevádzku a správu, so zameraním na významnejšie položky, nakladanie s majetkom a zhodnotenie vnútorného kontrolného systému Eximbanky SR.

Preverením procesu obstarávania tovarov, prác a služieb boli zistené nedostatky pri realizácii verejného obstarávania na predmet nadlimitnej zákazky týkajúcej sa „Zámeny, doplnenia funkcionalít a optimalizácie prevádzkových nákladov informačných systémov Eximbanky SR“ so zmluvnou cenou 1 587 tis. eur s DPH, ako aj preverovaných zákaziek s nízkou hodnotou, predmetom ktorých boli poradenské služby, výbery dodávateľov na realizáciu elektronickej aukcie a príprava nadlimitnej zákazky. Eximbanka SR pri realizácii verejného obstarávania nekonala v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní, porušovala princípy verejného obstarávania, ako aj vnútornú smernicu.

Pri vynakladaní finančných prostriedkov na propagáciu, reprezentačné účely a reklamu nekonala v súlade s vnútorným pokynom, najmä tým, že v niektorých prípadoch neboli výdavky podložené relevantnými preukázateľnými dokladmi, prostriedky na propagáciu neboli vynaložené vždy hospodárne a z pracovných dôvodov dodávateľovi boli poskytované zálohy vo výške 100 % ceny pred poskytnutím reklamných a propagačných služieb, prostredníctvom zmluvy o spolupráci na reklamu bol nepriamo uhrádzaný ročný poplatok za klubové karty poskytnuté členom Rady banky za účelom využívania športových a relaxačných služieb.

Nedostatky boli zistené aj pri vynakladaní finančných prostriedkov na vzdelávanie a právne a poradenské služby. Obstarávanie poradenských služieb nebolo v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, ako aj vnútornou smernicou. Nedostatky boli zistené aj pri preberaní výsledkov práce poradcov. Bolo zistené, že predmetom poradenskej činnosti boli aj oblasti, ktoré nie sú predmetom činnosti Eximbanky SR.

V oblasti vynakladania finančných prostriedkov na zamestnanecké benefity NKÚ SR zistil nedodržanie príslušného ustanovenia zákona o sociálnom fonde tým, že v Kolektívnej zmluve nebol dohodnutý spôsob preukazovania výdavkov zamestnancom na regeneráciu pracovnej sily.

Kontrolou vynakladania finančných prostriedkov na hardvérový a softvérový servis a rozvoj informačného systému Eximbanky SR bolo zistené, že Eximbanka SR nemá vypracovanú IT stratégiu ako jeden z najdôležitejších nástrojov na podporu činnosti, čo je jednou z príčin vysokých nákladov na IT, ich údržbu a rozvoj.

Kontrolou plnenia zmluvných podmienok s dodávateľom nového bankového informačného systému Eximbanky SR boli zistené nedostatky v riadení projektu. Zmluvne dohodnutý harmonogram implementácie uvedeného informačného systému bol viackrát menený, pričom zmeny neboli zapracované do zmluvy, ale prijaté len Riadiacim výborom projektu. Práce na projekte boli pred jeho implementáciou zo strany Eximbanky SR pozastavené a k ich pokračovaniu došlo po neúspešnom pokuse Eximbanky SR o ukončenie zmluvy. Pôvodný termín implementácie diela bol dodatkom k zmluve posunutý, pričom bolo uhradených 84 % z ceny diela pred jeho implementáciou. Ku dňu ukončenia výkonu kontroly nebol dodržaný ani nový zmluvne dohodnutý termín implementácie diela.

Kontrolou bolo tiež zistené, že Eximbanka SR nezabezpečila v roku 2012 overenie bezpečnosti IS, čím nepostupovala v súlade so zákonom o Eximbanke SR. V nadväznosti na uvedené kontrolou zistené nedostatky NKÚ SR poukázal na rezervy v účinnosti vnútorného kontrolného systému Eximbanky SR.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu a kontrola plnenia opatrení bola vykonaná v Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

Pri kontrole dodržiavania postupov a princípov hospodárnosti pri obstarávaní zákaziek podľa zákona o verejnom obstarávaní bolo zistené, že pri realizovaných podprahových zákazkách boli rámcové kúpne zmluvy uzatvárané v rozpore s ponukou predloženou úspešným uchádzačom. Navyše tým, že na rovnaký predmet obstarávania boli realizované rôzne postupy zadania zákazky, nebol dodržaný princíp hospodárnosti. Zároveň boli nevhodne vynaložené finančné prostriedky na základe dohodnutých vyšších cien niektorých sortimentov. Zákon o verejnom obstarávaní nebol dodržaný tiež rozdelením predmetu obstarávania. Hospodárnosť nebola zachovaná aj podpísaním dodatku na neodôvodnené navýšenie cien sortimentu dodávaného tovaru a fakturovaním cien v iných merných jednotkách ako boli dohodnuté.

Nesprávnym triedením výdavkov boli vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy k 31.12.2012 vykázané na príslušných podpoložkách chybné údaje, čím Akadémia Policajného zboru konala v rozpore s platnou rozpočtovou klasifikáciou a tým aj v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Ďalej bolo zistené, že Akadémia Policajného zboru porušila finančnú disciplínu tým, že uhradila faktúru za autorský dozor aj napriek tomu, že sa stavba nerealizovala. Okrem toho uhradila faktúru za zabezpečenie dokladov, ktoré neboli dodané do času úhrady faktúry, čím bola predmetná suma v skutočnosti preddavkom, ktorý nebol zmluvne dohodnutý.

Pri uvedenej investičnej akcii bol zároveň porušený zákon o účtovníctve, pretože bolo zabezpečenie projektovej dokumentácie, dokladov k žiadosti o stavebné povolenie a predmetný nerealizovaný autorský dohľad zaúčtované do nákladov, čím bude majetok po ukončení investičnej akcie ocenený nesprávnou obstarávacou cenou a odpisovaný v nesprávnej výške. Navyše, majetok, ktorý mal byť touto investičnou akciou zhodnotený, nebol vedený v účtovníctve.

Akadémii Policajného zboru vznikla v dvoch prípadoch škoda, ktorá podľa predložených dokladov ako škoda nebola vykázaná, riešená ani zaúčtovaná. Pri posudzovaní technického stavu 17 ks vyradených zariadení nebola zachovaná hospodárnosť podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Zároveň bol porušený zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite, nakoľko predbežnou ani priebežnou kontrolou neboli zistené nezrovnalosti pri objednávke a realizácii posudku na predmetný majetok. Kontrolovaný subjekt zároveň nekonal v súlade so zákonom o správe majetku štátu, nakoľko z predložených

dokladov nebolo možné zistiť, ktoré zariadenia boli vyradené rozhodnutím o neupotrebitelnosti a likvidácii hnutelného majetku štátu.

Kontrolovaný subjekt ďalej nepostupoval v súlade so zákonom o správe majetku štátu, nakoľko nemal niektoré nehnuteľnosti zapísané v katastri nehnuteľností.

Pri kontrole nájomných zmlúv bolo zistené neehospodárne konanie podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy realizáciou osobitného ponukového konania, ktoré nebolo potrebné.

V súlade so zákonom o správe majetku štátu nepostupoval kontrolovaný subjekt aj v prípade možnosti predĺženia nájmu časti nehnuteľnosti po päťročnom zmluvnom nájme, ako aj užívaním nehnuteľností bez uzatvorenia akéhokoľvek zmluvného vzťahu.

Pri niektorých predložených zmluvách Akadémia Policajného zboru nepostupovala v súlade s Občianskym zákonníkom, podľa ktorého je povinnosťou účastníkov dbať, aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov.

Kontrolou plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov prijatých po predchádzajúcej kontrole bolo zistené, že polovica z prijatých opatrení nebola splnená.

NKÚ SR v súlade so zákonom o NKÚ SR informoval o najčastejšie zisťovaných systémových nedostatkoch v jednotlivých oblastiach tematických kontrol v roku 2013 predsedu vlády SR, podpredsedu vlády a ministra vnútra SR, ministerku zdravotníctva SR, ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR a ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. **NKÚ SR** rovnakým spôsobom informoval predsedu výboru NR SR financie a rozpočet, predsedu výboru NR SR pre zdravotníctvo a predsedu výboru NR SR pre vzdelanie, vedy, mládež a šport.

1.2.3 Výsledky kontrol výkonnosti

Kontrola efektívnosti a účinnosti vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na pripravenosť a uplatnenie absolventov vybraných vysokých škôl na trhu práce a plnenie vybraných ukazovateľov hospodárenia, študijného a učebného procesu bola vykonaná na 10 verejných vysokých školách (ďalej len „VVŠ“) a na MŠVVaŠ SR. Systém financovania vysokých škôl sa realizuje podľa zákona o vysokých školách z roku 2002, ktorý bol menený a upravovaný 29 novelami, čo poukazuje na nestálosť tohto systému. V súčasnosti trh práce ponúka nie viac ako tisíc pracovných miest pre vysokoškolsky vzdelaných ľudí, ktorých bolo v 2. štvrtroku 2013 nezamestnaných viac ako 27 000. Tento nepomer sa premieta do prebytku absolventov na trhu práce a verejné vysoké školstvo, financované zo štátneho rozpočtu, bez ďalšej analýzy potrieb trhu práce produkuje nových uchádzačov o zamestnanie.

Z analýzy zistení v rámci vykonanej kontroly vyplýva, že v akademických rokoch 2010/2011 a 2011/2012 na trh práce v SR nevstúpilo 6 359 absolventov (15,3 %), čím pri priemernej hodnote normatívnych nákladov na absolventa VŠ 8 750 eur bola krátkodobá neefektívnosť vynaložených prostriedkov zo ŠR vo výške 55 570 000 eur.

Poskytovanie dotácií je postavené na počte študentov a ostatné kritéria sú voči tomu marginálne. Zmenou formy financovania po roku 2002 sa VVŠ postupne dostávali vo svojom hospodárení zo záporného hospodárenia a v súčasnosti len 5 z 20 VVŠ vykazujú stratu v hospodárení. Na všetkých kontrolovaných VVŠ bolo zistené, že dotácie na príslušný rok nedočerpávajú v rozsahu 10-20 %, ktoré prechádzajú do nasledujúceho roka. Metodika

systemu financovania má definovaný koeficient uplatniteľnosti absolventov, avšak nezohľadňuje ho dostatočnou váhou.

Kontrolou bolo zistené, že pre určenie koeficientu uplatniteľnosti absolventa boli použité údaje o nezamestnanosti absolventov odlišné ako zistené kontrolou. NKÚ SR preveroval celkom 42 210 absolventov 1. a 2. stupňa a spojeného 1. a 2. stupňa VŠ vzdelávania v 870 študijných programoch na 10 verejných vysokých školách za akademický rok 2010/2011 a 2011/2012. Napríklad podiel celkových nezamestnaných absolventov za rovnaké obdobie bol podľa metodiky rozpisu 2,7 %, podľa zistenia kontroly bol podiel 15,3 %.

Záujem zamestnávateľov, subjektov trhu práce, je v nemalej miere viazaný, okrem ich potrieb a iných faktorov, aj na aktivitu vzdelávacej inštitúcie na prezentovaní, ponuke svojich absolventov. Prístup kontrolovaných VVŠ bol kontrolou zistený ako značne odlišný. Kým niektoré školy ani nedeclarovali spoluprácu so zamestnávateľskými zväzmi, tak na druhej strane iným sa darilo v spolupráci s praxou pripravovať študentov pre vstup na trh práce.

Medzi potrebami trhu práce a produkciou absolventov je nedostatočná korelácia s nadprodukciou neuplatniteľných absolventov vo vyštudovanom odbore. Poskytnuté údaje zo Sociálnej poisťovne potvrdili, že časť absolventov sa uplatnila v iných odboroch alebo u iných zamestnávateľoch, než boli ich pôvodne vyštudované odbory. Výsledky kontroly ukázali, že vo väčšine prípadov tam, kde bol vysoký počet študentov na jedného VŠ učiteľa, bol aj vyšší podiel nezamestnaných študentov na tohto učiteľa.

Na úrovni dotácií zo ŠR neboli ministerstvom stanovené vyčísliteľné ciele z hľadiska začlenenia sa absolventov na trhu práce. Súčasný mechanizmus prerozdelenia finančných prostriedkov zo ŠR pre jednotlivé VVŠ je len čiastočne podmienený úspešnosťou uplatnenia sa absolventov na trhu práce.

Kontrola efektívnosti a účinnosti vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na pripravenosť a uplatnenie absolventov vybraných stredných škôl na trhu práce a plnenie vybraných ukazovateľov hospodárenia, študijného a učebného procesu bola vykonaná v Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny a v 20 stredných školách. Kontrolou bolo zistené, že zdroje Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, MŠVVaŠ SR a Ústavu informácií a prognóz školstva sú nekompatibilné z dôvodu rôznych definícií absolventa. Nekompatibilitu a nesprávne závery rozdielneho vykazovania absolventov spôsobili aj ďalšie skutočnosti (vek absolventa, forma štúdia, či absolvent pracoval a pod.). V dôsledku týchto skutočností boli zistené rozdielne údaje vo vykazovaní absolventov stredných škôl.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že systém pri pridelovaní finančných prostriedkov na úrovni stredných škôl nezohľadňuje objektívne potrebný počet tried, ale len počet žiakov. Nezohľadňuje ani uplatnenie absolventov na trhu práce. Efektívnosť využívania priestorových kapacít postupne vo viacerých kontrolovaných subjektoch so znižujúcim sa počtom žiakov v školských rokoch kontrolovaného obdobia klesala. Kontrole NKÚ SR nebola preukázaná úprava finančných prostriedkov vo vzťahu k zníženému počtu študentov v priebehu školského roka.

Previazanosť trhu práce so školstvom bola nedostatočná, aj keď cieľ v rámci programu 078 Národný program výchovy, vzdelávania a mládeže z hľadiska zabezpečenia stupňa vzdelania bol splnený, v časti existencia adekvátnych kvalifikačných zručností, ktorá podstatne ovplyvňuje uplatnenie absolventov na trhu práce, nepriniesol adekvátny výsledok. MŠVVaŠ SR nemalo k dispozícii informácie o uplatnení absolventov na trhu práce podľa ich ukončeného vzdelania z dôvodu absencie prepojenia medzi požiadavkami trhu práce a ponukou.

Kontrolou bolo tiež zistené, že nesúlad medzi ponukou kvalifikačných zručností a ich dopytom na trhu práce na úrovni žiadaných kvalifikačných zručností nebol riešený uplatňovaním vhodných a účinných opatrení. Súčasný systém nemotivuje školy súťažiť o čo najvyšší počet študentov a žiakov bez toho, aby poskytoval nástroje proti zneužitiu tejto súťaže.

Preverením skutočnosti, či školy vyhodnocovali uplatňovanie svojich absolventov na pracovnom trhu bolo zistené, že nebolo možné zo strany školy získať relevantné údaje, nakoľko žiakom nevyplýva zákonná povinnosť informovať strednú školu o prijatí na vysokoškolské štúdium alebo do zamestnania.

Medzi najčastejšie nedostatky, ktoré sa vyskytli pri kontrole hospodárenia s majetkom vo vlastníctve príslušných samosprávnych krajov, ktorý im bol zverený na plnenie predmetu ich činnosti, patrili napríklad: účtovné prípady neboli účtované do obdobia, s ktorým časovo súviseli; inventúrne súpisy nespĺňali všetky náležitosti; nesprávne uzatvorené zmluvy; boli poskytnuté odmeny bez písomného zdôvodnenia návrhu na ich poskytnutie; v nájomných zmluvách neboli uplatnené sadzby nájmu v čase ich uzatvárania; za isté obdobie nebola uzavretá odplatná zmluva; neboli zverejňované všetky zmluvy a faktúry na príslušných web stránkach; na faktúrach chýbal podpisový záznam osoby zodpovednej za ich zaúčtovanie; dohody o hmotnej zodpovednosti neboli uzatvorené v súlade so zákonníkom práce; nebola zabezpečená zmena nesprávnych údajov na liste vlastníctva; škole zverený majetok bol poskytnutý na ďalšie využívanie bezodplatne; prenájom objektov školy neboli schválené príslušným samosprávnym krajom; nesprávne triedenie výdavkov podľa rozpočtovej klasifikácie; v rámci položky stavby nebola v účtovníctve evidovaná časť nehnuteľného majetku.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu v rámci plnenia programu „Väzenstvo“ a vytvárania podmienok na plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“ bola vykonaná v Generálnom riaditeľstve Zboru väzenskej a justičnej stráže, (ďalej len „GR ZVJS“) a v deviatich ústavoch na výkon väzby, resp. na výkon trestu odňatia slobody za kontrolované obdobie rokov 2009 až 2011.

Analýzou zamestnanosti odsúdených osôb v rámci Zboru väzenskej a justičnej stráže bolo zistené, že celkový počet väznených osôb sa v roku 2011 v porovnaní s rokom 2009 zvýšil o 19,28 %, pritom percento zamestnanosti sa znížilo o 7,60 %. Odsúdení, vyňatí z evidencie zamestnanosti v kontrolovanom období predstavovali v priemere cca 25,00 % z celkového počtu odsúdených, čo zároveň v rámci krajín V4 predstavuje najvyššiu zamestnanosť odsúdených osôb.

Po zohľadnení skutočných úhrad trov výkonu trestu odňatia slobody sa väznená osoba podieľala v kontrolovanom období na celkových denných nákladoch výkonu trestu odňatia slobody (priemer 37,28 eur) len sumou 0,79 eur, t.j. 2,10 %, z čoho vyplýva, že takmer 98,00 % týchto nákladov bolo hradených zo ŠR. (Pre porovnanie vo Väzenskej službe ČR v roku 2009 sa tento údaj zistený kontrolou NKI ČR pohyboval vo výške cca 1,80 %).

Priemerný počet návštev zdravotníckych zariadení na jednu väznenú osobu v ZVJS v roku 2010 predstavoval 22 návštev (čo bolo 3,9 krát viac v porovnaní s priemerom návštevnosti zdravotníckych zariadení na jedného obyvateľa SR) a v roku 2011 to bolo 24 návštev (4,5 krát viac). Aj keď každá väznená osoba má právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, zvýšený počet návštev zdravotníckych zariadení väznenými osobami oproti bežnému priemeru v SR významne zaťažuje rozpočet Zboru väzenskej a justičnej stráže a pracovné zaťaženie zdravotníckeho personálu a príslušníkov vykonávajúcich eskorty v ústavoch.

Kapacita ústavov Zboru väzenskej a justičnej stráže sa za kontrolované obdobie postupne zvýšila o 2,68 %, ale priemerný stav väznených osôb sa zvýšil o 19,00 %. Využitie ubytovacej kapacity uvedených ústavov v roku 2011 bolo v priemere 98,50 %, pričom najkritickejšia situácia bola v roku 2011 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou (117,50 %).

Úlohy vyplývajúce z koncepcie väznenstva (vybudovanie špecializovaných oddielov, oddelenia pre výkon trestu odňatia slobody matiek s deťmi, detenčného ústavu) a potreby Zboru väzenskej a justičnej stráže pri údržbe, opravách nehnuteľností a pri investičnej výstavbe, ktoré úzko súvisia s nedostatočnými kapacitnými možnosťami ústavov, boli zo ŠR pokryté nedostatočne, čoho dôsledkom bol stavebno-technický stav nehnuteľného majetku štátu v rozpore s ustanoveniami zákona o správe majetku štátu

Všetky ústavy vrátane GR ZVJS nemali, a ani v súčasnosti nemajú, poistený nehnuteľný majetok (okrem zákonného poistenia automobilov) v zmysle zákona o správe majetku štátu. V dôsledku nízkeho pridelovania kapitálových prostriedkov zo ŠR disponoval ZVJS zastaraným parkom služobných motorových vozidiel, ktorého prevádzka vytvárala podmienky pre neehospodárne vynakladanie verejných prostriedkov v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách. Kontrolou bolo tiež zistené, že za kontrolované obdobie iba jeden ústav pre výkon trestu odňatia slobody Želiezovce využil Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu, a to na projekt „Inštalácia snečných kolektorov a modernizácia energetických zariadení“.

Ďalšie kontrolou zistené nedostatky sa týkali zákona o verejnom obstarávaní. Napríklad v jednom prípade v roku 2012 subjekt realizoval jednu nadlimitnú zákazku s predpokladanou hodnotou 1 375 000 eur bez DPH, pričom žiadne predbežné oznámenie nebolo zverejnené a ani odoslané príslušnému úradu. Zákon o verejnom obstarávaní subjekty porušovali aj tým, že neurčili predpokladanú hodnotu zákazky a prieskum trhu vykonali až po zaslaní objednávky; akceptovali víťazné ponuky uchádzačov, ktoré neobsahovali stanovené povinné doklady podľa výzvy na predloženie cenovej ponuky; nesprávne informovali ÚVO v rozpore s vyhláškou o oznámeniach používaných vo verejnom obstarávaní. Pri zákazkách s nízkymi hodnotami jeden subjekt porušil finančnú disciplínu v sume 131 379,18 eur tým, že konal neehospodárne. Nezverejnením dvoch objednávok na nákup tovaru subjekty nepostupovali v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

Nedostatky boli zistené aj v rámci zákona o účtovníctve. Vo viacerých prípadoch boli nesprávne uvádzané zostatky pri vyúčtovaní pohonných hmôt, čo nebolo v súlade so zákonom o účtovníctve a príslušným interným predpisom.

Kontrola vynakladania verejných prostriedkov určených na rekonštrukcie, opravy a údržbu ciest 1. triedy a súvisiacej infraštruktúry, a zmluvných vzťahov realizovaných v rokoch 2011-2012 na Slovenskej správe ciest bola vykonaná na MDVRR SR a v Slovenskej správe ciest (ďalej len „SSC“).

Kontrola ukázala, že z celkovej dĺžky ciest I. triedy v správe SSC (3 251,3 km) bolo viac ako 47 % ciest I. triedy v nevyhovujúcom stave a viac ako 6 % v havarijnom stave. Doba životnosti vozoviek po oprave je cca osem až desať rokov. Aby sa dosiahla predpokladaná doba životnosti vozoviek, je potrebné zabezpečiť ich cyklickú obnovu. To znamená, že ak má SSC v správe 3 251 km ciest, na zabezpečenie predpokladanej 10-ročnej životnosti mala SSC opraviť ročne cca 325 km ciest I. triedy.

V skutočnosti v roku 2011 boli opravené a odovzdané do užívania cesty a ich súčasti v dĺžke 29,581 km. Nové a zrekonštruované cesty I. triedy boli odovzdané do užívania spolu v dĺžke

109,735 km. V roku 2012 boli opravené a odovzdané do užívania cesty I. triedy a ich súčasti v dĺžke 10,255km a zároveň bolo 336,919 km nových a zrekonštruovaných ciest I. triedy.

Požiadavka na rehabilitáciu z roka na rok stúpa. V roku 2011 bola požiadavka na opravu 193 úsekov ciest a mostov, v sume 94,3 mil. eur. V roku 2012 táto požiadavka vzrástla na 225 úsekov, v sume 97,9 mil. eur.

Pri prepočte na odstránenie nevyhovujúceho a havarijného stavu ciest I. triedy (bez mostov) by bol potrebný objem finančných prostriedkov v sume cca 247,6 mil. eur. V roku 2011 bolo použitých celkom 149,1 mil. eur, z toho 54,2 mil. eur bežných výdavkov na údržbu a 94,9 mil. eur kapitálových výdavkov na rekonštrukcie. V roku 2012 bolo použitých celkom 159,1 mil. eur, z toho 39,1 mil. eur bežných výdavkov na údržbu a 120,0 mil. eur kapitálových výdavkov na rekonštrukcie.

Z dôvodu nedostatku bežných výdavkov sa niektoré plánované opravy ani nezačali. Na niektorých vozovkách sa vymieňali len kryty, pričom podľa výsledkov diagnostiky by bol potrebný zásah aj do ostatných, nižších vrstiev konštrukcie vozovky. Keďže predmetom delimitácie na VÚC v roku 2004 boli aj strediská pre správu a údržbu ciest SSC, bola údržba ciest I. triedy a neinvestičné opravy v rokoch 2011 a 2012 zabezpečované dodávateľským spôsobom. Poskytovateľmi odplatného zmluvného servisu údržby boli rozpočtové a príspevkové organizácie, resp. akciové spoločnosti zriadené VÚC a v ďalšom období aj vysunuté pracoviská Národnej diaľničnej spoločnosti. Zmluvná cena za údržbu bola stanovená dohodou. Ceny boli kalkulované na komerčnom základe. V tejto súvislosti bolo zistené, že rozdelenie cestnej siete na viacerých správcov a nemožnosť realizovať údržbu vlastnými kapacitami neprospelo efektívnemu využívaniu verejných prostriedkov. Kontrolou bolo preukázané, že v záujme hospodárneho a efektívneho využívania verejných prostriedkov mal nadriadený orgán pred rozdelením a pred delimitáciou stredísk pre správu a údržbu na VÚC vydať cenovú metodiku, ktorá by istým spôsobom stanovila výpočet a ceny údržby ciest I. triedy a to najmä z dôvodu, že na uzavretie zmluvy sa nevzťahoval postup podľa zákona o verejnom obstarávaní.

Z náhodne vybratej vzorky 57 zmlúv uzavretých v rokoch 2011 a 2012 spolu v sume cca 85,2 mil. eur boli zistené nedostatky v 32 prípadoch. Nedostatky boli zistené najmä v oblasti zmluvných vzťahov a pri verejnom obstarávaní služieb a stavebných prác.

V súvislosti s programovým rozpočtovaním v rokoch 2011 a 2012 bolo v niektorých prípadoch zistené nesplnenie stanovených cieľov, resp. čiastočné splnenie jedného cieľa. Dôvodom neplnenia bolo neočakávané zdržanie procesu verejného obstarávania (sťažnosť uchádzača, pozastavenie VO na základe príkazu ministra), v dôsledku čoho došlo k oneskoreniu procesu vlastnej realizácie stavieb, na ktorú bolo plnenie cieľov viazané.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že MDVRR SR nepostupovalo v súlade s kompetenčným zákonom tým, že nevypracovalo program na opravu a údržbu na roky 2011 – 2014, nadväzujúci na predchádzajúci návrh (2007 – 2010). Tým nezabezpečilo pre SSC dostatočný objem zdrojov na financovanie opráv ciest I. triedy. Problém financovania v rokoch 2011 a 2012 bol riešený rozpočtovými opatreniami, ktorými sa v rámci možností kapitoly MDVRR SR zvýšili výdavky pre SSC na opravu a údržbu ciest I. triedy.

MDVRR SR koncom decembra 2012 vypracovalo návrh „Programu opráv a údržby ciest I. triedy na roky 2013 – 2017“, ktorý bol predložený Úradu vlády SR 27.12.2012. Predmetný návrh však nebol v I. polroku 2013 zaradený do programu rokovania vlády SR.

Z výsledkov preverenia činnosti vnútornej kontroly bolo preukázané, že odbor kontroly, štátneho dozoru a dohľadu MDVRR v roku nevykonal na SSC žiadnu kontrolu

vo veci vynakladania výdavkov na opravu a údržbu za účelom uistenia sa o oprávnenosti požiadaviek SSC.

Kontrola hospodárenia a plnenia opatrení na zvýšenie efektívnosti fungovania spoločnosti Letisko M.R. Štefánika, a.s., za obdobie 2011-2012. Na Letisku M.R. Štefánika Bratislava bol v dvoch etapách vybudovaný nový terminál, ktorý bol odovzdaný do užívania v júni 2010 a júli 2012 a kapacitne je uspôsobený vybaviť ročne cca 5 miliónov cestujúcich. Z rôznych príčin nebol v uplynulých dvoch rokoch zabezpečený pozitívny trend nárastu počtu cestujúcich, zvýšenie leteckých destinácií, prepravcov a pod. Náklady na výstavbu terminálu dosiahli cca 143 mil. eur, pričom 57 mil. eur bolo pokrytých úvermi, ktoré bude potrebné splácať z príjmov z leteckých a neleteckých činností tak, aby nezaťažovali štátny rozpočet.

Vzhľadom na výšku úverového zaťaženia Letiska M. R. Štefánika, a.s. a prevádzkové výkony, ktoré dosahuje v posledných rokoch by bolo vhodné, aby bol MDVRR SR úspešne ukončený výber strategického partnera, ktorému bude udelená koncesia na prevádzkovanie, z ktorej by mali byť úvery splácané.

Kontrolou boli preverené finančné prostriedky účelovej dotácie na zabezpečenie činnosti bezpečnostnej ochrany letiska vo výške 2,5 mil. eur, pričom neboli zistené nedostatky.

Nedostatky, ktoré boli kontrolou zistené, sa týkali zmlúv na služby pozemnej obsluhy, cenníkov služieb a prístupu na vonkajšie priestory, verejného obstarávania, účtovníctva, poskytovania finančných prostriedkov na pôžitky zástupcov štátu v orgánoch spoločnosti, pohľadávok a vnútornej kontroly.

Kontrolou efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov pri prevádzkovaní osobnej železničnej dopravy v rokoch 2011 až 2012 v Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. (ďalej len „ZSSK“) bolo zistené, že má schválený strategický dokument Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020 a aktuálny dokument Program revitalizácie železničných spoločností, ktorý má za cieľ stanoviť ozdravný plán slovenských železníc. NKÚ SR z vyhodnotenia plnenia Programu revitalizácie zistil, že z celkového počtu 18 preverených úloh bolo 14 splnených, jedna čiastočne splnená a tri nespĺnené. Jeden z hlavných cieľov Revitalizácie - vyrovnané hospodárenie ZSSK v roku 2013 sa však dosiahnuť nepodarilo.

Z kontroly vyplynulo, že MDVRR SR nezostavovalo na riešenie efektívnosti a hospodárnosti zabezpečovania dopravnej obslužnosti plány dopravnej obslužnosti. Do dvoch rokov po uzatvorení Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme nebol vytvorený systém riadenia kvality, ktorý by mal dopravcu dodržiavať. Investičný plán na rok 2011 nebol ZSSK vypracovaný a na rok 2012 bol schvaľovaný MDVRR SR v cca jednoročnom sklze. MDVRR SR nemalo vypracovaný účinný systém stimulov a iných mechanizmov pre prípad nespĺnenia záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme. Súčasne kontrola zistila, že MDVRR SR poskytlo z dôvodu dočasného nedostatku finančných prostriedkov ZSSK v mesiaci február o 33,2 mil. eur nad rámec zmluvne dohodnutých podmienok (nad rámec 1/12 plánovanej úhrady na rok). Súhrn zálohových platieb celkom za rok 2012 nepresiahol výšku finančných prostriedkov alokovaných v ŠR na rok 2012.

Na efektívnosť a hospodárnosť vynaložených verejných prostriedkov vo veľkej miere vplývalo, že MDVRR SR neurčilo v prílohe Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme rozsah ekonomicky oprávnených nákladov, ktoré mali byť uznané v rámci plnenia záväzku dopravcu. Nezadefinovanie ekonomicky oprávnených nákladov vedie k nesystémovému riešeniu financovania a môže viesť i k nehospodárnosti a neefektívnosti využívania verejných prostriedkov. MDVRR SR v kontrolovanom období nevykonávalo,

s výnimkou kontrol kvality, kontroly účelovo zamerané na plnenie podmienok vyplývajúcich zo Zmluvy.

Bolo zistené, že k termínu kontroly absentovala jednoznačná vízia riešenia koordinácie verejnej osobnej dopravy, ktorá by účinne riešila deľbu práce medzi verejnou autobusovou a železničnou dopravou (odstránenie súbehov a lepšia nadväznosť spojov), a ktorá by mala oporu v legislatíve. Zákon o doprave na dráhach Z. z. predpokladá, že od 01.01.2016 bude v prípade regionálnej železničnej dopravy objednávateľom VÚC. Uvedené riešenie MDVRR SR aj VÚC považujú za rizikové súčasne aj v absencii funkcie integrátora dopravy, ktorý by organizoval verejnú osobnú dopravu.

Kontrolou bolo tiež zistené, že ZSSK z Programu revitalizácie nespĺnila väčšinu opatrení na zníženie nákladových položiek. Neznížila v plánovanom rozsahu náklady uplatnením elektronických aukcií, zrušením vlakov, zrušením pracovných miest vo vedení spoločnosti a investovaním do majetku spoločnosti v rozsahu vlastných zdrojov. Splnené boli opatrenia týkajúce sa zastavenia dopravnej obsluhy železničnou dopravou na vybraných tratiach, zvyšovania cestovného a zavádzania nových služieb zákazníkom.

Z výdavkov ŠR boli ZSSK v kontrolovanom období poskytnuté dotácie v roku 2011 v sume 205,0 mil. eur a v roku 2012 v sume 199,4 mil. eur. Protokolom o vyhodnotení plnenia zmluvy za rok 2011 uznalo záväzok v sume 16,2 mil. eur a zaviazalo sa stratu uhradiť do konca februára 2013. Uznaný záväzok nebol k dátumu ukončenia kontroly uhradený. Protokolom o vyhodnotení plnenia zmluvy za rok 2012 uznalo záväzok v sume 29,3 mil. eur a zaviazalo sa stratu uhradiť do konca roku 2014, čím ZSSK neplní úlohy Programu revitalizácie.

ZSSK vykazovala vo svojom účtovníctve náklady na swapové operácie. Náklady na tieto operácie boli v kontrolovanom období každoročne rádovo o takmer 7,0 mil. eur vyššie ako výnosy z nich. Kontrolou bolo zistené, že v roku 2010 a 2012 uzatvorila zmluvy s audítorskou spoločnosťou z Bratislavy. Ich predmetom boli poradenské služby v oblasti finančných derivátových obchodov vrátane poradenstva pri ich oceňovaní. Za poskytnuté služby k 30.06.2013 uhradila audítorskej spoločnosti sumu 92,8 tis. eur. Okrem týchto finančných prostriedkov uhradila aj advokátskej spoločnosti z Bratislavy spolu sumu 49,6 tis. eur za poradenstvo vykonané v auguste 2011 a v októbri 2011. Kontrolou bolo zistené, že niektoré výstupy advokátskej spoločnosti z Bratislavy a výstupy audítorskej spoločnosti sú textovo totožné. Zistené skutočnosti neboli v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.

Na základe výsledkov prieskumov spokojnosti zákazníkov vykonaných ZSSK v rokoch 2011 a 2012 kontrola zistila, že najčastejšie vytýkaným nedostatkom v kvalite poskytovaných služieb bola čistota a hygiena vo vlakoch. Kontrolou bolo zistené, že ZSSK nepreberala vlaky po čistení osobitne určenými pracovníkmi, ale preberanie zabezpečovala zamestnancami, ktorí túto činnosť vykonávali popri svojej hlavnej pracovnej činnosti.

Administratívne priestory ZSSK na Žabotovej a Železničarskej ul. v Bratislave sú dlhodobo nevyužívané, resp. využívané ako nocľahárne, z čoho vyplýva, že skutočnosti, ktoré NKÚ SR zistil v roku 2007, pretrvávajú a to aj napriek niektorým opatreniam, ktoré ZSSK v predmetnej veci doteraz realizovala.

Kontrola zabezpečenia efektívnosti a účinnosti stavu realizácie zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov prostredníctvom programu UNITAS k 31.12.2012 bola vykonaná v Ministerstve financií SR a vo Finančnom riaditeľstve SR. Výkonnosť kontrola zabezpečenia efektívnosti a účinnosti stavu realizácie zjednotenia výberu daní, cla

a poistných odvodov prostredníctvom programu UNITAS je plánovaná na celé obdobie realizácie tohto programu, a to vo FR SR a v MF SR.

Vo **FR SR** je dôraz kladený predovšetkým na kontrolu efektívnosti realizácie programu UNITAS, kým v MF SR sa pozornosť sústreďuje viac na následné hodnotenie účinnosti na základe výsledkov kontroly efektívnosti tohto programu. Tomuto zámeru zodpovedá aj vypracovaná predbežná štúdia kontroly, ktorá bude vzhľadom na vývoj stavu realizácie programu UNITAS ročne aktualizovaná a následne materializovaná v konkrétnych programoch kontroly a kontrolných postupoch.

NKÚ SR vyhodnotil ako splnené opatrenia prijaté FR SR na odstránenie nedostatkov zistených kontrolnou činnosťou NKÚ SR v mesiacoch február a marec 2012.

Testovaním funkčnosti reformovaného informačného systému RDS v DÚ Bratislava a portálu sekcie daňovej FR SR identifikoval niektoré slabé miesta v oblasti správy daní, daňovej kontroly a daňovej exekúcie. **NKÚ SR** v tejto súvislosti odporučil FR SR preskúmať zistené nedostatky a prijať adekvátne opatrenia a riešenia v rámci ním zabezpečovaného procesu priebežného monitorovania a následného odstraňovania problémov v rámci reformovaného informačného systému RDS. Niektoré z identifikovaných slabých miest budú na základe prijatého opatrenia FR SR eliminované až pri vývoji nového IS finančnej správy.

NKÚ SR vyhodnotil efektívnosť stavu realizácie programu UNITAS na základe merania administratívnych nákladov zdanenia podľa metodiky OECD a dekompozície ukazovateľa efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty podľa metodiky Inštitútu finančnej politiky MF SR s nasledovným výsledkom:

- Podiel prepočítaných administratívnych nákladov na celkovom výbere daní vo finančnej správe sa v roku 2012 medziročne zvýšil len o 0,08 p. b. na 1,66 %, čo súviselo najmä so zlepšením výnosov dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní v colnej správe a zároveň s jej výrazným poklesom bežných výdavkov, a to najmä mzdových výdavkov v súvislosti so znížením stavu colníkov;
- Daňová správa na vývoj podielu prepočítaných administratívnych nákladov na celkovom výbere daní v roku 2012 pôsobila záporným efektom. Tento podiel sa medziročne zvýšil o 0,86 p. b. až na 2,64 %, čo súviselo predovšetkým s nárastom výdavkov spojených s neúspešným uvádzaním do prevádzky informačného systému KONS a následne so zavedením a postupným reformovaním pôvodného informačného systému RDS;
- Z jednotlivých druhov daní najvýznamnejší podiel prepočítaných administratívnych nákladov finančnej správy na ich výbere v roku 2012 mala daň z pridanej hodnoty na úrovni 42,22 %, čo bolo o 3,58 p. b. menej oproti roku 2011. Tento podiel najvýraznejšie v roku 2012 medziročne vzrástol u daní z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti o 1,48 p. b. na 17,30 % a u daní z príjmov právnických osôb o 1,39 p. b. na 17,25 %;
- Ukazovateľ efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty sa v roku 2012 medziročne znížil až o 7,41 p. b. na 51,54 %, čo súviselo nielen s výrazným poklesom úhrad daňových povinností, ale napr. aj s medziročným nárastom nadmerných odpočtov o 175,02 mil. eur na 6 416,01 mil. eur, čo súviselo podľa **NKÚ SR** najmä s rastom vývozu tovarov a služieb, ďalej s problémom informačných technológií spojených s prechodom finančnej správy na nový informačný systém KONS a napokon aj s nedostatočne účinnými nástrojmi v oblasti eliminácie daňových únikov a podvodov;
- V daňovej správe z jednotlivých zložiek výberu dane z pridanej hodnoty najväčší podiel v roku 2012 predstavovala vlastná daňová povinnosť 99,16 %. Avšak napríklad u daňovej povinnosti vyplývajúcej z daňovej kontroly to bolo len 0,08 % a u sankcií iba 0,10 %;

- Efektívnosť výberu vlastnej daňovej povinnosti u dane z pridanej hodnoty meraná podielom zaplatenej vlastnej daňovej povinnosti (7 960 266 tis. eur) na predpise z podaných daňových priznaní (8 046 589 tis. eur) v roku 2012 medziročne poklesla o 0,18 p. b. na úroveň 98,93 %. V tomto ukazovateli, ktorý vychádza z analytickej evidencie štátnych príjmov, však nie sú zahrnuté odpisy daňových nedoplatkov, ktoré buď zanikli, resp. boli postúpené Slovenskej konsolidačnej, a. s. V rokoch 2010 až 2012 hodnota týchto nedoplatkov predstavovala 440,6 tis. eur, pričom konkrétny údaj za rok 2012 nebolo možné z informačného systému RDS zistiť;

- Efektívnosť výberu dane z pridanej hodnoty vyplývajúcej z daňovej kontroly meraná podielom zaplatenej daňovej povinnosti (6 052 tis. eur) na predpise z takto dorubenej dane (169 962 tis. eur), vrátane dane určenej podľa pomôcok, v roku 2012 medziročne poklesla o 1,0 p. b. na 3,40 %. V tomto ukazovateli sa premietla nízka úspešnosť výberu dodatočne dorubenej dane z pridanej hodnoty daňovou správou, čo súviselo podľa **NKÚ SR** aj s výkonom daňovej kontroly prevažne u rizikových daňových subjektov, a to buď u daňových subjektov s druhotnou platobnou neschopnosťou, nedostatočnou výškou majetku alebo neplniacich si daňové povinnosti a pod., ako aj u daňových subjektov zapojených do reťazových a karuselových podvodov;

- Efektívnosť výberu sankcií na dani z pridanej hodnoty uložených daňovou správou meraná podielom zaplatenej dane z pridanej hodnoty z uložených sankcií (8 368 tis. eur) na predpise z uložených sankcií (62 297 tis. eur), vrátane odpísania sankcií z dôvodu ich zániku (33 556 tis. eur), v roku 2012 medziročne vzrástla o 5,3 p. b. na 13,43 %. V tomto ukazovateli napriek medziročnému zvýšeniu efektívnosti sa podľa **NKÚ SR** naďalej prejavuje najmä vedomé vyhybanie sa plateniu sankcií, ako aj nižšia úspešnosť ich vymáhania donucovacími prostriedkami zo strany správcu dane, a to predovšetkým z dôvodu nedostatočnej výšky majetku daňového subjektu.

Pôvodný zámer **NKÚ SR** doplniť kontrolnou skupinou vypracovaný návrh metodiky dekompozície ukazovateľa efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty pomocou zmapovania procesov o kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele v oblasti daňovej správy, kontroly a exekúcií nebolo možné realizovať v plnej miere, pretože nebolo možné získať relevantné údaje z reformovaného IS RDS. Z tohto dôvodu problematika hodnotenia efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty ostala otvorená.

FR SR v tejto súvislosti prijalo opatrenie na definovanie súboru ukazovateľov podľa návrhu metodiky dekompozície ukazovateľa efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty, a to vzhľadom k úlohám, ktoré finančná správa plní v zmysle platnej legislatívy s cieľom zabezpečiť zvýšenie úrovne monitorovania a hodnotenia efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty v oblasti daňovej správy, kontroly a exekúcií. Zároveň sa zaviazalo zabezpečiť zapracovanie definovaného súboru ukazovateľov v novom IS finančnej správy, ktorý bude reálne zobrazovať efektívnosť výberu dane z pridanej hodnoty.

Zmapovaním procesov súvisiacich s výberom dane z pridanej hodnoty, definovaním relevantných kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov a ich implementovaním v novom IS finančnej správy sa vytvoria predpoklady pre vykonávanie procesných analýz na všetkých úrovniach riadenia a tým aj zlepšenie riadenia rizík vo finančnej správe.

NKÚ SR na **MF SR** vyhodnotil stav realizácie programu UNITAS k 31.12.2012, vrátane kolapsu novovzniknutej finančnej správy v prvých mesiacoch roka 2012, prijatých opatrení na stabilizáciu situácie a následných zmien programu UNITAS. **NKÚ SR** v tomto kontexte pri hodnotení plnenia uznesení vlády SR, rozhodnutí ministra financií a Riadiaceho výboru UNITAS dospel k záveru, že prijatými opatreniami došlo k obnoveniu funkčnosti finančnej správy, ktorá bola opäť schopná plniť povinnosti, ktoré jej vyplývali z jej postavenia. Zmeny

v riadení programu UNITAS eliminovali riziká jeho ďalšej realizácie, čím sa vytvorili predpoklady nielen pre pokračovanie programu UNITAS, ale aj jeho dokončenie.

NKÚ SR vyhodnotil efektívnosť stavu realizácie programu UNITAS na základe dekompozície ukazovateľa jednoduchosti platenia daní a poistných odvodov podľa metodiky spoločnosti PricewaterhouseCoopers a Svetovej banky a dekompozície ukazovateľa daňovej kvóty II podľa metodiky Európskej komisie:

- Podľa ukazovateľa jednoduchosti platenia daní a poistných odvodov sa Slovensko v roku 2011 umiestnilo na 100. mieste z celkového počtu 185 posudzovaných krajín, čo v porovnaní s rokom 2010 predstavovalo zlepšenie o 29 miest v dôsledku zníženia počtu platieb a poistných odvodov, skrátenia času vynaloženého na splnenie daňovo-odvodových povinností a zníženia podielu daní a poistných odvodov na hrubom zisku;

- Počet platieb daní a poistných odvodov sa v roku 2011 znížil v priemere o 11 platieb na 20 platieb;

- Čas vynaložený na splnenie daňovo-odvodových povinností sa v roku 2011 skrátil v priemere o 24 hodín na 207 hodín, čo odráža počet hodín za rok potrebných na prípravu, podania a platby spojené s daňovou agendou;

V uvedených ukazovateľoch sa podľa **NKÚ SR** pozitívne premietla prvá etapa rozširovania elektronických služieb pre klientov Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní, čo sa v plnej miere nepodarilo v daňovej správe z dôvodu vysokých nákladov na sprevádzkovanie elektronického systému komunikácie na báze jednorazovej písomnej autorizácie oprávnených osôb, t. j. na báze zaručeného elektronického podpisu. Do hodnotenia nebol zahrnutý ani systém elektronickej komunikácie bez zaručeného elektronického podpisu, ktorý napríklad umožňoval vyplňanie rôznych daňových tlačív priamo na webovom portáli daňovej správy s využitím importu z účtovného softvéru a pod. Dôvodom boli predovšetkým výpadky servera v exponovaných termínoch, dodatočné doručovanie krycích listov s podpisom štatutárov a pod.

Podiel daní a poistných odvodov na hrubom zisku, t. j. prepočítaná celková daňová a odvodová sadzba sa v roku 2011 v priemere znížila o 0,9 p. b. na 47,90 %. V tomto ukazovateli sa podľa **NKÚ SR** pozitívne prejavil predovšetkým medziročný pokles prepočítanej celkovej sadzby pri dani z príjmu právnických osôb a pri dani z minerálnych olejov.

Podľa ukazovateľa daňovej kvóty II Slovenska za rok 2011 bolo daňovo-odvodové zaťaženie svojou úrovňou 28,70 % z hrubého domáceho produktu o 11,6 p. b. nižšie oproti priemeru členských krajín EÚ na úrovni 40,3 %. Jedným z vysvetlení je podľa **NKÚ SR** nielen výrazná rozdielnosť daňových sadzieb, ale aj špecifiká a odlišnosti vo vývoji daňového systému každej krajiny, ktorý vychádzal z jej spoločenských, ekonomických alebo politických princípov. V ukazovateli daňovej kvóty II Slovenska za rok 2011 sú premietnuté základné charakteristiky jeho daňovo odvodového systému, a to najmä nízka úroveň environmentálnych daní, nízke zdanenie kapitálu a nehnuteľností, priemerné daňové zaťaženie práce a relatívne vysoké spotrebné dane, pričom je potrebné brať do úvahy aj neefektívny výber daní z dôvodov rôznych foriem obchádzania daňových a odvodových povinností.

NKÚ SR v súlade so zákonom o NKÚ SR informoval o najčastejšie zisťovaných systémových nedostatkoch v jednotlivých oblastiach kontrol výkonnosti v roku 2013 predsedu vlády SR, ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR a ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. **NKÚ SR** rovnakým spôsobom informoval predsedu

výboru NR SR financie a rozpočet, predsedu výboru NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport a predsedu výboru NR SR pre hospodárske záležitosti.

1.2.4 Výsledky finančných kontrol

Účelom finančných kontrol v roku 2013 bolo vyhodnotiť správnosť zostavenia záverečných účtov vybraných subjektov verejnej správy za rok 2012 s cieľom získať uistenie, či podávajú verný a pravdivý obraz o ich finančnej, výnosovej a majetkovej situácii. NKÚ SR v roku 2013 vykonal šesť finančných kontrol spolu v 20 subjektoch, z toho v 13 vybraných kapitolách ŠR a v ôsmich VÚC. Výsledky kontrol **NKÚ SR** využil ako podklad pre vypracovanie Stanoviska k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012, ktoré predložil NR SR.

V rámci uvedenej kontrolnej akcie v kapitole Správa štátnych hmotných rezerv SR bola vykonaná aj kontrola výstavby pandemického pavilónu v Malackách. Kontrolu bolo zistené, že od začatia výstavby už v zmluvách vznikali nepresnosti a predraženosti počínajúc Virologickým ústavom Slovenskej akadémie vied, a to cenami a kvalitou vypracovaných štúdií (napr. 2 857 eur/strana) a nejasnosťou, kde má byť výstavba realizovaná. Predpokladalo sa, že by malo ísť o rekonštrukciu a z časti výstavbu pandemického pavilónu v priestoroch IMUNA Pharm a. s., Šarišské Michalany. Zmenou lokality výstavby do Malaciek narástla cena o 10,7 % a celková cena výstavby pavilónu tak vzrástla na sumu 23 404 388,40 eur bez DPH. Stavba bola zakonzervovaná v sume cca 82 500 eur, k tomu náklady za stráženie 11 000 eur mesačne. Nezáujem potencionálnych prevádzkovateľov o ďalšie využitie pavilónu k pôvodnému účelu preukázal, že finančné prostriedky v sume 9 158 153,57 eur na nákup technológie neboli použité hospodárne, efektívne a účinne.

Na základe vykonaných kontrol **NKÚ SR** konštatoval, že účtovné a finančné výkazy zostavené k 31. 12. 2012 neobsahovali významné nesprávnosti a poskytovali verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovných jednotiek.

V oblasti príjmov štátneho rozpočtu **NKÚ SR** upozornil na výpadok 682,0 mil. eur na strane daňových a odvodových príjmov. Na tomto výpadku sa v najväčšej miere podieľala daň z pridanej hodnoty (389,0 mil. eur), daň z príjmov právnických osôb (171,0 mil. eur) a spotrebné dane (99,0 mil. eur). **NKÚ SR** z dôvodu poklesu objemu príjmov ŠR, a to najmä v dôsledku prehlbovania možných foriem daňových únikov a podvodov, poukázal na nutnosť eliminácie výpadku príjmov najmä dane u pridanej hodnoty, ktorý má SR jeden z najvyšších v EÚ.

Vo vzťahu k prostriedkom EÚ je taktiež potrebné eliminovať hroziace riziká, týkajúce sa najmä automatického krátenia záväzku prostriedkov EÚ z dôvodu uplatnenia pravidla n+3 alebo n+2 a nevyčerpania všetkých prostriedkov EÚ alokovaných pre SR na operačné programy Národného strategického referenčného rámca pre programové obdobie 2007 –2013.

Kontrolou obcí a VÚC boli zistené viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov. Nepostupovali v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, zákonom o účtovníctve, zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy ako aj územnej samosprávy a zákonom o obecnom zriadení.

Účtovné závierky zostavené obcami podľa zákona o účtovníctve obsahovali požadované súčasti a náležitosti. Kontrolou zistené nedostatky v oblasti účtovania o aktívach a pasívach, príjmoch a výdavkoch, nákladoch a výnosoch neboli považované za významné a neovplyvnili výsledky vykázané v účtovných a finančných výkazoch ako celku. Výkazy uvedených

subjektov boli zároveň spoľahlivým podkladom pre zostavenie ich záverečných účtov za rok 2012, ktoré obsahovali všetky požadované náležitosti.

Na základe kontrolou zistených nedostatkov **NKÚ SR** navrhol kontrolovaným subjektom v súlade s § 13 ods. 2 zákona o NKÚ SR odporúčania, ktoré by mali zabezpečiť elimináciu nepriaznivého vplyvu zistených nedostatkov pri vynakladaní verejných zdrojov a prostriedkov EÚ. Stanovisko NKÚ SR k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012 prerokovala NR SR na svojej 21. schôdzi dňa 19.06.2013.

1.3 Výsledky kontrolnej činnosti v príjmovej časti verejného rozpočtu

Kontrola účinnosti systému boja proti daňovým únikom a podvodom na DPH bola vykonaná vo FR SR so zameraním na včasnosť postupu finančných orgánov pri ich odhaľovaní, najmä v oblasti zavedenia možných opatrení na prevenciu vzniku daňových únikov a preverenie efektívnosti spolupráce colných a daňových zložiek FR SR v súvislosti s cezhraničnými podvodmi na DPH. Kontrolovaným obdobím bol rok 2012 a 1.polrok 2013.

Účinný systém boja proti daňovým únikom nie je možné vybudovať bez zabezpečenia jednoznačnej legislatívy, technických programov, primeraných ľudských a finančných zdrojov, či politickej a spoločenskej vôle a podpory. Dominantou tohto systému by sa mal stať informačný systém finančnej správy na vysokej technickej úrovni, ktorý je nevyhnutný pre zabezpečenie moderného výkonu správy daní, a ktorý by účinne napomáhal finančnej správy eliminovať daňové úniky a zavádzať systémové opatrenia na prevenciu ich vzniku.

Súčasný informačný systém finančnej správy nie vždy zodpovedá požiadavkám a očakávaniam, ktoré sú kladené na účinný systém boja proti daňovým únikom a v niektorých prípadoch ani požiadavkám vyplývajúcim pre finančnú správu z implementácie opatrení prijatých akčným plánom boja proti daňovým podvodom.

Údajová databáza, ktorú je nevyhnutné monitorovať pre hodnotenie účinnosti prijatých opatrení na základe ich výsledkov z aplikačnej praxe nemá vôbec zabezpečenú podporu ich generovania z informačného systému finančnej správy. Údaje sú monitorované len na základe ručnej evidencie vedenej zamestnancami správcu dane, čo môže mať za následok neúplnosť alebo nepravdivosť informácií o skutočnostiach prezentujúcich rozsah a dopad účinnosti zámeru opatrenia na základe výsledkov z aplikačnej praxe.

Správcovi dane absentuje identifikátor, podľa ktorého by vedel jednoznačne identifikovať a overiť žiadateľa o súhlas so zápisom v obchodnom registri, čím je eliminovaná aj účinnosť zámeru opatrenia prijatého akčným plánom boja proti podvodom v tejto oblasti.

Opatrenie týkajúce sa zavedenia povinnosti skladať finančnú zábezpeku rizikovými osobami pri registrácii na DPH bolo legislatívne upravené spôsobom, ktorý je založený na vyhodnocovaní údajov, ktoré finančná správa toho času nemá možnosť získať a aktualizovať. Medzinárodná výmena informácií po zmene organizačnej štruktúry daňovej správy je systémovo nefunkčná z dôvodu nefunkčnosti aplikačného vybavenia v informačnom systéme finančnej správy, ktorý v minulosti zabezpečoval priamu komunikáciu s DÚ. Administratívna náročnosť vybavovania medzinárodnej výmeny informácií sa pritom neúmerne zvyšuje a spomaľuje sa plynulý priebeh vybavovania stále narastajúcej agendy v oblasti medzinárodnej výmeny informácií zabezpečovanej finančnou správou. Medzinárodnú výmenu informácií využíva správca dane najmä pri kontrole oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu DPH, čo deklaruje aj skutočnosť, že v roku 2012 zo 7 587 žiadostí sa týkalo priamych daní len 6,3 %.

Taktiež množstvo informácií prijatých v rámci automatickej výmeny informácií nie je finančnou správou vôbec spracovávané z dôvodu veľkého objemu týchto údajov a nedostatku technického zabezpečenia tejto agendy. Finančná správa priebežne vynakladá úsilie na spracovanie a vyhodnotenie týchto dát.

FR SR prijíma veľké množstvo informácií v oblasti priamych daní (o príjmoch slovenských subjektov v zahraničí), tzv. automatické informácie. Uvedené informácie sa spracovávajú ručne, bez podpory informačného systému. Ide pritom o informácie, pri ktorých sa predpokladá pozitívny vplyv na SR vo forme dodatočných dorubov dane. Pri ručnom spracovaní informácií sa javí byť problémom aj poskytovanie aktuálnych a relevantných štatistických informácií Európskej komisii a OECD.

Finančná správa, od ktorej sa očakáva, že daňové podvody na DPH bude účinne odhaľovať a potláčať, je schopná ročne podrobiť daňovej kontrole priemerne 6 % všetkých platiteľov DPH. V priebehu výkonu kontroly NKÚ SR nedisponovala účinnými automatizovanými nástrojmi, pomocou ktorých by „od stola“ overila, či údaje uvádzané v daňových priznaniach sú korektné. Absentujú informácie o konkrétnych obchodných partneroch platiteľov dane a parciálnych zdaniteľných plneniach na vykonanie automatizovanej krížovej kontroly platiteľov dane pred vrátením nadmerného odpočtu DPH.

NKÚ SR z pohľadu účinnosti tvoreného systému boja proti daňovým únikom na DPH pozitívne hodnotil opatrenia finančnej správy operatívneho charakteru, ktoré v priebehu kontrolovaného obdobia prijala za účelom včasného odhaľovania a následne eliminovania možných daňových únikov a podvodov.

NKÚ SR v súlade so zákonom o NKÚ SR o nedostatkoch zistených v rámci uvedenej kontroly informoval predsedu vlády SR a podpredsedu vlády a ministra financií SR. NKÚ SR rovnakým spôsobom informoval predsedu výboru NR SR financie a rozpočet.

1.4 Výsledky kontrol v oblasti územnej samosprávy

Kontrola hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti použitia verejných prostriedkov a majetku subjektov územnej samosprávy pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií bola vykonaná v 16 samosprávnych subjektoch za obdobie rokov 2010 až 2012. Kontrolná akcia nadviazala na výsledky kontroly v oblasti miestnych komunikácií, ktorú NKÚ SR vykonal v roku 2012. NKÚ SR pri príprave kontroly spolupracoval so Žilinskou univerzitou v Žiline a Výskumným ústavom dopravným, a.s., Žilina.

Pri kontrole bola preverovaná najmä úroveň dosahovania vytýčených cieľov a zámerov v oblasti miestnych komunikácií, t.j. účinnosť vo väzbe na strategické materiály, ktorými boli najmä program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a programový rozpočet. Preverená bola aj úroveň efektívnosti, t.j. aplikácia princípov a postupov najlepšej praxe pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií a úroveň hospodárnosti najmä v nadväznosti na vybrané otázky verejného obstarávania.

Kontrola ukázala, že v oblasti správy, údržby a obnovy miestnych komunikácií kontrolované subjekty mali rezervy v efektívnom a účinnom hospodárení s finančnými prostriedkami. Hospodárenie miest a obcí bolo vo výraznej miere ovplyvnené ich finančnou situáciou a možnosťami rozpočtu. Pokles výdavkov na všetky komunálne činnosti sa prejavil aj vo výdavkoch na miestne komunikácie.

Kontrolou bol zistený rozdielny prístup kontrolovaných subjektov k verejnému obstarávaniu. Kým niektoré subjekty sa spoliehali na jednoduchý prieskum trhu, iné subjekty využívali

možnosti elektronickej aukcie. Najmä pri zákazkách s nízkou hodnotou neboli postupy verejných obstarávateľov porovnateľné.

Činnosti, ktoré kontrolované subjekty vykonávali v oblasti miestnych komunikácií, boli v súlade s vymedzenými zámermi a cieľmi v krátkodobých a strednodobých stratégiách. Pri monitorovaní stavu miestnych komunikácií sa neuplatňoval prístup založený na systematickom zbere štruktúrovaných údajov o miestnych komunikáciách. Kontrolované subjekty nedisponovali dostatočnými informáciami o miestnych komunikáciách a ich objektívnom stave. Len niektoré kontrolované subjekty mali zadefinované základné úrovne kvality komunálnej služby v rámci merateľných ukazovateľov programového rozpočtu.

Bola tiež zistená závislosť medzi veľkosťou kontrolovaného subjektu pri tvorbe programového rozpočtu. Kým menšie subjekty nemali programové rozpočty zostavené vôbec, alebo len formálne, u väčších subjektov bol potenciál programových rozpočtov využitý na oveľa vyššej úrovni. Rozpočtom menších subjektov chýbala cieľavedomosť a orientácia na plánované výsledky.

Pri plánovaní dlhodobých zámerov a cieľov, t.j. zostavovaní a monitorovaní programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja, vykazovali nedostatky rovnako väčšie aj menšie subjekty. Vo väčšine prípadov kontrolované subjekty nemali stanovené merateľné ukazovatele, čo sťažilo, resp. znemožnilo vedeniu kontrolovaných subjektov ich monitorovanie. Dlhodobé zámery a ciele nemali vo väčšine prípadov stanovené termíny ani predpokladané výdavky na ich realizáciu, čo sťažilo kontrolovaným subjektom vyhodnocovanie ich plnenia. Dlhodobé a strednodobé zámery a ciele neboli vo väčšine prípadov počas ich realizácie vyhodnocované. Niektoré aktivity boli do dlhodobých plánov zaradované aj napriek tomu, že bolo vopred zrejmé, že náklady na ich realizáciu výrazne prevyšujú finančné možnosti kontrolovaných subjektov.

Kontrolované subjekty v niektorých prípadoch nevedeli vyčíslit', koľko prostriedkov skutočne spotrebovali na činnosti spojené s miestnymi komunikáciami. Vo väčšine prípadov neuplatňovali taký systém účtovania, ktorý by poskytol relevantné informácie o nákladoch na miestne komunikácie. Vo viacerých prípadoch bolo preukázané, že sa ako výdavky na iné komunálne činnosti triedili aj výdavky súvisiace s miestnymi komunikáciami alebo naopak, keď sa na programe miestnych komunikácií triedili výdavky, ktoré s nimi nesúviseli. Absencia údajov o skutočných nákladoch a výdavkoch mohla negatívne ovplyvniť rozhodovanie vedenia kontrolovaných subjektov o forme zabezpečovania komunálnej služby.

Vo väčšine kontrolovaných subjektov bolo zistené, že napriek existujúcim zámerom v rámci programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja nebola podpora pre nemotorizovanú dopravu dostatočná. Napríklad pri určovaní akčných plánov týkajúcich sa cyklotrás sa nevychádzalo z koncepcie rozvoja cyklistickej dopravy, ktorej prijatie bolo odporúčané podľa Dopravnej politiky SR do roku 2015.

Obce aj mestá aplikovali postupy najlepšej praxe len čiastočne alebo vôbec, z dôvodu ich neznalostí. Kontrolované subjekty tiež vo väčšej miere neuplatňovali manažérske postupy pri riadení, nevyužívali potenciál programových rozpočtov ani programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

V roku 2013 prebiehala v oblasti dopravy príprava **kontroly hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti vynaložených prostriedkov na výstavbu, opravu a údržbu pozemných komunikácií v správe VÚC a úlohy z toho vyplývajúce pre VÚC**, výsledkom ktorej bolo spracovanie predbežnej štúdie. Na vypracovaní predbežnej štúdie NKÚ SR spolupracoval s Výskumným ústavom dopravným, a. s. Žilina, Žilinskou univerzitou v Žiline, Finančnou správou SR Banská Bystrica, MDVaRR SR, MV SR, Slovenskou správou ciest, Slovenským

hydrometeorologickým ústavom a Štatistickým úradom SR. Predbežná štúdia definuje ciele kontroly, stanovuje jej rámec, vymedzuje dôkazy, spracováva množstvo analýz jednotlivých kritérií a obsahuje tiež predpoklad možných záverov a zistení. Vypracovaná predbežná štúdia slúži ako podklad pre výkon uvedenej kontroly v roku 2014, ktorú NKÚ SR uskutoční vo všetkých samosprávnych krajoch.

Kontrola efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach sociálnych služieb pre ľudí v poproduktívnom veku v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja a vybraných dvoch miest bola vykonaná v štyroch zariadeniach pre seniorov a domovoch sociálnych služieb a v dvoch zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí.

V rámci kontroly bolo preverené využívanie kapacít zariadení, postupy pri prijímaní prijímateľov sociálnych služieb do jednotlivých zariadení a čakacie lehoty od zaradenia do poradovníka po uzatvorenie zmluvy o poskytovaní služby. V rámci kontroly výkonnosti bola preverená miera efektívnosti a účinnosti poskytovaných sociálnych služieb. Efektívnosť poskytovaných služieb bola posudzovaná z dvoch aspektov, a to či boli ľudské a finančné zdroje využívané efektívne a či mali poskytované služby požadovanú kvalitu. Miera účinnosti bola hodnotená prostredníctvom dosahovania plánovaných výsledkov činnosti ako aj na základe spokojnosti prijímateľov sociálnych služieb a ich rodinných príslušníkov.

Kvalita poskytovaných sociálnych služieb bola v kontrolovanom období vymedzená zákonom o sociálnych službách cez povinnosti, ktoré boli povinní poskytovatelia sociálnych služieb spĺňať. Štandardy kvality zamerané priamo na prácu s prijímateľmi sociálnej služby prijaté na celoslovenskej úrovni do času výkonu kontroly neexistovali. Spokojnosť prijímateľov sociálnych služieb a ich rodinných príslušníkov s poskytovanými službami bola hodnotená na základe výsledkov prieskumu. Prieskum bol vykonaný za pomoci Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Preverenie potrieb a budovaných kapacít zariadení sociálnych služieb boli v jednom prípade zistené nedostatky v zriaďovacej listine podľa zákona o sociálnych službách a vo vykazovaní druhu služby, ktorú zariadenie nevykonávalo. Ďalšie nedostatky vyplývali z prekročenia celkových kapacít zariadenia uvedených v registračnej karte, z nesúladu medzi zaregistrovanou kapacitou zariadenia a rozhodnutím regionálneho úradu verejného zdravotníctva. Kontrolou bola zistená potreba priebežného posudzovania nižších stupňov odkázanosti a druhu sociálnej služby tak, aby zodpovedali skutočnému stavu prijímateľov sociálnej služby.

Dva kontrolované subjekty k 31.12.2012 nevidovali v poradovníku žiadnych záujemcov o sociálne služby. Podľa dĺžky lehoty na vybavenie žiadosti prijímateľa sociálnych služieb v zariadení pre seniorov čakali dlhšie ako prijímateľa v domove sociálnych služieb až v piatich zo šiestich kontrolovaných subjektov. Vo vedení poradovníka čakateľov boli zistené nedostatky v jednom z kontrolovaných subjektov, keď čakatelia boli do poradovníka zaradovaní aj bez právoplatného rozhodnutia o stupni odkázanosti na sociálnu službu.

V rámci zhodnotenia miery efektívnosti a účinnosti poskytovaných sociálnych služieb bolo zistené, že priemerné mesačné úhrady prijímateľov sociálnych služieb boli vyššie v kontrolovaných subjektoch v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí ako v kontrolovaných subjektoch v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja.

Poskytovanie sociálnych služieb a spokojnosť prijímateľov sociálnych služieb a ich rodinných príslušníkov bolo vo všetkých kontrolovaných subjektoch vyhodnotené ako účinné.

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom vo vybraných mestských častiach hlavného mesta SR Bratislavy vykonaná v štyroch mestských častiach a v jednej obchodnej spoločnosti so 100%-nou majetkovou účasťou mestskej časti preukázala porušenia viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov.

Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol porušený tým, že programový rozpočet v jednom prípade nebol zostavený správne, nebol monitorovaný počas roka, ani vyhodnotený v záverečnom účte a nebola správne uplatnená rozpočtová klasifikácia, nebola vedená úplná evidencia rozpočtových opatrení a v dvoch prípadoch nebol správne vypočítaný výsledok hospodárenia.

Porušenie finančnej disciplíny v sume 37 tis. eur bolo zistené v mestských častiach, ktoré poskytli dotácie v rozpore s podmienkami ustanovenými vo všeobecne záväznom nariadení a zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy. V dôsledku nehospodárne vynaložených finančných prostriedkov súvisiacich s vyplatením cestovných náhrad, úhradou za služby z nevýhodne uzavretej zmluvy a použitých na technické zhodnotenie majetku bola porušená finančná disciplína v sume 20 tis. eur. Ďalšie porušenie finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy predstavovalo poskytnutie vopred zmluvne nedohodnutých preddavkov v sume 11 tis. eur a poukázanie finančných prostriedkov v sume 50 tis. eur na obdobie štyroch dní na účet tretej osoby bez uvedenia účelu, resp. potreby.

Nedodržanie ustanovení zákona o účtovníctve vyplývalo z nesprávneho účtovania, z absencie predpísaných náležitosti účtovných dokladov, nesprávneho evidovania majetku a nevypracovania dokumentácie k inventarizácii v súlade s uvedeným zákonom.

Mestské časti konali v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, keď v jednom prípade nebol uplatnený zákonom stanovený postup, nebola archivovaná príslušná dokumentácia a nebola zverejňovaná povinná súhrnná správa o zákazkách s nízkou hodnotou.

Nevypracovaním platných zásad o hospodárení s majetkom, nezosúladením právneho a skutkového stavu k majetku, ktorý užívali základné školy, nezverejnením zámeru predat' majetok v predpísanej lehote, prenájmom nebytových priestorov bez platného zmluvného vzťahu a neuplatnením svojich práv pred príslušnými orgánmi pri vymáhaní pohľadávok došlo zo strany mestských častí k porušeniu zákona o majetku obcí.

Zriaďovacie listiny základných škôl neobsahovali predpísané náležitosti, čím nebol dodržaný zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. V dvoch prípadoch nebol vypracovaný platný organizačný poriadok mestskej časti, čím nebol dodržaný zákon o obecnom zriadení. Dokumentácia z následných finančných kontrol vykonávaných miestnymi hlavnými kontrolórm, bola vypracovaná v rozpore so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite, keď neobsahovala náležitosti a preukázanie predpísaných postupov kontroly. Zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite nebol dodržaný pri vykonávaní predbežnej finančnej kontroly.

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v subjektoch štátnej správy a územnej samosprávy na základe doručených informácií, poznatkov a odporúčaní doručených na NKÚ SR od zainteresovaných a kompetentných orgánov, parlamentu, poslancov, inštitúcií verejnej správy, organizácií a občanov, ktoré poukazovali na nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom subjektu verejnej správy, ale aj na postupy vo verejnom obstarávaní, či nedodržiavanie zákona o slobodnom prístupe k informáciám bola vykonaná v 33 subjektoch.

Vykonanou kontrolou boli zistené nedostatky v 32 kontrolovaných subjektoch a iba v jednom kontrolovanom subjekte nedostatky neboli zistené. Z celkového počtu 33 kontrolovaných

subjektov bol v 23 subjektoch porušený zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy s následným porušením finančnej disciplíny v sume 1 533 tis. eur. Išlo o použitie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov, nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami, použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom alebo úhrada preddavku z verejných prostriedkov v rozpore s týmto zákonom.

Ďalšie porušenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, resp. zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy boli spôsobené najmä tým, že viaceré subjekty nemonitorovali a nehodnotili plnenie programov, nedodržali rozpočtovú klasifikáciu a neuplatnili rozpočtové opatrenia pri zmenách rozpočtu.

V oblasti návratných zdrojov financovania obce porušili zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nesprávnym vykázaním výšky dlhu, použitím návratných zdrojov financovania na úhradu bežných výdavkov a v prípadoch, keď hlavný kontrolór nepreveril splnenie podmienok na prijatie návratných zdrojov financovania.

Zákon o účtovníctve, resp. opatrenie MF SR o postupoch účtovania boli porušené tým, že viaceré subjekty nedodržali stanovené postupy účtovania, nesprávne zaúčtovali účtovné prípady, nedodržali predpísané náležitosti účtovných dokladov a nevykonali inventarizáciu majetku a záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov. Nedostatky boli zistené v inventúrnych súpisoch a inventarizačných zápisoch, v účtovnej závierke a výročnej správe a pri vedení účtovníctva.

Zákon o majetku obcí, resp. zákon o majetku vyšších územných celkov bol porušený z dôvodu neschválenia zásad hospodárenia s majetkom zastupiteľstvom alebo ich nesúlady so zákonom, nedostatočnej správy majetku a neuplatnenia všetkých právnych prostriedkov na ochranu svojho majetku, neuplatňovania práv pri prenájme majetku, a to pri vyčíslení výšky a splatnosti nájomného, prenájme majetku za neobvykle nízku cenu, alebo cenu nižšiu ako stanovuje všeobecne záväzné nariadenie.

K porušeniu zákona o verejnom obstarávaní dochádzalo z dôvodu obstarávania zákaziek priamym zadaním bez použitia postupov vo verejnom obstarávaní, z dôvodu neevidovania a neuchovávanía dokumentácie z verejného obstarávania, neuplatňovaním princípu rovnakého zaobchádzania, princípu nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princípu transparentnosti a princípu hospodárnosti a efektívnosti, ako aj nestanovením alebo nesprávnym stanovením predpokladanej hodnoty zákazky.

Občiansky zákonník a zákon o slobodnom prístupe k informáciám bol porušený tým, že neboli zverejnené uzatvorené zmluvy, objednávky a faktúry alebo boli zverejnené s oneskorením, neboli zverejnené informácie, napríklad o mieste, čase a spôsobe, akým možno získavať informácie, o postupe pri vybavovaní žiadostí o informácie, termíny zasadnutí, program rokovania obecného zastupiteľstva, zápisnice z rokovania a všeobecne záväzné nariadenia.

Zákon o obecnom zriadení a zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite bol porušený v prípadoch, keď kontrolované subjekty nevykonávali predbežnú finančnú kontrolu, alebo nevykonávali predbežnú finančnú kontrolu pred uskutočnením finančnej operácie. Hlavný kontrolór nedodržiaval pravidlá kontrolnej činnosti, nevypracoval a nepredložil zastupiteľstvu odborné stanovisko k návrhu rozpočtu, resp. návrhu záverečného účtu, nepredložil obecnému zastupiteľstvu na schválenie plán kontrolnej činnosti, nepredložil zastupiteľstvu na jeho najbližšom zasadnutí správy o výsledkoch kontroly, resp. ročné správy o kontrolnej činnosti neboli predložené zastupiteľstvu v stanovenom termíne.

Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom v mestách, ktoré nie sú sídlom okresu, v mestských častiach a v obciach s počtom obyvateľov nad 3 000 bola vykonaná celkom v 13 subjektoch územnej samosprávy, z toho v šiestich mestách, v piatich obciach a dvoch mestských častiach mesta Košice. Kontrolou boli zistené viaceré porušenia zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a zákona o obecnom zriadení. Vnútorný kontrolný systém bol v piatich kontrolovaných subjektoch vyhodnotený ako dobrý, v štyroch ako primeraný a v štyroch ako slabý.

Kontrolou boli preukázané porušenia zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o účtovníctve a súvisiacich predpisov, zákona o verejnom obstarávaní, zákona o obecnom zriadení, zákona o majetku obcí a zákona o slobode informácií. Najčastejšie boli nedostatky zistené pri triedení výdavkov v rámci rozpočtovej klasifikácie, dodržiavaní predpísaných postupov účtovania a pri vedení účtovníctva.

Kontrola preukázala aj porušenia finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a to v dôsledku nehospodárne, neefektívne a neúčinne vynaložených finančných prostriedkov spolu v sume 56 tis. eur, nedodržania ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami spolu v sume 27 tis. eur, poskytnutia preddavkov bez zmluvnej dohody spolu v sume 8 tis. eur a použitia finančných prostriedkov rámec oprávnenia a nad rámec uzatvorenej zmluvy spolu v sume 1 tis. eur.

Kontrola dlhovej politiky vybraných miest a obcí bola vykonaná v 15 subjektoch (obciach), čo predstavuje 0,5 % z celkového počtu obcí a miest v SR, so zameraním na stav a vývoj dlhu vybraných subjektov územnej samosprávy, jeho dopad na ich hospodárenie a schopnosť splácať svoje záväzky.

Obce pri prijímaní, použití a vykazovaní návratných zdrojov financovania v účtovných a finančných výkazoch nepostupovali v súlade s viacerými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Nedostatky boli zistené v oblasti dodržiavania rozpočtových pravidiel pri používaní návratných zdrojov financovania tým, že v štyroch obciach boli zistené nedostatky súvisiace so správnosťou vyčíslenia výsledku rozpočtového hospodárenia v záverečnom účte, resp. s nevypracovaním záverečného účtu.

V 11 obciach záverečné účty obsahovali neúplné a nedostatočné informácie o stave a vývoji dlhu a osem obcí nespĺnilo podmienky pre prijatie návratných zdrojov k 31.12. príslušného roka. Dodržanie podmienok pred prijatím návratných zdrojov financovania nebolo preverené hlavnými kontrolórmí v piatich obciach a v jednej obci hlavný kontrolór potvrdil splnenie podmienok aj napriek tomu, že ich obec v skutočnosti nespĺnila. Štyri obce použili návratné zdroje financovania na úhradu bežných výdavkov, pričom tieto nesplátili do konca rozpočtového roka z prebytku bežného rozpočtu a štyri obce vykázali záväzky po lehote splatnosti 60 dní, pričom u jednej obci došlo k prekročeniu zákonom stanoveného podielu týchto záväzkov a bežných príjmov predchádzajúceho roka, čím boli splnené podmienky pre zavedenie ozdravného režimu.

Nedodržiavanie ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov vyplynulo z prijatia pôžičky od fyzickej osoby bez schválenia obecným zastupiteľstvom, nezverejnenia zmlúv, týkajúcich sa návratných zdrojov financovania ako aj nezverejnenia zmlúv, čo nebolo v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám a Občianskym zákonníkom.

Preverením spoľahlivosti vybraných účtov pasív a správnosti vybraných účtovných operácií bolo zistené, že zákon o účtovníctve bol porušený tým, že viaceré kontrolované obce nedodržali postupy účtovania pri účtovaní účtovných prípadov súvisiacich s návratnými

zdrojmi financovania, celkom v sume 2 082 tis. eur, nevykonali inventarizáciu záväzkov týkajúcich sa návratných zdrojov financovania, neuplatnili správne alebo vôbec rozpočtovú ekonomickú klasifikáciu v prípade príjmov a výdavkov súvisiacich s návratnými zdrojmi financovania v celkovej sume 2 661 tis. eur.

Kontrola správnosti vykazovania návratných zdrojov financovania v účtovnej závierke a vo finančných výkazoch poukázala na konanie kontrolovaných subjektov v rozpore so zákonom o účtovníctve tým, že niektoré obce nezostavili úplnú účtovnú závierku, resp. nedodržali stanovený termín, nemali overenú účtovnú závierku audítorom vôbec a nemali vyhotovenú výročnú správu. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli zistené nedostatky súvisiace s nesprávnym vykazovaním návratných zdrojov financovania v súvahe, pričom v troch kontrolovaných subjektoch významne ovplyvnili správnosť výšky návratných zdrojov financovania. Šesť obcí nevykázalo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu verejnej správy správne informácie, ktoré sa týkali bežných príjmov, bežných výdavkov, príjmových finančných operácií a výdavkových finančných operácií. Štyri obce nevykázali správne údaje vo finančnom výkaze o úveroch, emitovaných dlhopisoch, zmenkách a finančnom prenájme subjektu verejnej správy so stavom k 31.12.2011 a šesť obcí v súvislosti so stavom k 31.12.2012. Dve obce nevykázali správne údaje vo finančnom výkaze o prírastku a úbytku vybraných pohľadávok a záväzkov subjektu verejnej správy k 31.12.2011 a jedna obec k 31.12.2012. Deväť obcí v rozpore so skutočnosťou vykázalo nulové hodnoty, čo významne ovplyvnilo informácie pre výpočet dlhu obcí a plnenie podmienok pre prijatie návratných zdrojov financovania.

Dlh obcí spolu, vypočítaný podľa rozpočtových pravidiel, mal v kontrolovanom období klesajúcu tendenciu, pričom v roku 2012 klesol v porovnaní s rokom 2010 o 8,09 %. Tento vývoj bol zaznamenaný u 60,00 % obcí, u ďalších 20,00 % obcí mal naopak stúpajúcu tendenciu, u 13,33 % obcí bol v nulovej hodnote a v prípade jednej obce sa nemenil v priebehu celého kontrolovaného obdobia.

Dlh obcí spolu podľa finančného výkazu o úveroch, emitovaných dlhopisoch, zmenkách a finančnom prenájme subjektov verejnej správy mal stúpajúcu tendenciu a v roku 2012 v porovnaní s rokom 2010 vzrástol o 11,74 %. Tento vývoj bol zaznamenaný u 46,67 % kontrolovaných obcí a naopak, v 53,33 % mal klesajúcu tendenciu.

NKÚ SR podporuje zavedenie „dlhovej brzdy“ pre subjekty územnej samosprávy už v prípade prekročenia 50 %-ného podielu dlhu na skutočných bežných príjmoch predchádzajúceho roka, a to vzhľadom na riziká v dosahovaní bežných príjmov, ktorých časť tvoria aj príjmy na prenesený výkon štátnej správy a vykazovaní dlhodobých záväzkov, ktoré sa nezapočítavajú do dlhu obce v zmysle rozpočtových pravidiel. V prípade, že dlh obce sa dostane nad 50 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, obec má už veľmi obmedzené hospodárenie v oblasti výdavkov a ak dôjde k výpadku stabilných príjmov (podielové dane, miestne dane), veľmi ľahko dôjde k prekročeniu zákonnej hranice 60 %.

NKÚ SR predložil kontrolovaným subjektom 32 odporúčaní. Na odstránenie zistených nedostatkov obce prijali celkom 143 opatrení.

Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom vrátane kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v meste, ktoré je sídlom okresu bola vykonaná v 16 okresných mestách. Výsledky kontroly ukázali v kontrolovaných oblastiach porušenia viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov. V oblasti rozpočtového procesu, poukázali na porušenie zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, keď zostavené rozpočty

v ôsmich kontrolovaných subjektoch neobsahovali zámery a ciele, ktoré mali mestá realizovať, súčasťou príjmov a výdavkov boli nesprávne uvedené aj finančné operácie, nebola správne uplatnená rozpočtová klasifikácia, dotácie právnickým a fyzickým osobám podnikateľom neboli nerozpočtované na konkrétnu akciu, úlohu alebo účel použitia. V piatich mestách nebol po schválení rozpočtu vykonaný jeho rozpis na rozpočtové a príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti a rozpisy výdavkov neboli rozpísané na programy.

Ďalšie nedostatky vyplývali z nesledovania hospodárenia, nevykonania zmien rozpočtu stanoveným spôsobom, prípadne príslušným orgánom mesta a z použitia rozpočtových prostriedkov na účely, ktoré neboli v rozpočte schválené, nemonitorovania plnenia programov mesta a z absencie údajov o plnení rozpočtu v záverečnom účte. Desať miest neuplatnilo vo viacerých prípadoch správne rozpočtovú klasifikáciu bežných a kapitálových výdavkov.

V oblasti hospodárenia s finančnými prostriedkami bolo v 12 kontrolovaných subjektoch zistené porušenie finančnej disciplíny v celkovej sume 1 189 tis. eur. Finančná disciplína bola porušená najmä z dôvodu nevhodného použitia finančných prostriedkov, poskytnutia preddavkov v rozpore so zákonom, poskytnutia verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, ktorým došlo k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov, nedodržania ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami, prekročenia rozsahu splnomocnenia na prevzatie záväzkov, ktoré nemalo mesto zabezpečené v rozpočte na bežný rok a ktoré zaťažili nasledujúce rozpočtové roky nedodržania pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté, porušenia pravidiel a podmienok pri poskytovaní verejných prostriedkov. Ďalšie nedostatky v oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami boli zistené v desiatich mestách pri nesprávnom uplatňovaní rozpočtovej klasifikácie bežných a kapitálových výdavkov, a to v celkovej sume 1 935 tis. eur. Viaceré porušenia boli zistené pri poskytovaní dotácií právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom z rozpočtov jednotlivých miest.

Kontrolou správnosti financovania, oprávnenosti a opodstatnenosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami boli zistené porušenia ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, a to stavebného zákona, zákona o majetku obcí, zákona o obecnom zriadení, zákona o dani z príjmov, občianskeho zákonníka, zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad, zákonníka práce a zákona o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch. Nezverejnenie dokumentov na internetových stránkach miest malo za následok konanie miest v rozpore so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

V oblasti účtovníctva kontrolované subjekty najčastejšie nedodržiavali záväzné postupy účtovania a povinnosť viesť účtovníctvo správne, úplne a preukázateľne. Taktiež bolo zistené nesprávne oceňovanie, zaradovanie, evidovanie a inventarizovanie majetku.

Nedostatky pri zadávaní zákaziek na dodanie tovarov, poskytnutie služieb a na uskutočnenie stavebných prác, a tým porušenie zákona o verejnom obstarávaní, boli zistené v dvanástich kontrolovaných mestách. Preverením postupov verejného obstarávania bolo v dvoch mestách zistené porušenie občianskeho zákonníka nesprávnym stanovením účinnosti zmluvy.

Preverením financovania základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti jednotlivých miest boli v dvoch mestách zistené nedostatky v zriaďovacích listinách, čím nebol dodržaný zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Porušenia zákona o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení boli zistené v piatich kontrolovaných subjektoch a týkali sa nedodržania zákonom ustanovených postupov pri rozpise normatívnych finančných prostriedkov.

Pri nakladaní s majetkom boli zistené nedostatky najmä pri neplnení si povinností vyplývajúcich zo zákona o majetku obcí. Subjekty nevedli majetok v účtovníctve správne, nedodrжали povinnosť majetok mesta zveľad'ovať, chrániť a zhodnocovať. V niektorých prípadoch nepoužívali všetky právne prostriedky na jeho ochranu, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi. Ostatné porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov vyplynuli z preverenia dokumentácie z riadnej inventarizácie majetku a záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov, z preverenia prevodov majetku, prenájmu majetku, nakladania s pohľadávkami a kontroly správy daní.

Pri posúdení úrovne vnútorného kontrolného systému boli zistené nedostatky, najmä v procesoch overovania pripravovanej finančnej operácie predbežnou finančnou kontrolou, čím bol porušený zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite. Vykonávanie predbežnej finančnej kontroly bolo vo viacerých kontrolovaných subjektoch formálne. V šiestich kontrolovaných subjektoch boli zistené nedostatky pri plnení povinností hlavných kontrolórov jednotlivých miest vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení a vykonávania kontrolnej činnosti podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite. Napríklad dokumentácia z kontrol a správy z vykonaných kontrol neobsahovali náležitosti podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a správy o výsledku kontrol neboli predkladané v súlade so zákonom o obecnom zriadení.

Preverením plnenia 280 opatrení prijatých na základe predchádzajúcich kontrol NKÚ SR bolo zistené, že splnených, resp. plnených bolo 224 opatrení (80,0 %), 39 opatrení bolo splnených čiastočne (13,9 %), 13 opatrení nebolo splnených (4,6 %) a 4 opatrenia nebolo možné vyhodnotiť (1,4 %), pretože nenastali skutočnosti, podľa ktorých by bolo možné vyhodnotiť ich plnenie.

Kontrola stavu verejných financií a majetku v meste, ktoré je sídlom kraja a plnenie opatrení z predchádzajúcich kontrol, zameraná na kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom vrátane kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcich kontrol bola vykonaná v ôsmich krajských mestách.

Opodstatnenosť vykonávania pravidelnej kontroly s takýmto zameraním sa prejavila napríklad v poklese výšky porušenia finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. V roku 2013 bolo zistené porušenie finančnej disciplíny v kontrolovaných subjektoch spolu v sume 141 tis. eur, čím bol zaznamenaný pokles oproti roku 2009 o 538 tis. eur, t.j. o 73,8 %. Pokles bol v nemalej miere dosiahnutý prijatím a implementáciou účinných opatrení zo strany kontrolovaných subjektov.

Finančná disciplína bola porušená z dôvodu nevhodného použitia finančných prostriedkov a poskytnutia preddavkov v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Opakovane sa vyskytli nedostatky pri poskytovaní dotácií právnickým a fyzickým osobám a práve táto oblasť bola hodnotená ako riziková. Dôvodom boli nedostatočne vykonávané kontroly vyúčtovania poskytovaných dotácií, t.j. kontrolované subjekty akceptovali účtovné doklady v rozpore so zmluvou o poskytnutí finančných prostriedkov alebo v rozpore s príslušným všeobecne záväzným nariadením upravujúcim poskytovanie dotácií.

Kontrolované subjekty v rozpočtovom roku 2012 pristupovali priebežne, na základe sledovania vývoja hospodárenia, k úpravám rozpočtu rozpočtovými opatreniami. Hospodárenie s verejnými prostriedkami mestá priebežne kontrolovali. Preverením plnenia príjmov a čerpania výdavkov bolo zistené, že krajské mestá pri čerpaní výdavkov neprekročili

výšku svojich príjmov, t.j. výdavky celkom za kontrolované subjekty tvorili 98,06 % skutočne dosiahnutých príjmov.

Kontrolou dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov bolo zistené nesprávne uplatňovanie rozpočtovej klasifikácie. V oblasti účtovníctva kontrolované subjekty najčastejšie nedodržiavali záväzné postupy účtovania s následným porušením zákona o účtovníctve.

Najproblematickejšou oblasťou bolo dodržiavanie postupov pri verejnom obstarávaní, kde bolo zistených 32 nedostatkov. Medzi najväznejšie patrilo rozdelenie predmetu zákazky pri rekonštrukčných prácach a podpísanie zmlúv v rozpore so súťažnými podkladmi a predloženými návrhmi.

Pri nakladaní s majetkom boli zistené nedostatky spočívajúce najmä v neplnení povinností vyplývajúcich zo zákona o majetku obcí, keď subjekty nevedli svoj majetok v účtovníctve správne a nedodržiavali povinnosť majetok chrániť a zhodnocovať. Nepoužívali tiež v niektorých prípadoch všetky právne prostriedky na jeho ochranu, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi.

Kontrolované subjekty mali vytvorené účinné systémy kontroly a vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na ich nezávislý výkon. Napriek tomu výsledky kontroly preukázali, že nie všetky oblasti boli dostatočne kryté vnútornou kontrolou.

Preverení plnenia 67 opatrení prijatých na základe predchádzajúcich kontrol NKÚ SR bolo zistené, že splnených, resp. priebežne plnených bolo 57 opatrení (85 %), čiastočne splnených bolo sedem opatrení (10 %), jedno opatrenie nebolo splnené a v dvoch prípadoch nenastali okolnosti na ich vyhodnotenie.

Kontrola hospodárenia s verejnými finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom územnej samosprávy v obciach s menej ako 1 000 obyvateľmi bola vykonaná v šiestich obciach Žilinského kraja so zameraním na rozpočet obce, výsledok jej rozpočtového hospodárenia, s osobitným zreteľom na stav zadlženosti obce, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a majetkom, ako aj na preverenie a zhodnotenie vnútorného kontrolného systému obce.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami a majetkom poukázala na viacero porušení všeobecne záväzných právnych predpisov. Jedna obec nevenovala dostatočnú pozornosť tvorbe svojho rozpočtu, keď v ňom nevyčlenila prostriedky na zazmluvnené práce a splatenie krátkodobého úveru. Dve obce nemali na rok 2012 zostavený a schválený programový rozpočet. Tri obce nevykonali zmeny svojich rozpočtov v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Zistené boli i prípady čerpania vlastných prostriedkov obcí nad rámec schváleného rozpočtu, resp. úhrady výdavkov bez ich rozpočtového krytia. Jedna obec vo svojich finančných výkazoch uviedla nepravdivé údaje o výške kapitálových príjmov z predaja pozemkov a výške výdavkov na nemocenské dávky pri dočasnej práceneschopnosti. Dve obce vo svojich rozpočtoch neurčili konkrétne služby, úlohy či akcie, ktoré plánovali zo svojich prostriedkov podporiť. Problémy boli zistené aj pri dodržiavaní platnej rozpočtovej klasifikácie a postupov účtovania, napríklad jedna obec nesprávne zaúčtovala záväzok vyplývajúci z nebankového úveru v sume 51 tis. eur.

Obce nezverejňovali na svojom webovom sídle údaje o všetkých objednávkach a faktúrach. Jedna obec nezverejnila aj niektoré zmluvy, ktoré tým podľa platnej legislatívy nenadobudli platnosť. Obce nezverejňovali ani štvrtročné súhrnné správy o zákazkách s nízkou hodnotou nad 1 tis. eur. Použitie niektorých dotácií ich prijímatelia vôbec nezdokladovali, pričom dotknutá obec nedodržiavanie tejto základnej povinnosti tolerovala. Dve obce uhradili zo svojich

rozpočtov výdavky na základe nepreukázateľných účtovných dokladov. V oblasti verejného obstarávania bol zistený jeden prípad priamo zadanej zákazky v celkovej sume 23 tis. eur.

Nedostatky boli zistené aj pri evidencii majetku, jeho oceňovaní a inventarizácií. Pri predaji svojich pozemkov tri obce nepostupovali v súlade so zákonom o majetku obcí, keď cenu pozemkov určili obecné zastupiteľstvá bez znaleckých posudkov a zámery predat' obecný majetok neboli žiadnym spôsobom zverejnené. Jedna obec nemala prijaté žiadne zásady hospodárenia a nakladania so svojim majetkom. Zásady hospodárenia s majetkom ďalších štyroch obcí neobsahovali všetky zákonom určené náležitosti.

Evidované daňové nedoplatky obce vymáhali najmä prostredníctvom výziev, ktoré však nie vždy doručovali do vlastných rúk. V dvoch obciach boli zistené vážne nedostatky v činnosti hlavných kontrolórov v dôsledku neplnenia si svojich zákonných povinností.

Kontrola procesu samointegrácie menších obcí SR bola v roku 2013 zameraná na vypracovanie predbežnej štúdie, v ktorej bolo poukázané na niektoré ekonomické, právne a iné súvislosti komunálnej reformy v SR. Počet obcí v SR k 31. 12. 2012 predstavoval 2 890. Z uvedeného počtu veľkostná kategória 0-199 obyvateľov predstavovala 385 obcí, veľkostná kategória 200-499 obyvateľov 761 obcí a veľkostná kategória 500-999 obyvateľov 765 obcí. Uvedené obce predstavujú 66 % všetkých obcí SR. Základným problémom územnej samosprávy v SR je neschopnosť niektorých malých obcí vykonávať zverené kompetencie v štandardnej kvalite. Kontrola NKÚ SR bude formou kontroly výkonnosti realizovaná v roku 2014.

NKÚ SR v súlade so zákonom o NKÚ SR informoval o najčastejšie zisťovaných systémových nedostatkoch v kontrolných akciách vykonaných v roku 2013 v oblasti územnej samosprávy predsedu vlády SR, podpredsedu vlády a ministra vnútra SR, podpredsedu vlády a ministra financií SR, ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR a ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR. **NKÚ SR** rovnakým spôsobom informoval predsedu výboru NR SR financie a rozpočet, predsedu výboru NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport, predsedu výboru NR SR pre sociálne veci a predsedu výboru NR SR pre hospodárske záležitosti. **NKÚ SR** o výsledkoch uvedených kontrol informoval aj príslušné orgány miest, obcí a VÚC.

1.5 Výsledky kontrol v oblasti informačných systémov

Kontrola hospodárenia a ochrany aktív v oblasti informačných technológií v Úrade priemyselného vlastníctva SR bola zameraná na obstaranie, budovanie a prevádzku hlavného produkčného informačného systému INVENTIO, týkajúceho sa oblasti priemyselno-právnej ochrany, vývoja registra európskych patentov, ochranných známk a dizajnov.

Výsledky kontroly identifikovali závažné riziká v oblasti budovania hlavného IS Úradu priemyselného vlastníctva SR. Ku kontrolným zisteniam bolo prijatých 42 opatrení. K plneniu jedného opatrenia vyhodnocuje **NKÚ SR** významné riziko, ktoré spočíva v skutočnosti, že v čase predkladania správy o splnení, resp. plnení opatrení nebol informačný systém INVENTIO II v plnej produkčnej prevádzke. Boli identifikované aj ďalšie riziká k plneniu opatrení z kontroly.

NKÚ SR okrem zistených nedostatkov definoval v protokole o výsledku kontroly spolu sedem odporúčaní na odstránenie nedostatkov a zlepšenie stavu v kontrolovanej oblasti. Odporúčania smerovali k zabezpečeniu riadneho priebežného vyhodnocovania veľkých investičných projektov nielen po technickej stránke, ale aj z pohľadu finančného plnenia,

k zabezpečeniu účasti zástupcu právneho odboru v pracovných skupinách pre riešenie týchto projektov, k prijatiu opatrení na zvýšenie transparentnosti v súvislosti s obstaraním, vývojom a využívaním IKT, k uzatváraniu zmluvných vzťahov len v písomnej forme a k využitiu všetkých prostriedkov, vrátane návrhu na určenie neplatnosti nevýhodných zmlúv a dohôd na príslušnom súde. Odporúčania sa týkali aj využitia všetkých právnych prostriedkov za účelom dokončenia nefunkčného diela (INVENTIO II) a zosúladenia prevádzky a bezpečnosti IS s dobrou praxou v tejto oblasti.

NKÚ SR predpokladá vykonať v roku 2014 v Úrade priemyselného vlastníctva SR s vybranými prvkami kontroly informačných systémov kontrolu plnenia opatrení prijatých z kontroly hospodárenia a ochrany aktív v oblasti informačno-komunikačných technológií vykonanej v roku 2013.

Kontrola informačno-komunikačného prostredia integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky bola vykonaná na Ministerstve vnútra SR a v Operačnom stredisku záchranej zdravotnej služby SR. Kontrolou bolo zistené, že plnenie cieľov stanovených v koncepcných materiáloch integrovaného záchranného systému bolo priebežne hodnotené formou správ o plnení úloh, resp. opatrení, ktoré boli vypracované na základe uznesení vlády SR. Kontrola ukázala, že prijaté nevyhnutné štrukturálne opatrenia na zabezpečenie integrovaného záchranného systému v oblasti informačno-komunikačných technológií boli len čiastočne účinné.

V oblasti strategického plánovania integrovaného záchranného systému boli zistené nedostatky v plnení cieľov, ktoré vyplývali predovšetkým z obmedzených finančných zdrojov, všeobecnosti stanovených cieľov, ako aj rozsahu a komplexnosti problematiky integrovaného záchranného systému. Nevyhnutnými štrukturálnymi opatreniami na zabezpečenie fungovania integrovaného záchranného systému v oblasti informačno-komunikačných technológií bola zabezpečená stabilita IS Systému podpory a zabezpečená nepretržitá dostupnosť linky tiesňového volania 112. Nebola zavedená spoločná integračná platforma na komunikačné a informačné prepojenie systémov podpory riadenia všetkých základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, čím nebola zabezpečená efektívna výmena a spracovanie tiesňových informácií medzi základnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému. Nebol tiež aktualizovaný a zabezpečený rozvoj geografického informačného systému využívaný pre koordinačné strediská integrovaného záchranného systému, neboli zavedené komunikačné technológie, ktoré by umožnili komunikáciu s osobami so zdravotným znevýhodnením a nebola zabezpečená integrácia bodov príjmu tiesňových liniek na krajskú úroveň.

Ďalšie zistené nedostatky sa týkali napríklad nevykonávania odbornej prípravy osôb zaradených do koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému, dodržiavania zákona o správe majetku štátu, zákona o účtovníctve, Výnosu MF SR o štandardoch pre Informačný systém verejnej správy, neuplatnenia sankcie za neplnenie podmienok zmluvy voči poskytovateľovi projektu stabilizácie APV WIN-KOS a nezabezpečenia zmluvných servisných služieb informačného systému Systému podpory Ministerstvom vnútra SR.

NKÚ SR v súlade so zákonom o NKÚ SR informoval o najčastejšie zisťovaných systémových nedostatkoch v oblasti informačných systémov v roku 2013 predsedu vlády SR, podpredsedu vlády a ministra financií SR, podpredsedu vlády a ministra vnútra SR a ministerku zdravotníctva SR. **NKÚ SR** rovnakým spôsobom informoval predsedu výboru NR SR financie a rozpočet a predsedu výboru NR SR pre zdravotníctvo.

1.6 Výsledky medzinárodných kontrol

Kontrola realizácie Programu cezhraničnej spolupráce Poľska a Slovenskej republiky v rokoch 2007 – 2013 bola vykonaná na MPaRR SR na základe spoločnej iniciatívy NKI Poľskej republiky, Delegatúry v Rzeszowe a NKÚ SR. Nadväzovala na kontrolu s podobným zameraním, ktorá bola vykonaná v roku 2010 v úradoch samosprávnych krajov, ako Infobodov a u 11 konečných prijímateľov.

Výsledky kontroly vykonanej v roku 2013 preukázali, že MPaRR SR, ktoré plnilo úlohy národného koordinátora programu v SR, zabezpečilo náležité oddelenie riadiacich funkcií od funkcií platobných a kontrolných, spolupracovalo s riadiacim orgánom a ostatnými orgánmi, vykonávalo prvostupňovú kontrolu a spolufinancovanie projektov slovenským partnerom projektu zo ŠR SR. Vykonanou kontrolou NKÚ SR získal primerané uistenie, že tieto činnosti boli vo významných aspektoch v súlade s programovými dokumentmi, legislatívou EÚ a SR, zmluvami o poskytnutí finančných príspevkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a zo ŠR SR a fungujú tak, ako boli navrhnuté a popísané v interných manuáloch procedúr.

Kontrola úrovne zabezpečovania horskej záchranej služby bola vykonaná ako paralelná kontrola na základe dohody predsedu NKÚ SR a prezidenta NKI Poľska zo septembra 2012 na zasadnutí V4+2. Zistené nedostatky súviseli s verejným obstarávaním, s dodržiavaním zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o finančnej kontrole, s predkladaním účtovných závierok a v plnení opatrení na dosiahnutie úloh vyplývajúcich z koncepcie.

Kontrolou centrálného verejného obstarávania bolo zistené, že MV SR v kontrolovanom období zabezpečovalo pre Horskú záchrannú službu Horný Smokovec (ďalej len „HZS“) dve podprahové zákazky formou elektronickej aukcie, jednu podprahovú zákazku formou verejnej súťaže a dve podlimitné zákazky formou verejnej súťaže. Pri kontrole predloženej dokumentácie boli zistené nedostatky, ktoré sa týkali oneskoreného odoslania oznámení o vylúčení jednotlivým uchádzačom, oneskoreného odoslania oznámení o výsledku vyhodnotenia ponúk, oneskoreného uvoľnenia požadovaných zábezpek, neodoslania, resp. oneskoreného odoslania informácie o uzavretí zmluvy na ÚVO, neuzatvorenia zmluvy v lehote viazanosti ponúk. V jednom prípade nedostatok súvisel s rozdielnymi podmienkami účasti v súťažných podkladoch a podmienkami účasti uvedenými v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. HZS v jednom prípade nepostupovala v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, keď akceptovala víťaznú ponuku uchádzača, ktorá neobsahovala čestné prehlásenie uchádzača o úplnosti a pravdivosti údajov uvedených v ponuke v zmysle výzvy na predloženie cenovej ponuky.

V oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom bolo kontrolou zistené, že HZS nepostupovala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď nesprávne uplatnila ekonomickú klasifikáciu pri triedení výdavkov a uhradila úrazové poistenie dobrovoľných záchranárov, ktoré nebolo dohodnuté v uzavretých dohodách, čím porušila finančnú disciplínu. V štyroch prípadoch dohôd uzavretých s dobrovoľnými záchranármi nebola vykonaná predbežná finančná kontrola, čo nebolo v súlade so zákonom o finančnej kontrole.

Pri kontrole predkladaných účtovných závierok HZS za roky 2010 - 2012 bolo zistené, že boli predkladané po termínoch stanovených v Opatrení MF SR. Ďalej bolo zistené, že Súvahy a Výkazy ziskov a strát neboli predkladané na predpísaných vzoroch (2010, 2011, 2012), resp. boli zostavené z tlačových zostáv (2010, 2011), čo nebolo v súlade s Opatrením MF SR.

Analýzou činnosti HZS bolo zistené, že záchranná činnosť bola v kontrolovanom období vykonávaná prostredníctvom profesionálnych a dobrovoľných zmluvných záchranárov. Bol zaznamenaný nárast počtu záchranných zásahov vykonávaných v horských oblastiach a v lyžiarskych strediskách, pričom pri zvyšujúcom sa ročnom počte zásahov mal počet smrteľných úrazov klesajúci trend. V dôsledku nedostatku finančných prostriedkov neboli naplnené normatívy pre doplnenie a obmenu vozového parku HZS, pre úpravu počtu príslušníkov a zamestnancov HZS v rámci systemizácie miest a pre spustenie realizácie druhej časti projektu „Prepojenie slovenského a poľského geografického informačného systému horskej záchrany“.

NKÚ SR v súlade so zákonom o NKÚ SR informoval o výsledku uvedených kontrol a zistených nedostatkoch v roku 2013 predsedu vlády SR, podpredsedu vlády a ministra vnútra SR. NKÚ SR rovnakým spôsobom informoval predsedu výboru NR SR financie a rozpočet.

1.7 Výsledky kontrol plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami

Kontrola plnenia opatrení z kontroly dodržiavania povinností vyplývajúcich z finančno-ekonomických vzťahov pri realizovaní práv akcionára v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami a majetkom TIPOS, národnej lotérieovej spoločnosti, a. s.

Predmetom kontroly bolo zistiť, či stav plnenia prijatých opatrení zodpovedá stavu uvedenému v správe o plnení prijatých opatrení vypracovanej kontrolovaným subjektom a zaslanej NKÚ SR a vyhodnotiť vplyv realizácie prijatých opatrení na transparentnosť, hospodárnosť a účelnosť nakladania s finančnými prostriedkami a majetkom TIPOS, národnej lotérieovej spoločnosti, a. s. (ďalej „TIPOS, a. s.“).

TIPOS, a. s. na odstránenie nedostatkov z kontroly vykonanej NKÚ SR v roku 2012 prijala celkom 21 opatrení. V Správe o splnení, resp. plnení opatrení zaslanej NKÚ SR bolo konštatované splnenie, resp. priebežné plnenie všetkých opatrení.

NKÚ SR preveril, či prijaté opatrenia boli splnené a zároveň či boli vybrané opatrenia účinné, t. j. či sa v oblastiach, v ktorých boli pri predchádzajúcej kontrole zistené nedostatky dosiahla zodpovedajúca náprava.

Z prekontrolovaných 21 prijatých opatrení NKÚ SR vyhodnotil 16 opatrení ako splnené, 4 opatrenia ako čiastočne splnené a jedno opatrenie sa priebežne plnilo.

Preverením oblastí, v ktorých boli zistené nedostatky pri predchádzajúcej kontrole a na odstránenie, ktorých spoločnosť TIPOS, a. s. prijala 21 opatrení, bolo zistené porušenie vnútorných predpisov Tipos, a. s. v troch oblastiach. Ako neuspokojivá bola vyhodnotená účinnosť dvoch prijatých opatrení. Rezervy pretrvávali aj v účinnosti vnútorného kontrolného systému.

Kontrola plnenia opatrení prijatých na základe kontroly vykonanej v roku 2012 v Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s. Bratislava

Kontrolou vykonanou NKÚ SR v roku 2012 boli zistené opakované nedostatky v hospodárnosti a účelovosti vynakladaných finančných prostriedkov, najmä na reprezentáciu, reklamnú činnosť, ako aj porušenie princípov transparentnosti a nediskriminácie uchádzačov pri realizovaných verejných obstarávaníach a nedostatky pri nakladaní s majetkom spoločnosti.

SZRB, a. s. na odstránenie zistených nedostatkov prijala celkom 11 opatrení, ktoré boli predložené NKÚ SR listom zo dňa 30.01.2013. Správa o plnení opatrení bola doručená NKÚ SR dňa 17.06.2013. V správe o plnení opatrení zaslaných NKÚ SR bolo konštatované splnenie, resp. priebežné plnenie všetkých opatrení.

NKÚ SR preveril, či stav plnenia opatrení prijatých SZRB, a. s. na odstránenie nedostatkov zodpovedá stavu uvádzanému v správe o plnení opatrení. Kontrolou oblastí, v ktorých boli zistené nedostatky, NKÚ SR zhodnotil vplyv realizácie prijatých opatrení na transparentnosť, hospodárnosť a účelnosť nakladania s finančnými prostriedkami a majetkom SZRB, a. s. Z 11 prijatých opatrení NKÚ SR vyhodnotil všetky opatrenia ako splnené, resp. priebežne plnené. Stav plnenia opatrení prijatých SZRB, a. s. na odstránenie zistených nedostatkov zodpovedal stavu uvádzanému v správe o plnení opatrení. Preverení oblastí, v ktorých boli zistené nedostatky pri kontrole vykonanej v roku 2012, neboli zistené nedostatky, na základe čoho NKÚ SR posúdil prijaté opatrenia ako dostatočne účinné.

Kontrola splnenia prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou NKÚ SR v roku 2011 bola vykonaná v Protimonopolnom úrade Slovenskej republiky.

Kontrolou plnenia opatrení bolo zistené, že z 24 opatrení prijatých po vykonanej kontrole NKÚ SR v roku 2011 bolo splnených 21 opatrení. Ako čiastočne splnené boli vyhodnotené dve opatrenia. Nesplnené bolo jedno opatrenie.

NKÚ SR na základe vykonanej kontroly konštatoval, že prijaté opatrenia boli účinné. Ich plnením boli príslušné procesy uvedené do súladu so súvisiacimi všeobecne záväznými právnymi predpismi v oblasti informačno – komunikačných technológií a informačných systémov verejnej správy.

1.8 Realizácia výsledkov kontrol a odporúčania NKÚ SR

NKÚ SR v roku 2013 realizoval výsledky kontrolných akcií v súlade so zákonom o NKÚ SR. Protokol o výsledku kontroly prerokoval so štatutárnym orgánom kontrolovaného subjektu. O prerokovaní protokolu vyhotovil zápisnicu, v ktorej uložil štatutárnemu orgánu kontrolovaného subjektu prijať a predložiť NKÚ SR v určenom termíne opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a písomnú správu o stave plnenia prijatých opatrení. Kontrolou zistené nedostatky NKÚ SR oznámil tiež tomu orgánu, ktorý koná v mene štátu, resp. v mene obce alebo VÚC, v súvislosti s činnosťou kontrolovaného subjektu. Zároveň protokoly o výsledku kontrol priebežne zverejňoval na svojom webovom sídle. O osobitne dôležitých zisteniach predseda NKÚ SR informoval predsedu vlády SR, príslušných ministrov vlády SR, vecne príslušné výbory NR SR a ďalšie vecne príslušné orgány.

Výboru NR SR pre financie a rozpočet zaslal 27 oznámení, Výboru NR SR pre verejnú správu a regionálny rozvoj sedem oznámení, Výboru NR SR pre hospodárske záležitosti a Výboru NR SR pre európske záležitosti po štyri oznámenia, Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport tri oznámenia, Výboru NR SR pre zdravotníctvo a Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť po dve oznámenia a po jednom oznámení zaslal Ústavnoprávnemu výboru NR SR a Výboru NR SR pre sociálne veci.

NKÚ SR v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy na základe výsledkov kontrol vykonaných v roku 2013 oznámil príslušným správam finančnej kontroly (ďalej len „SFK“) spolu šesť prípadov porušenia finančnej disciplíny v celkovej sume 14 189,85 eur. Na základe uvedených oznámení boli SFK zatiaľ vydané dve rozhodnutia

podľa zákona o správnom konaní. V ostatných prípadoch SFK do konca roka 2013 právoplatne nerozhodli.

Na základe výsledkov kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v subjektoch štátnej správy a územnej samosprávy vykonanej na základe doručených informácií, poznatkov a odporúčaní od zainteresovaných a kompetentných orgánov, parlamentu, poslancov, inštitúcií verejnej správy, organizácií a občanov, **NKÚ SR** oznámil príslušným prokuratúram rozpor Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v rámci kontroly v obciach Dolné Vestenice a Kľačany a porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov v obci Chrabrany. Protokol o výsledku kontroly vykonanej v obci Chrabrany zaslal aj príslušnému daňovému úradu. V rámci uvedenej kontrolnej akcie **NKÚ SR** zaslal Úradu pre verejné obstarávanie protokol o výsledku kontroly vykonanej v Harmónii – zariadení pre seniorov v Hlohovci v súvislosti s porušením zákona o verejnom obstarávaní. O porušení finančnej disciplíny zistenom na základe kontroly vykonanej vo Východoslovenskej galérii v Košiciach informoval Košický samosprávny kraj. MDVaRR SR informoval o porušovaní povinností pri zverejňovaní zmlúv v súvislosti s kontrolou vykonanou v obci Veľký Kýr.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly stavu verejných financií a majetku v meste, ktoré je sídlom kraja a plnenia opatrení z predchádzajúcich kontrol v meste Nitra oznámil nedostatky Úradu pre verejné obstarávanie.

Na základe výsledkov kontroly vynakladania verejných prostriedkov na úhradu nákladov z činnosti vo vybraných zdravotníckych zariadeniach vykonanej v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie protokol o výsledku kontroly **NKÚ SR** zaslal Úradu pre verejné obstarávanie a príslušnému daňovému úradu.

NKÚ SR v roku 2013 poskytol v 17 prípadoch súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní v podobe zaslania protokolu o výsledku kontroly, resp. zaslania iných informácií požadovaných orgánmi činnými v trestnom konaní.

NKÚ SR s cieľom napomôcť odstráneniu kontrolou zistených nedostatkov, ako aj zlepšeniu hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s verejným majetkom predkladal kontrolovaným subjektom príslušné odporúčania.

Pri kontrole zabezpečenia efektívnosti a účinnosti stavu realizácie zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov prostredníctvom programu UNITAS k 31.12.2012 vykonanej na MF SR a vo Finančnom riaditeľstve SR odporučil napríklad:

- pri dani z pridanej hodnoty, obmedziť priestor pre daňové úniky, postupne rozširovať základ tejto dane formou riešenia niektorých existujúcich výnimiek a oslobodení a zvýšiť úroveň riadenia a správy tejto dane,
- pri spotrebných daniach, zvýšiť ich schopnosť reagovať na vývoj trhu, obmedziť priestor pre daňové úniky s výnimkou dane z elektriny, uhlia a zemného plynu a zaviesť nové ekologické dane,
- pri dani z príjmov fyzických osôb, znížiť daňovo-odvodové zaťaženie zamestnancov s nízkymi príjmami, odstrániť odlišnosti pri zdaňovaní medzi jednotlivými typmi zamestnania a doriešiť problémy s účtovaním majetku používaného na osobné a podnikateľské účely u samostatne zárobkovo činných osôb,
- pri dani z príjmov právnických osôb, prijať opatrenia na zúženie priestoru pre pokračujúce zvyšovanie motivácie optimalizovať základe tejto dane,
- pri dani z nehnuteľností, zvýšiť pružnosť niektorých sadzieb so zreteľom na ekonomický vývoj, exkluzivitu, poškodzovanie životného prostredia a pod.,

- pri povinných odvodoch na sociálne a zdravotné poistenie, zúžiť priestor pre deklarovanie rôznych odpočítateľných položiek a znížiť administratívne náklady v zdravotnom poistení zlúčením troch zdravotných poisťovní do jednej zdravotnej poisťovne.

Pri kontrole účinnosti systému boja proti daňovým únikom a podvodom na DPH na Finančnom riaditeľstve SR odporučil prijímať ďalšie opatrenia operatívneho charakteru v systéme boja proti daňovým únikom a podvodom na DPH, najmä v oblasti zvyšovania efektívnosti procesov súvisiacich s elimináciou daňových únikov na DPH, a to nepretržitým monitorovaním merania ich výkonnosti a účinnosti najmä z pohľadu dopadu na štátny rozpočet a to najmä za pomoci sofistikovaného informačného systému. Zároveň odporučil naďalej participovať na návrhoch aj dôvodných opatrení legislatívneho charakteru, ktoré zabezpečia legislatívnu podporu prijatých zámerov v rámci systému boja proti daňovým únikom a podvodom.

Pri kontrole hospodárenia s prostriedkami rozpočtu a majetkom Exportno-importnej banky SR odporučil: vypracovať a prijať stratégiu IT s cieľom zefektívnenia činnosti Eximbanky SR znižovaním nákladov na informačné technológie; pri uzatváraní zmlúv o poskytovaní služby na výučbu cudzích jazykov jednoznačne špecifikovať zmluvné podmienky; zvýšiť účinnosť vnútorného kontrolného systému, najmä kontrolu vykonávanú vedúcimi zamestnancami; zapracovať do interného pokynu povinnosť vedenia operatívnej evidencie hodnotnejších propagačných predmetov.

Pri kontrole plnenia opatrení z kontroly dodržiavania povinností vyplývajúcich z finančno-ekonomických vzťahov pri realizovaní práv akcionára v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami a majetkom TIPOS, národnej lotérieovej spoločnosti, a. s. odporučil: opätovne prehodnotiť platné a účinné zmluvy, ktoré sú uzatvorené spoločnosťou TIPOS, a.s. (zmluvy na dodanie tovarov, poskytovanie služieb alebo na uskutočnenie stavebných prác), a to aj za prítomnosti osoby zodpovednej za verejné obstarávanie; upraviť Smernicu „Evidencia a odpisovanie dlhodobého majetku“ o spôsob stanovenia predajnej ceny prebytočného majetku.

Pri kontrolných akciách v oblasti zdravotníctva odporučil v rámci rezortu hľadať možnosti k prehodnoteniu počtu lôžok a obložnosti bez obmedzenia dostupnosti zdravotnej starostlivosti; vytvárať podmienky pre systém elektronického zdravotníctva, s cieľom zvyšovania efektivity a kvality procesu liečby; analyzovať možnosti zmien právnej subjektivity niektorých zdravotníckych zariadení, napr. na akciové spoločnosti. Ďalej, na úrovni zdravotníckych zariadení, odporučil zamerať sa na racionalizáciu, zlučovanie počtu oddelení v nemocnici a na analýzu osobných nákladov v najstratovejších oddeleniach nemocníc s návrhom štrukturálnych zmien.

Pri kontrolných akciách v oblasti školstva odporučil napríklad: vytvoriť regulačný mechanizmus financovania vysokoškolského vzdelávania tak, aby poskytovanie dotácie bolo realizované podľa potrieb trhu práce; dosiahnuť, aby zamestnávateľia pri predkladaní výkazov o zamestnanosti pre centrálné orgány uvádzali nielen počty, ale aj vyštudovaný odbor; na základe relevantných údajov podľa Sociálnej poisťovne, resp. iných orgánov zvýšiť váhu koeficientu uplatniteľnosti absolventov na slovenskom trhu práce; hľadať možnosti systému financovania verejných vysokých škôl smerom k profilu absolventa, t.j. jeho znalostí, kompetencií, uplatnenia a pod.; v podmienkach MŠVVaŠ SR a verejných vysokých škôl v spolupráci so Sociálnou poisťovňou a MPSVaR SR prijať potrebné nástroje na zabezpečenie dostupnosti aktuálnych a spoľahlivých údajov, aby bolo možné monitorovať uplatnenie absolventov na trhu práce.

Pri kontrole efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov pri prevádzkovaní osobnej železničnej dopravy v rokoch 2011 až 2012 na Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. odporučil MDVaRR SR zostavovať plány dopravnej obslužnosti v súlade s § 20 zákona o doprave na dráhach, ktoré budú podkladom pri posudzovaní návrhu cestovného poriadku; spolupracovať na vytvorení systému riadenia kvality, ktorý bude ZSSK dodržiavať; určiť v prílohe Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme rozsah ekonomicky oprávnených nákladov, ktoré budú uznané v rámci plnenia záväzku dopravcu v súlade s § 21 ods.14 zákona o doprave na dráhach; poskytovať zálohové platby len na financovanie ekonomicky oprávnených nákladov; vykonávať úhradu mesačných zálohových platieb v súlade s čl. XXXII ods. 3. cit. Zmluvy; realizovať zmeny a doplnky cit. Zmluvy len písomnou formou v súlade s čl. XIV Zmluvy; zaradiť do plánu kontrolnej činnosti vykonanie kontrol zameraných na plnenie podmienok vyplývajúcich z cit. Zmluvy, ktoré neboli doteraz predmetom kontroly. Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. odporučil vypracovať analýzu ďalšieho postupu pri nakladaní s nevyužívanými administratívnymi priestormi na ul. Žabotovej a ul. Železničiarska v Bratislave z hľadiska finančnej výhodnosti; po ukončení kalendárneho roka vypracovať ročnú správu z uskutočnených ZPC s vyhodnotením ich prínosov; zabezpečiť vykonanie nezávislej kontroly čistoty a hygieny osobnej železničnej dopravy Úradom verejného zdravotníctva celoplošne v rámci SR; prehodnotiť zabezpečovanie čistenia vlakov dodávateľským spôsobom a vytvoriť ucelený systém čistenia vlakov, v ktorom bude zahrnuté i čistenie vo vlastnej réžii tam, kde je to technicky realizovateľné.

Pri kontrole hospodárenia a plnenia opatrení na zvýšenie efektívnosti fungovania spoločnosti Letisko M. R. Štefánika, a.s., za obdobie 2011-2012 odporučil Letisku M.R. Štefánika Bratislava dať do súladu organizačnú normu so zákonom o verejnom obstarávaní v definovaní Letiska M. R. Štefánika Bratislavy ako verejného obstarávateľa a s tým spojených náležitostí; aktualizovať internú smernicu Zabezpečenie inventarizácie majetku a záväzkov; vypracovať interný predpis upravujúci postup pri prenájme nehnuteľného majetku; zosúladiť interné predpisy v oblasti krátenia mesačných odmien členov orgánov spoločnosti za neospravedlненú neúčasť na zasadnutí s cieľom zabezpečiť plnenie ustanovenia § 194 ods. 5 Obchodného zákonníka.

V rámci kontrolnej činnosti v územnej samospráve, v oblasti dopravy, pri kontrole hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti použitia verejných prostriedkov a majetku subjektov územnej samosprávy pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií kontrolovaným subjektom odporučil vytvoriť alebo doplniť programový rozpočet - dodržiavať hierarchické usporiadanie programovej štruktúry (tvorba programov, podprogramov, prvkov/projektov – ich číselné označenie kódom podľa metodiky MF SR), formulovať zámery, ciele, merateľné ukazovatele, definovať zodpovednosť za jednotlivé výdavky, programy rozpočtu a alokáciu výdavkov rozpočtu do programovej štruktúry; zaktualizovať programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja, rozlíšiť ciele dlhodobé, strednodobé a krátkodobé, doplniť zámery a merateľné ukazovatele; vypracovať plán alebo program údržby a obnovy miestnych komunikácií; vypracovať internú smernicu upravujúcu podmienky verejného obstarávania; doplniť údajovú základňu o miestnych komunikáciách tak, aby boli k dispozícii relevantné údaje o ich premenných a nepremenných parametroch; oboznámiť sa s dokumentmi Technické podmienky 13/2006 – Vykonávanie a vyhodnocovanie podrobných vizuálnych prehľadov asfaltových vozoviek, Usmernenie č. USM 1/2012, Technický predpis TP 08/2011 Katalóg technológií na opravy základných typov porúch vozoviek; vypracovať koncepciu rozvoja cyklistickej dopravy.

Pri kontrolách v oblasti efektívna verejná správa na základe kontroly efektívnosti a účinnosti *poskytovaných služieb v zariadeniach sociálnych služieb pre ľudí v poproduktívnom veku v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja a vybraných dvoch miest* odporučil zrealizovať kapacity zariadení sociálnych služieb za jednotlivé druhy služieb; venovať väčšiu pozornosť personálnej politike jednotlivých zariadení, nakoľko má priamy vplyv na kvalitu služieb a hospodárenie zariadení; prehodnocovať nižšie stupne odkázanosti prijímateľov sociálnej služby v prípadoch zhoršenia zdravotného stavu na vyššie stupne podľa potreby minimálne raz za tri roky; pre skvalitnenie celkovej bezpečnosti prijímateľa sociálnej služby, ako aj pre právnu ochranu zariadenia pred prípadnými poistnými a inými negatívnymi udalosťami, zaviesť v spolupráci so zriaďovateľom systém osobného zapisovania času odchodu, miesta a predpokladaného príchodu aj pri krátkych pobytoch prijímateľov mimo svoje zariadenie a skontrolovať, či má prijímateľ sociálnych služieb so sebou aspoň jeden identifikačný doklad.

Na základe výsledkov *kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom vo vybraných mestských častiach Bratislavy* odporučil prijať opatrenia na zvýšenie kvality vykonávania následných finančných kontrol a vydať smernicu o vedení účtovníctva.

Na základe výsledkov *kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v subjektoch štátnej správy a územnej samosprávy vykonanej na základe doručených informácií, poznatkov a odporúčaní od zainteresovaných a kompetentných orgánov, parlamentu, poslancov, inštitúcií verejnej správy, organizácií a občanov* odporučil kontrolovaným subjektom vypracovať interné smernice pre vedenie účtovníctva, pre finančnú kontrolu, o poskytovaní dotácií, o obehu účtovných dokladov, o postupe pri evidovaní a zverejňovaní zmlúv, objednávok a faktúr, o používaní motorových vozidiel, o verejnom obstarávaní; doplniť chýbajúce zákonné náležitosti do zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce a tieto vydať ako všeobecne záväzné nariadenie obce; vo verejnom obstarávaní realizovať opatrenia zamedzujúce prijatie uchádzača vo verejnom obstarávaní, ktorý nie je schopný z podstatnej časti (70–80 %) realizovať práce vlastnými kapacitami; v etape realizácie zvýšiť kontrolnú činnosť na úrovni stavebného dozoru investora osobou odborne spôsobilou a zvýšiť úroveň dokumentácie priebehu stavebných akcií fotodokumentáciou.

Na základe výsledkov *kontroly dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom v mestách, ktoré nie sú sídlom okresu, v mestských častiach a v obciach s počtom obyvateľov nad 3 000* odporučil kontrolovaným subjektom aktualizovať VZN o poskytovaní dotácií a smernicu o verejnom obstarávaní; aktualizovať nájomné zmluvy; aktualizovať smernice na zabezpečenie vykonávania predbežnej a priebežnej finančnej kontroly v pôsobnosti mesta a jeho rozpočtových a príspevkových organizácií; upraviť zásady hospodárenia tak, aby jednoznačne vymedzovali spôsob prenechávania majetku do užívania a rozhodovanie obecného zastupiteľstva trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov pri predaji a prenájme majetku z dôvodov hodných osobitného zreteľa; spracovať interný predpis pre oblasť účtovníctva a obeh účtovných dokladov; stanoviť presné a merateľné pravidlá pri poskytovaní dotácie z rozpočtu mestskej časti, t.j. na činnosti spojené s procesom uzatvárania zmluvných vzťahov, priebežného sledovania použitia finančných prostriedkov, kontroly a ich zúčtovania; zaviazat prijímateľa dotácie na úhrady záväzkov od určitej sumy bezhotovostne prostredníctvom bankového účtu; neposkytovať dotácie na činnosť, ale len konkrétny účel, podujatie alebo projekt.

Na základe výsledkov *kontroly dlhovej politiky vybraných miest a obcí* odporučil MF SR s cieľom zabezpečiť správnu aplikáciu rozpočtových pravidiel, zvážiť zo strany MF SR

vypracovanie metodického pokynu pre subjekty územnej samosprávy, týkajúceho sa výpočtu dlhu a plnenia podmienok pre prijatie návratných zdrojov financovania; zvážiť úpravu finančného výkazu o úveroch, emitovaných dlhopisoch, zmenkách a finančnom prenájme subjektu verejnej správy a finančného výkazu a finančného výkazu o stave bankových účtov a záväzkov obcí, VÚC a nimi zriadených rozpočtových organizácii, prípadne ich zlúčiť s cieľom, aby poskytovali úplné informácie o skutočnej výške dlhu v zmysle rozpočtových pravidiel; zvážiť úpravu zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v oblasti plnenia podmienok pre prijatie návratných zdrojov financovania – do sumy ročných splátok návratných zdrojov financovania nezapočítavať sumu ich predčasného splatenia, t. j. bez ohľadu na to, či by išlo o predčasné jednorazové splatenie alebo predčasné splatenie v niekoľkých splátkach a spresniť rozsah vykazovania stavu a vývoju dlhu v záverečnom účte obce tak, aby tieto informácie poskytovali aj údaje pre plnenie podmienok pre prijatie návratných zdrojov financovania a príslušné obecné zastupiteľstvo bolo povinné sa nimi zaoberať; stanoviť systém kontroly údajov, predkladaných MF SR, z dôvodu eliminácie rozdielov a maximálne objektívneho vykazovania skutočného stavu dlhu v samospráve.

Na základe *kontroly dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom vrátane kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v meste, ktoré je sídlom okresu* kontrolovaným subjektom odporučil: aktualizovať smernice a VZN v súlade s legislatívnymi zmenami; priebežne kontrolovať hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami a vykonávať zmeny rozpočtu rozpočtovým opatrením; zvážiť zmenu, resp. upraviť poskytnutie dotácií vo VZN, prípadne priamo v zmluvách s jednotlivými príjemcami tak, aby bol adresnejšie špecifikovaný účel dotácie, podmienky čerpania dotácie a jej vyúčtovanie v súlade s rozpočtom konkrétnej dotácie.

Na základe *kontroly stavu verejných financií a majetku v meste, ktoré je sídlom kraja a plnenie opatrení z predchádzajúcich kontrol* odporučil kontrolovaným subjektom aktualizovať smernice, pokyny, vnútorné predpisy v súlade s platnou legislatívou; zefektívniť vnútorný kontrolný systém tak, aby pokrýval kontrolu všetkých verejných prostriedkov a majetku.

Na základe výsledkov *kontroly hospodárenia s verejnými finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom územnej samosprávy v obciach s menej ako 1 000 obyvateľmi* odporučil kontrolovaným subjektom prijať internú smernicu na obstarávanie tovarov, služieb a stavebných prác v podmienkach obce najmä vo vzťahu k zákazkám s nízkou hodnotou; určiť lehotu na prijímanie žiadostí o poskytnutie dotácie z prostriedkov obce, tak aby mohla byť v rozpočte obce uvedená konkrétna akcia, úloha alebo účel použitia finančných prostriedkov; vzor zmluvy o poskytnutí dotácie doplniť o všetky povinnosti, ktoré prijímateľovi vyplývajú z VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce; upraviť VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce s ohľadom na úpravu procesov schvaľovania, resp. posudzovania a zúčtovania dotácií; v zásadách hospodárenia obce bližšie vymedziť prípady, podmienky, za akých možno dočasne prebytočný majetok obce vypožičať a nie prenajať, zdefinovať základné prípady hodné osobitného zreteľa pri prevode a prenájme majetku obce.

Objektívny a nestranný prístup **NKÚ SR** k výkonu kontroly a k odstraňovaniu zistených nedostatkov uplatňovaním odporúčaní a poznatkov dobrej praxe bol kladne hodnotený zo strany kontrolovaných subjektov. Napríklad generálny riaditeľ Železničnej spoločnosti Slovensko a generálny riaditeľ sekcie podporných programov MH SR osobitným listom poďakovali **NKÚ SR** za profesionálny a korektný prístup, ústretovosť a promptnosť pracovníkov **NKÚ SR** pri výkone kontroly. Minister práce, sociálnych vecí a rodiny listom poďakoval za doterajšiu činnosť **NKÚ SR** v oblasti kontroly ťažiskových problémov

spoločnosti, ktorou nepochybne prispieva k zabezpečeniu primeranej kvality riadenia verejných prostriedkov a nakladania s majetkom SR. Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR poďakoval **NKÚ SR** za spoluprácu pri riešení nedostatkov identifikovaných kontrolami **NKÚ SR**. Podpredseda vlády SR pre investície svojim listom poďakoval **NKÚ SR** za podnety, týkajúce sa prostriedkov EÚ a zvlášť ocenil odporúčania týkajúce sa zjednodušenia administratívy spojenej s čerpaním fondov EÚ.

2 Ostatné činnosti NKÚ SR

2.1 Správa a stanoviská NKÚ SR pre Národnú radu SR

NKÚ SR v roku 2013, podľa § 5 ods. 1 zákona o **NKÚ SR**, vypracoval a predložil Národnej rade SR stanovisko k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012. Národná rada SR prerokovala uvedené stanovisko na svojej 21. schôdzi dňa 19.06.2013.

Podľa citovaného ustanovenia zákona **NKÚ SR** ďalej vypracoval a predložil Národnej rade SR stanovisko k Návrhu štátneho rozpočtu na rok 2014, v ktorom nemal zásadné pripomienky k návrhu zákona o ŠR SR na rok 2014 s tým, že zobral na vedomie plánované 31. zasadnutie Výboru pre daňové prognózy, ktoré bolo zvolané na základe schvaľovania novej daňovej legislatívy v procese prípravy rozpočtu verejnej správy SR na roky 2014 – 2016 a tým aj prípadné úpravy, predovšetkým jeho príjmovej časti.

NKÚ SR zároveň v tomto stanovisku upozornil na viaceré riziká v makroekonomických predpokladoch a východiskovom rámci návrhu rozpočtu verejnej správy, ŠR a v rozpočte ostatných subjektov verejnej správy. Národná rada SR prerokovala uvedené stanovisko na svojej 27. schôdzi dňa 12.12.2013.

Podľa § 5 ods. 5 citovaného zákona **NKÚ SR** vypracoval a predložil Národnej rade SR Správu o výsledkoch kontrolnej činnosti **NKÚ SR** za rok 2012. Národná rada SR prerokovala uvedenú správu na svojej 19. schôdzi dňa 28.05.2013.

2.2 Činnosť NKÚ SR vo funkcii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006 za rok 2013

Kontrolná činnosť **NKÚ SR** naviazaná na vydávanie vyhlásení o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006 bola ukončená v roku 2012 poslednou kontrolou projektu Kohézneho fondu.

V roku 2013 bola činnosť **NKÚ SR** v tejto osobitnej pozícii zameraná už len na proces uzatvárania programového obdobia 2004 – 2006, ktorý stále pokračuje a dostáva sa do finálneho štádia. V tejto súvislosti **NKÚ SR** vykonal v roku 2013 jednu mimoriadnu kontrolu projektu Priemyselný park Trebišov, financovaného zo Sektorového operačného programu Priemysel a služby. Kontrola bola vykonaná priamo na mieste u konečného prijímateľa pomoci. **NKÚ SR** zistil nedostatky najmä v nenaplnení indikátorov projektu (napr. obsadenosť priemyselného parku bola v čase kontroly **NKÚ SR** len 30%) a v zmluvných vzťahoch (nájomná zmluva nebola uzavretá na požadovaný počet 15 rokov).

Ministerstvo hospodárstva SR, ako príslušný riadiaci orgán, po ukončení kontroly písomne poďakovalo **NKÚ SR** za ústretovosť a promptnosť pri overení správnosti a funkčnosti predmetného projektu. Poukázaním na nedostatky a žiadaním nápravy **NKÚ SR** pomohol

k priblíženiu zúčtovania sektorového operačného programu Priemysel a služby Európskou komisiou, ktorý ešte nie je uzatvorený a jednou z problematických záležitostí bol práve predmetný projekt.

Proces uzatvárania programov štrukturálnych fondov a projektov Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006 možno hodnotiť ako úspešný. Ku koncu roka 2013 bolo z 11 programov štrukturálnych fondov programového obdobia 2004 – 2006 uzatvorených už 9 programov. Zo 41 projektov Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006 bolo uzatvorených 30 projektov, zostávajúcich 11 projektov je v štádiu uzatvárania (z toho deväť projektov životného prostredia a dva z dopravy).

2.3 Výkon funkcie audítora EUROSAL

V roku 2013 vykonávali NKÚ SR a NKI Estónska funkciu audítorov pre výkon finančnej kontroly EUROSAL. **NKÚ SR** plní túto funkciu tretie funkčné obdobie. Audítori v súlade so Štatútom EUROSAL vykonali finančný audit účtovnej závierky EUROSAL za rok 2012. Audit bol zameraný na kontrolu príjmov a výdavkov, kontrolu finančných operácií, na oblasť investícií a na správnosť ich obstarávania.

Audit potvrdil, že finančné výkazy poskytovali k 31.12.2012 pravdivý obraz o finančnej situácii EUROSAL. Výsledkom auditu bola správa z auditu s odporúčaniami pre Výkonný výbor EUROSAL. Správu podpísali za obidve NKI ich najvyšší predstavitelia a následne bola správa zaslaná Výkonnému výboru EUROSAL.

2.4 Medzirezortné pripomienkové konanie

NKÚ SR v medzirezortnom pripomienkovom konaní pripomienkuje legislatívne aj nelegislatívne materiály. V roku 2013 evidoval celkom 806 materiálov, z toho 414 materiálov legislatívneho charakteru a 392 materiálov nelegislatívneho charakteru.

K 48 legislatívnym materiálom uplatnil jednu zásadnú a 181 obyčajných pripomienok. K ôsmim nelegislatívnym materiálom uplatnil spolu 21 obyčajných pripomienok, z toho 12 pripomienok bolo akceptovaných, tri pripomienky boli akceptované čiastočne a šesť pripomienok bolo neakceptovaných. Pripomienky k nelegislatívnym materiálom boli formálneho i vecného charakteru a týkali sa návrhu uznesenia vlády SR a najmä vlastného materiálu.

NKÚ SR pristupuje k materiálom v pripomienkovom konaní predovšetkým z hľadiska svojej pôsobnosti podľa zákona NR SR o NKÚ SR. Prostredníctvom pripomienok odporúča prijať opatrenia na zvýšenie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení a nakladaní s verejnými prostriedkami a majetkom, napríklad:

- v materiáli „Návrh ďalšieho postupu pri realizácii investičného zámeru v zmysle bodu B.3 uznesenia vlády SR č. 635 z 9. septembra 2009 k návrhu zabezpečenia SR na pandémiu chrípky“ odporučil prerokovať a prehodnotiť s MF SR efektívnosť požadovaných budúcich prevádzkových a investičných nákladov zo ŠR na predpokladané využitie objektu;
- v materiáli „Národný program reforiem 2013“ odporučil, aby zainteresované rezorty konkretizovali opatrenia z NPR SR 2013 do merateľných úloh, realizácia ktorých by sa premietla aj do limitov výdavkov rozpočtových kapitol. Predmetné úlohy a ciele by sa mali stať východiskom pre zostavenie návrhov ŠR pre nadchádzajúce obdobie, hlavne

pre stanovenie úloh a cieľov v rámci merateľných ukazovateľov programového rozpočtovania jednotlivých kapitol;

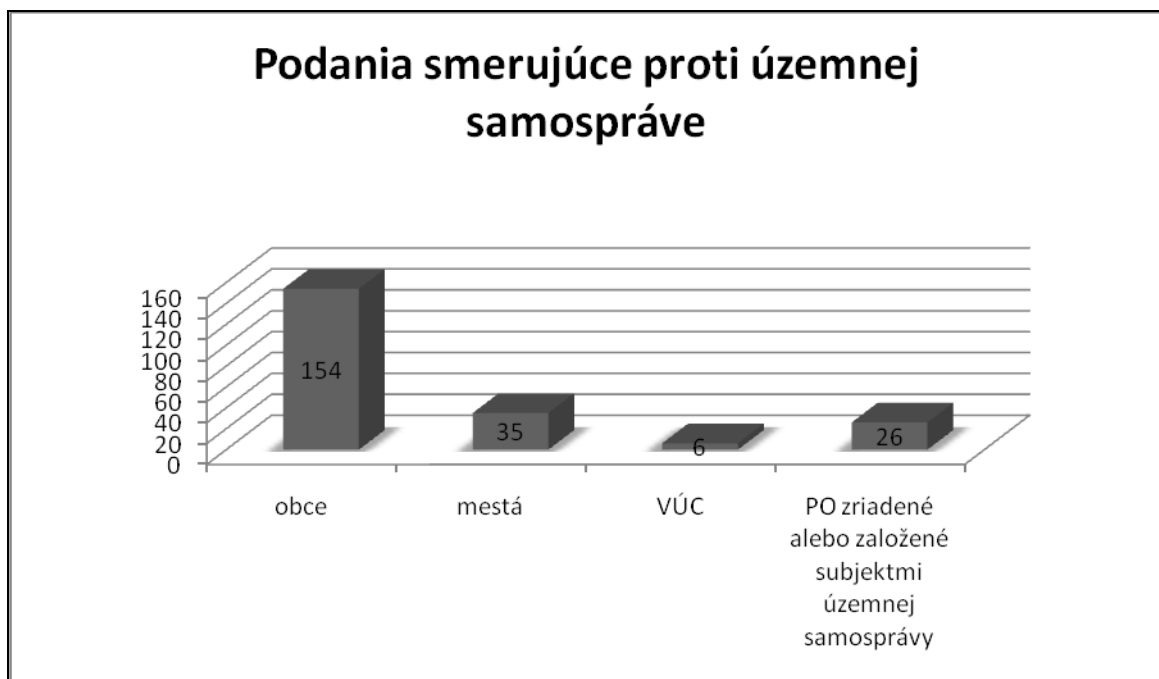
- v materiáli „Správa o implementácii a čerpaní štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v rámci operačných programov Národného strategického referenčného rámca zo obdobia od 1.1.2013 do 30.6.2013 navrhol jeho doplnenie o zdôvodnené návrhy realokácií finančných prostriedkov medzi jednotlivými programami programového obdobia 2007 – 2013.

2.5 Vybavovanie podaní fyzických osôb a právnických osôb

NKÚ SR zaevidoval v roku 2013 celkom 409 podaní fyzických osôb a právnických osôb, čo znamená v porovnaní s rokom 2012 pokles o 65 podaní. Z uvedeného celkového počtu 409 evidovaných podaní do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR patrilo 276 podaní (67 %) a nepatrilo 133 podaní (33 %).

Z podaní patriacich do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR poukazovala prevažná väčšina na nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom (167 podaní), porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov poukazovalo 68 podaní, na problematiku verejného obstarávania 22 podaní, nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami EÚ 14 podaní a na nedostatky v oblasti správy daní a poplatkov osem podaní. NKÚ SR tiež zaevidoval osem podaní týkajúcich sa kontroly NKÚ SR, či už ukončenej alebo v tom čase práve prebiehajúcej.

Do oblasti územnej samosprávy smerovalo 221 podaní, to znamená 80 % z celkového počtu podaní patriacich do pôsobnosti NKÚ SR. Najviac podnetov smerovalo proti obciam (154 podaní) a mestám (35 podaní). Proti samosprávnym krajom smerovali celkom šesť podaní a proti právnickým osobám v zriaďovateľskej pôsobnosti alebo s majetkovou účasťou subjektov územnej samosprávy smerovalo 26 podaní.

Sťažnosti voči obciam poukazovali najčastejšie na nedostatky vyskytujúce sa v činnosti jej orgánov – starostu obce a obecného zastupiteľstva, ako aj na nefunkčný vnútorný kontrolný systém reprezentovaný hlavným kontrolórom obce. Podania často poukazovali na skutočnosť, že starosta obce nerešpektuje postavenie obecného zastupiteľstva a jeho právomoci

ustanovené zákonom o obecnom zriadení. Aj preto výnimkou neboli ani podnety na vykonanie kontroly, ktorých pisateľmi boli samotní poslanci obecných zastupiteľstiev, resp. celé obecné zastupiteľstvá. Ďalším častým javom vyskytujúcim sa v podnetoch na vykonanie kontroly NKÚ SR bola problematika povinného zverejňovania zmlúv, objednávok a faktúr podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

Z hľadiska územného členenia sa najviac podaní týkalo obcí a miest v Prešovskom kraji (42 podaní), Nitrianskom kraji (33 podaní), Košickom kraji a Žilinskom kraji (zhodne po 30 podaní). Nasledovali obce v Trnavskom kraji (23 podaní), Bratislavskom kraji (20 podaní), Banskobystrickom kraji (15 podaní) a v Trenčianskom kraji (14 podaní).

Proti ministerstvám, ostatným ústredným orgánom štátnej správy a iným subjektom verejnej správy smerovalo 46 podaní. Uvedené podania sa týkali nasledovných oblastí:

Nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami zo štátneho rozpočtu	20
Verejné obstarávanie	9
Porušenie iných všeobecne záväzných právnych predpisov	9
Nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami EÚ	3
Nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom štátneho podniku	1
Nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom verejnoprávnej inštitúcie	2
Nehospodárne nakladanie s majetkom právnickej osoby s majetkovou účasťou štátu	1
Správa daní a poplatkov	1
Spolu	46

Z podaní, ktoré nepatrili do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR, išlo najčastejšie o spotrebiteľské reklamácie týkajúce sa dodávateľov energií či mobilných operátorov, podania vyjadrujúce nespokojnosť s činnosťou správcu bytového domu, ako aj podania vo veciach neusporiadaných vlastníckych vzťahov. Ďalšou skupinou boli podania týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov, konaní správnych orgánov a orgánov činných v trestnom konaní, ako aj žiadosti osôb nachádzajúcich sa vo výkone trestu odňatia slobody o prešetrenie ich prípadu. Mnohé podania a sťažnosti poukazovali na nedodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti pracovnoprávných vzťahov zo strany zamestnávateľov.

2.6 Medzinárodné aktivity

Medzinárodná spolupráca bola dôležitou súčasťou činnosti NKÚ SR aj v roku 2013. Hlavným prínosom medzinárodných aktivít bol rozvoj bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov s inštitúciami rovnakého zamerania v celosvetovom meradle, zvyšovanie kvality a efektívnosti kontrolnej činnosti na základe získavania a výmeny odborných informácií a skúseností, ako aj zvyšovanie medzinárodného kreditu SR v oblasti kontroly.

NKÚ SR je členom medzinárodnej organizácie najvyšších kontrolných inštitúcií INTOSAI a jej európskej organizácie EUROSAI. Zároveň je tiež členom Kontaktného výboru vedúcich predstaviteľov najvyšších kontrolných inštitúcií (ďalej len „NKI“) EÚ.

V roku 2013 **NKÚ SR** aktívne pôsobil v medzinárodných organizáciách prostredníctvom svojich zástupcov delegovaných do šiestich výborov, podvýborov a pracovných skupín v INTOSAI, šiestich pracovných skupín EUROSAI, deviatich pracovných skupín Kontaktného výboru, jednej pracovnej skupiny NKI krajín Vyšehradskej skupiny, Rakúska a Slovinska a dvoch zoskupení pre styk s Európskou komisiou a Európskym dvorom audítorov (ďalej len „EDA“). Zástupcovia **NKÚ SR** sa aktívne podieľali na tvorbe strategických dokumentov INTOSAI a EUROSAI. Dôležitou súčasťou ich práce boli

prezentácie ich pôsobenia v medzinárodných organizáciách formou seminárov pre zamestnancov úradu. Využívanie audiovizuálnej techniky na prenos týchto seminárov na expozitúry umožnilo oboznamovať širší okruh zamestnancov s pôsobením **NKÚ SR** v medzinárodných zoskupeniach a tým šíreniu medzinárodnej dobrej praxe.

NKÚ SR uskutočnil v roku 2013 celkovo 50 vyslaní na zahraničné pracovné cesty a desať prijatí delegácií zo zahraničia. Zahraničné pracovné cesty mali charakter stretnutí na najvyššej úrovni, stretnutí členov pracovných skupín v rámci INTOSAI, EUROSAI a Kontaktného výboru, seminárov a konferencií, stretnutí k medzinárodným kontrolám a iným pracovným oblastiam.

Stretnutie vedúcich predstaviteľov NKI krajín EÚ a Európskeho dvora audítorov vo Vilniuse

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich z predsedníctva *Podvýboru INTOSAI pre podporu najlepších postupov a zabezpečenia kvality prostredníctvom dobrovoľných Peer Review* **NKÚ SR** v mesiaci jún 2013 hostil členské NKI na pravidelnom stretnutí, na ktorom boli prijaté dokumenty, ktoré následne prezentoval na XXI. kongrese INTOSAI.

Najvýznamnejšou medzinárodnou aktivitou **NKÚ SR** v roku 2013 bola aktívna účasť jeho zástupcov na rokovaní riadiacich štruktúr INTOSAI. Z pozície predsedníctva uvedeného podvýboru INTOSAI, prezentoval podpredseda úradu Vladimír Tóth výsledky práce **NKÚ SR** a práce podvýboru na rokovaní Riadiaceho výboru INTOSAI pre budovanie kapacít v júni v Rabate a na 64. stretnutí Správnej rady INTOSAI a tiež na plenárnom zasadnutí XXI. kongresu INTOSAI v októbri v Pekingu. Tieto podujatia boli využité na propagáciu činnosti nielen práce podvýboru, ale aj **NKÚ SR** a SR.

Vystúpenie na XXI. kongrese INTOSAI (INCOSAI) v Pekingu

Vyjadrením medzinárodného ocenenia kvality činnosti **NKÚ SR** je aj skutočnosť, že úrad bol zaradený do harmonizačnej projektovej skupiny pre revíziu medzinárodných kontrolných

štandardov INTOSAI, v ktorej je aktívnym členom. Táto skupina vypracovala novelu štyroch významných štandardov ISSAI, ktoré schválil XXI. kongres INTOSAI.

K významným podujatiam roku 2013 patrilo medzinárodný seminár uskutočnený v Bratislave pri príležitosti 20. výročia založenia NKÚ SR. Seminár na tému „Úloha NKI v meniacich sa sociálno-ekonomických podmienkach“, na ktorom sa zúčastnilo 27 zahraničných účastníkov zo 7 krajín, sa stretol s pozitívnym ohlasom, čo vyjadrili účastníci seminára vo svojich vystúpeniach a tiež svojim záujmom o prezentácie, ktoré odzneli na seminári.

Vedúci zahraničných delegácií na medzinárodnom seminári pri príležitosti 20. výročia založenia NKÚ SR

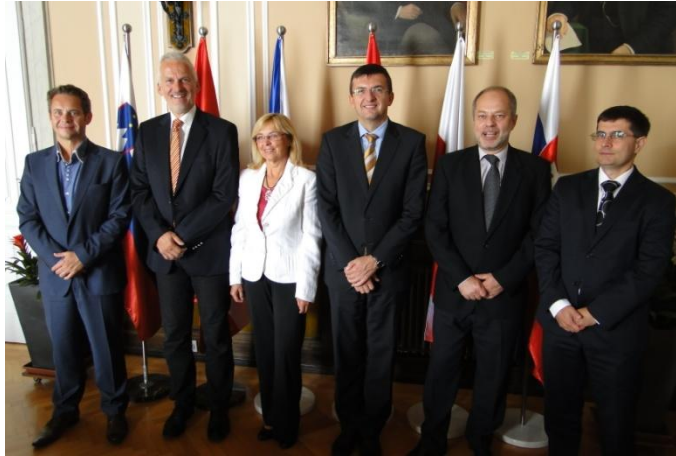
NKÚ SR sa aktívne podieľal na realizácii strategických cieľov EUROSAI v oblasti profesionálnych štandardov, budovania odbornej spôsobilosti NKI a výmeny ich poznatkov a skúseností. Na IV. Konferencii EUROSAI-ARABOSAI v Baku predseda **NKÚ SR** Ján Jasovský prezentoval Peer Review ako spôsob podpory zodpovednosti, účinnosti a transparentnosti verejnej správy posilňovaním kapacít NKI.

Vystúpenie na IV. Konferencii EUROSAI-ARABOSAI v Baku

Dôležitou súčasťou medzinárodných aktivít NKÚ SR bola jeho spolupráca s NKI krajín Vyšehradskej skupiny, Rakúska a Slovinska. Skúsenosti NKÚ SR z aplikácie systému hodnotenia výkonnosti NKI formou PMF (Performance Measurement Framework – Systém hodnotenia výkonnosti) a prezentáciu o obnovení rozpočtovej zodpovednosti na Slovensku vrátane úlohy NKÚ SR, prezentovali zástupcovia úradu na výročnom stretnutí a rokovaní

vedúcich predstaviteľov NKI krajín Vyšehradskej skupiny, Rakúska a Slovinska (V4+2) v septembri v Pirane. V rámci spolupráce tohto zoskupenia **NKÚ SR** sa podieľal na spoločnej správe z medzinárodnej koordinovanej kontroly v spolupráci s NKI Maďarska, ktorá bola zameraná na výstavbu a údržbu cyklotrás. **NKÚ SR** tiež pokračoval v spolupráci s NKI Poľska pri koordinovanej kontrole realizácie programu cezhraničnej spolupráce a vykonával koordinovanú kontrolu venovanú úrovni zabezpečenia horskej záchranej služby.

Stretnutie vedúcich predstaviteľov NKI krajín V4+2 v Pirane

Ďalšou významnou oblasťou medzinárodných aktivít úradu je spolupráca s NKI Švajčiarska. V priebehu roku 2013 sa realizoval projekt partnerskej spolupráce „*Kontrola a bezpečnosť informačných systémov*“, ktorý bude pokračovať aj v roku 2014. V rámci projektu sa realizovali praktické školenia kontrolórov.

NKÚ SR získané skúsenosti a poznatky nie len využíval pri svojej práci, ale ich aj odovzdával ďalej. Na pozvanie INTOSAI - IDI (Rozvojová iniciatíva INTOSAI) so sídlom na NKI Nórska, zástupkyňa **NKÚ SR** prednášala v pozícii školiteľa vo Varšave zástupcom NKI INTOSAI o systéme hodnotenia výkonnosti NKI formou PMF. Zástupca **NKÚ SR** na zasadnutí Pracovnej skupiny INTOSAI pre kľúčové národné ukazovatele v Krakove prednášal o ukazovateľoch dlhodobej udržateľnosti na Slovensku.

V rámci medzinárodných aktivít využil **NKÚ SR** ponuku NKI Indie uchádzať sa v roku 2013 o účasť na medzinárodných školiacich programoch hradených Ministerstvom zahraničných vecí Indie. Vo výbere uchádzačov zástupca **NKÚ SR** uspel a zúčastnil sa mesačnej stáže v Indii so zameraním na výkonnostnú kontrolu.

Medzinárodné aktivity **NKÚ SR** v roku 2013 prispeli k presadzovaniu zásad nezávislej kontroly a upevňovaniu jeho postavenia nie len v stredoeurópskom regióne a v rámci EÚ, ale aj v rámci svetovej komunity INTOSAI.

2.7 Styk s verejnosťou a médiami

Cieľom **NKÚ SR** je, aby verejnosť a médiá vnímali úrad ako dôveryhodnú a rešpektovanú inštitúciu. Na dosiahnutie uvedeného cieľa sa rozvíjajú a uplatňujú príslušné formy komunikácie.

V roku 2013 sa komunikácia **NKÚ SR** zamerala na zvýšenie počtu informácií o základnej činnosti - o kontrole. Jedným z dôvodov bol zámer zvýšiť počet neutrálnych, ale najmä pozitívnych príspevkov. Od 1. júna 2013 sa v činnosti úradu uplatňovali Zásady pre zlepšenie

medializácie NKÚ SR. Vznikla trojčlenná Komunikačná rada NKÚ SR. Na základe uvedených opatrení a proaktívneho vyhľadávania tém z činnosti úradu sa podarilo znížiť podiel príspevkov o personálnych otázkach v prospech príspevkov o práci úradu. **NKÚ SR** začal informovať médiá a tým aj verejnosť nielen o skončených, ale aj pripravovaných, najmä výkonnostných kontrolách.

Z tém kontrol bolo v roku 2013 pripravených 15 tlačových správ. Uskutočnila sa tlačová konferencia k 20. výročiu vzniku NKÚ SR a Deň otvorených dverí, tlačový brífing o financovaní vedy z prostriedkov EÚ a o pripravovanej kontrole o uplatnení absolventov SŠ a VŠ. **NKÚ SR** počas celého roka pravidelne pripravoval aj príspevky pre odborné periodiká ROPO, Územná samospráva i Obecné noviny.

V prvej polovici roka 2013 NKÚ SR podporil mediálne výstupy o postavení a činnosti úradu. Išlo o uverejnené rozhovory s predsedom NKÚ SR o práci a zisteniach úradu pre Parlamentný kuriér a Územnú samosprávu, ďalší pre zahraničný EDA Journal a tiež vystúpenie v diskusnej relácii Téma dňa v TA3. Naproti tomu sa niektoré médiá, okrem negatívnych výstupov k personálnym otázkam NKÚ SR, pokúšali nepriaznivo informovať o aktivitách úradu (seminár a slávnostné ocenenie pracovníkov), ale aj o hospodárení úradu. Časté boli snahy o získanie informácií nad rámec zistení kontrolórov, alebo podávanie informácií z protokolov vytrhnutých z kontextu.

NKÚ SR prijal s uspokojením, že tlačová konferencia mimovládnej organizácie Aliancia Fair-play použila za základ svojich informácií kontroly NKÚ SR. NKÚ SR zaznamenal kladnú odozvu svojich aktivít aj v prípade, keď na základe spätnej väzby o kontrole pomoci Rómom doručil Úrad vlády podrobnú správu o plnení odporúčaní NKÚ SR. Splnomocnenec vlády pre rómsku problematiku v nej uznal potrebu zabezpečenia komplexných údajov o Rómoch.

Pokiaľ ide o množstvo mediálnych výstupov týkajúcich sa NKÚ SR, v roku 2013 úrad evidoval 1 659 príspevkov. V roku 2012, keď sa rovnako riešili aj personálne otázky NKÚ SR, bolo evidovaných celkom 1 123 príspevkov a v roku 2011 celkom 462 príspevkov. V roku 2013 bolo až 713 mediálnych príspevkov o kontrolnej činnosti úradu, zvyšné príspevky sa venovali personálnej téme voľby predstaviteľov NKÚ SR.

V oblasti práce s médiami a verejnosťou **NKÚ SR** v nadväznosti na Stratégiu rozvoja svojej činnosti na roky 2014 – 2020, pri dodržaní všetkých doterajších klasických komunikačných postupov a nástrojov, pripravuje nové formy komunikácie. Cieľom je zlepšenie prezentácie činnosti NKÚ SR, napríklad prostredníctvom online médií, sociálnych sietí – najmä Twitter, prípravou náučných reklamných spotov o fungovaní úradu a video príspevkov tak v externej, ako aj internej komunikácii.

3 Ľudské zdroje, hospodárenie a vnútorný audit NKÚ SR

3.1 Ľudské zdroje

Celkový skutočný počet zamestnancov NKÚ SR k 31.12.2013 predstavoval 292 zamestnancov, z toho 280 zamestnancov v štátnej službe a 12 zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme. Plánovaný počet 329 zamestnancov na rok 2013 nemohol byť naplnený z dôvodu krátenia rozpočtu kapitoly, ktoré je realizované od roku 2011. NKÚ SR s cieľom zabezpečenia maximálnej odbornej kvalifikácie a kvality pracovných výsledkov svojich zamestnancov venoval v hodnotenom roku mimoriadnu pozornosť ich systematickému odbornému vzdelávaniu.

Vzdelávacie aktivity sa v roku 2013 realizovali v súlade so schváleným ročným plánom vzdelávania, ktorý vychádzal z výsledkov analýzy vzdelávacích potrieb. Odborné vzdelávanie bolo prispôbené plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2013, ako aj zmenám v najpoužívanejších predpisoch, ktoré tvorili právny rámec kontrolných akcií. Školenia prebiehali počas celého roku 2013 na základe vypracovaného harmonogramu realizácie vzdelávacích aktivít podľa cieľových skupín na ústredí NKÚ SR v Bratislave, ako aj na všetkých expozitúrach formou videokonferencie.

V pláne vzdelávania boli aktivity zamerané najmä na odborné školenia pre kontrolórov v špecifických oblastiach, ich ďalší tréning na prácu s prostredím KIS NKÚ SR, prezentácie a hodnotenie vlastnej činnosti (výkonnostné kontroly, skúsenosti zo zahraničných stáží a pobytov), ďalej na oboznámenie sa so zmenami zákona o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s doterajšími postupmi pri odhaľovaní podvodov a pripravované zmeny zákonov v colnej a daňovej oblasti, ako aj s problematikou hospodárenia s finančnými prostriedkami v územnej samospráve. Všetci zamestnanci absolvovali školenia zamerané na problematiku prechodu na MS Office 2010, ochrany osobných údajov a na vybrané okruhy problémov boja proti korupcii. Špecifické polytematické vzdelávanie bolo zorganizované pre referentky NKÚ SR a doplnkový tréning bol zorganizovaný pre garantov a lektorov e-learningových kurzov.

V roku 2013 bolo zrealizovaných spolu 82 školiacich aktivít. Okrem toho na základe žiadostí od zamestnancov bolo realizovaných spolu 41 individuálnych školení. Tieto školenia boli zamerané napríklad na prehĺbovanie kvalifikácie zamestnancov odboru rozpočtu a financovania, osobného úradu, odboru informatiky, získavanie odbornej spôsobilosti v oblasti verejného obstarávania a ďalšie školenia vyplývajúce z individuálnych potrieb zamestnancov. Pre kontrolórov išlo najmä o odborné konzultácie v čase prípravy na výkonnostné kontroly, napr. v oblasti dopravy, v oblasti sociálnej práce a spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní. Vybraní účastníci sa pravidelne zúčastňovali na školeniach zameraných na boj proti korupcii a finančným podvodom v oblasti čerpania fondov EÚ, ktoré organizoval OLAF pri Úrade vlády Slovenskej republiky. Vzdelávanie zamestnancov a jeho úroveň v podmienkach NKÚ SR v roku 2013 boli priebežne monitorované a vyhodnotené.

V nadväznosti na individuálne požiadavky boli pre zamestnancov NKÚ SR zabezpečené aj účasti na manažérskych i odborných konferenciách, napríklad: Konferencia o aktuálnych trendoch v oblasti auditu a kontroly, Fórum kvality vo verejnej správe – využitie modelov kvality, Diskusné fórum Slovenskej spoločnosti pre kvalitu, Konferencia Pohľady na ekonomiku Slovenska, Interný audit a podobne. V prípade zamestnancov, ktorí prejavili záujem o užšie špecifikované odborné témy, bola zabezpečená ich účasť na odborných seminároch organizovaných mimo NKÚ SR prostredníctvom Regionálnych vzdelávacích centier.

3.2 Rozpočtové hospodárenie NKÚ SR v roku 2013

Podľa zákona o štátnom rozpočte na rok 2013 boli pre kapitolu NKÚ SR na rok 2013 **schválené** záväzné ukazovatele:

- Prijmy 4 400,- eur
- Výdavky 7 971 216,- eur

Upravené záväzné ukazovatele k 31.12.2013 boli:

- Príjmy 4 400,- eur
- Výdavky 7 971 216,- eur

Schválený rozpočet výdavkov na rok 2013 nebol v priebehu roka upravovaný rozpočtovými opatreniami. Skutočné čerpanie výdavkov rozpočtu v roku 2013 bolo v sume 7 890 983,49 eur, čo predstavuje 98,99 % schváleného a súčasne aj upraveného rozpočtu kapitoly.

Najväčší podiel na čerpaní výdavkov t. j. 78,7 % predstavovali výdavky na zamestnancov, t. j. mzdy 4 530 139,- eur, poisťné a príspevky do poisťovní 1 612 367,68 eur, a bežné transfery – odstupné, odchodné a nemocenské dávky 52 675,- eur.

V rámci prevádzkových výdavkov (cestovné, energie, materiál, dopravné, opravy a údržba, nájomné, služby a výdavky na členské príspevky tuzemským i medzinárodným organizáciám, prostriedky na spolufinancovanie projektu zo švajčiarskeho finančného mechanizmu) bolo čerpaných 1 558 206,97 eur, čo bolo 19,8 % celkového objemu čerpaných výdavkov.

Kapitálové výdavky boli čerpané vo výške 119 000,- eur, t.j. 1,5 % celkových čerpaných výdavkov. Finančné prostriedky boli použité na obstaranie výpočtovej techniky (serverov), na kúpu multifunkčných zariadení, klimatizácie do serverovne a na obnovu vozového parku v počte 5 automobilov.

Príjmy rozpočtu NKÚ SR v roku 2013 boli 33 763,46 eur, t. j. 767 % pôvodne rozpočtovaných príjmov. Naplnenie ukazovateľa ovplyvnili príjmy z dobropisov, príjmy z náhrad poisťného plnenia a taktiež príjmy z prenájmu priestorov (bufet - budova v Bratislave).

Kapitola **NKÚ SR** dodržala všetky záväzné ukazovatele rozpočtu schválené pre rok 2013.

3.3 Vnútorý audit

V súlade s Plánom činnosti vnútorného auditu NKÚ SR na rok 2013 boli v NKÚ SR vykonané nasledovné aktivity: audit verejného obstarávania za rok 2012, ktorého cieľom bolo overiť procesnú správnosť postupov, z pohľadu efektívnosti a zhody s predpismi, všetkých vykonaných verejných obstarávaní úradu; kontrola hospodárenia NKÚ SR za rok 2012 s cieľom posúdenia hospodárnosti a efektívnosti vynakladaných rozpočtových prostriedkov a audit týkajúci sa overenia dodržiavania vnútorných prevádzkových smerníc na vybraných expozitúrach NKÚ SR zameraný aj na správu majetku a riadne zabezpečenie prevádzky expozitúr.

Z vykonaných vnútorných auditov bolo možné vysloviť uistenie, že na **NKÚ SR** boli všetky procesy súvisiace s verejným obstarávaním vykonávané správne a v súlade s predpismi, riadiace a kontrolné systémy riadne fungujú, sú účinné, vnútorný kontrolný systém je nastavený správne, oddelenie jednotlivých funkcií súvisiacich s finančným riadením je primerané a jednoznačné, každá finančná operácia podlieha predbežnej kontrole a systém oddelenosti jednotlivých funkcií a autorizačných oprávnení je zabezpečený a dodržiavaný. Ďalej bolo zistené, že sa dodržiavajú parametre efektívnosti a hospodárnosti nakladania a pridelenými finančnými prostriedkami s vysokým úsilím o dosahovanie úspor. Z preskúmanej dokumentácie bolo možné vysloviť uistenie, že všetky postupy súvisiace s finančným riadením sú vykonávané procesne správne, úrad hospodári a nakladá s majetkom v súlade s predpismi.

Z činnosti vnútorného auditu bola vypracovaná správa za rok 2012, ktorá bola v stanovenom termíne zaslaná na MF SR.

Záver

NKÚ SR v roku 2013 v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na rok 2013 dôsledne splnil stanovený program „Nezávislá kontrolná činnosť“. So zámerom napomáhať lepšiemu hospodáreniu s verejným majetkom úspešne splnil cieľ „realizovať nezávislú kontrolnú činnosť v zmysle schváleného plánu kontrolnej činnosti v súlade s medzinárodne uznávanými kontrolnými štandardmi“.

Za oblasti kontrolných aktivít v roku 2013, v nadväznosti na strednodobé strategické zameranie kontrolnej činnosti a na základe posúdenia rizík dopadov na hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s verejným majetkom, boli určené: zdravotníctvo, doprava, veda a výskum/školsťvo, a efektívna verejná správa. **NKÚ SR** v uvedenom roku pokračoval tiež v systematickej kontrole čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ, ako aj v monitorovaní a kontrole reformy daňovo – odvodového systému.

Realizovaním výsledkov kontrolných akcií, vrátane uplatnenia odporúčaní na prijatie opatrení k odstráneniu zistených nedostatkov, poskytol kontrolovaným subjektom a zainteresovaným stranám spätnú väzbu pre hodnotenie účinnosti riadiacej práce a zlepšenie stavu v kontrolovanej oblasti. Pre zabezpečenie maximálnej transparentnosti svojej kontrolnej činnosti a uplatnenie preventívno – výchovnej funkcie kontroly zverejňoval priebežne na svojom webovom sídle výsledné materiály z kontrol a ďalšie informácie súvisiace s činnosťou úradu.

NKÚ SR je pripravený, v súlade s opatreniami Stratégie svojho rozvoja na roky 2014 – 2020, ako aj s Pekinskou deklaráciou o podpore dobrej verejnej správy najvyššími kontrolnými inštitúciami, ktorú prijal v roku 2013 XXI. Medzinárodný kongres NKI, systematicky a úspešne splniť aj v nasledujúcom období poslanie a úlohy vyplývajúce z jeho pôsobnosti podľa Ústavy SR a zákona o NKÚ SR.

Bratislava marec 2014